

## LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMAS

*Nauja įstatymo redakcija:*

Nr. [VIII-1870](#), 2000 07 18, Žin., 2000, Nr. 59-1760 (2000 07 19)

### PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

#### **1 straipsnis. Seimo narių rinkimų pagrindai**

Lietuvos Respublikos Seimo (toliau - Seimo) nariai renkami ketveriems metams vienmandatėse ir daugiamandatėje rinkimų apygardose, remiantis visuotine ir lygia rinkimų teise, slaptu balsavimu tiesioginiuose mišrios sistemos rinkimuose.

#### **2 straipsnis. Visuotinė rinkimų teisė**

1. Rinkimų teisę turi Lietuvos Respublikos piliečiai, kuriems rinkimų dieną yra sukakę 18 metų. Rinkimuose nedalyvauja piliečiai, kurie teismo pripažinti neveiksniais.

2. Seimo nariu gali būti renkamas Lietuvos Respublikos pilietis, kuris nesusijęs priesaika ar pasižadėjimu su užsienio valstybe ir rinkimų dieną yra ne jaunesnis kaip 25 metų bei nuolat gyvena Lietuvoje. Nuolat gyvenančiu Lietuvos Respublikoje laikomas Lietuvos Respublikos pilietis, kurio duomenys apie gyvenamąją vietą įrašyti Lietuvos Respublikos gyventojų registre, arba pilietis, kuris pagal Civilinį kodeksą pripažįstamas turinčiu nuolatinę gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje.

3. Seimo nariais negali būti renkami asmenys, kurie, likus 65 dienoms iki rinkimų, yra nebaigę atlikti bausmės pagal teismo paskirtą nuosprendį, taip pat asmenys, teismo pripažinti neveiksniais arba nepakaltinamais.

4. Seimo nariais negali būti renkami teisėjai, kol eina šias pareigas, taip pat asmenys, rinkimų dieną atliekantys privalomąją karo arba alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą, taip pat likus 65 dienoms iki rinkimų neišėję į atsargą profesinės karo tarnybos kariai arba statutinės institucijos ir įstaigos pareigūnai ar asmenys, kurie pagal specialius įstatymus ar statutus negali dalyvauti politinių partijų veikloje.

***\*5. Seimo nariu negali būti renkamas asmuo, kurį Seimas apkaltos proceso tvarka pašalino iš užimamų pareigų ar panaikino jo Seimo nario mandatą, jeigu nuo sprendimo pašalinti iš užimamų pareigų ar panaikinti Seimo nario mandatą įsigaliojimo dienos nepraėjo ketveri metai.***

6. Kiti tiesioginiai arba netiesioginiai Lietuvos Respublikos piliečių rinkimų teisės apribojimai - dėl kilmės, politinių pažiūrų, socialinės ir turtinės padėties, nacionalinės priklausomybės, lyties, išsilavinimo, kalbos, santykio su religija, užsiėmimo rūšies ir pobūdžio - draudžiami.

**\*Pastaba.** Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 2 straipsnio 5 dalies (2012 m. kovo 22 d. redakcija; Žin., 2012, Nr. 42-2042) nuostata „jeigu nuo sprendimo pašalinti iš užimamų pareigų ar panaikinti Seimo nario mandatą įsigaliojimo dienos nepraėjo ketveri metai“ prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 1, 2 dalims, 6 straipsnio 1 daliai, 7 straipsnio 1 daliai, 34 straipsnio 2 daliai, 59 straipsnio 2, 3 dalims, 74 straipsniui, 82 straipsnio 1 daliai, 104 straipsnio 2 daliai, 107 straipsnio 1, 2 dalims, 112 straipsnio 6 daliai, Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos įsigaliojimo tvarkos“ 5 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui.

**Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 2 straipsnio 5 dalis (2012 m. kovo 22 d. redakcija; Žin., 2012, Nr. 42-2042) tiek, kiek joje nustatyta, kad Seimo nariu negali būti renkamas asmuo, kurį Seimas apkaltos proceso tvarka pašalino iš užimamų pareigų ar**

panaikino jo Seimo nario mandatą už tokio nusikaltimo, kuriuo nėra šiurkščiai pažeista Lietuvos Respublikos Konstitucija, sulaužyta priesaika, padarymą, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 1, 2 dalims, 6 straipsnio 1 daliai, 7 straipsnio 1 daliai, 34 straipsnio 2 daliai, 56 straipsnio 2 daliai, 74 straipsniui, 107 straipsnio 1, 2 dalims, konstituciniam teisinės valstybės principui.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, [Nutarimas](#)

2012-09-05, Žin., 2012, Nr. 105-5330 (2012-09-08)

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-967](#), 2002-06-20, Žin., 2002, Nr. 68-2766 (2002-07-03)

Nr. [IX-2374](#), 2004-07-15, Žin., 2004, Nr. 120-4430 (2004-08-03)

Nr. [X-1490](#), 2008-04-15, Žin., 2008, Nr. 50-1839 (2008-04-30)

Nr. [XI-1939](#), 2012-03-22, Žin., 2012, Nr. 42-2042 (2012-04-07)

### **3 straipsnis. Lygi rinkimų teisė**

Kiekvienas turintis teisę rinkti Lietuvos Respublikos pilietis rinkimuose turi po vieną balsą vienmandatėje ir daugiamandatėje rinkimų apygardose, o šie balsai yra lygiaverčiai kiekvieno kito, turinčio teisę rinkti, piliečio balsams. Kiekvienas rinkėjas turi lygią teisę pareikšti savo nuomonę dėl kandidatų, įrašytų į tą kandidatų sąrašą, už kurį jis balsuoja daugiamandatėje rinkimų apygardoje, o ši nuomonė yra lygiavertė kiekvieno kito balsavusio už šį sąrašą rinkėjo nuomonei.

### **4 straipsnis. Tiesioginiai rinkimai**

Seimo narius rinkėjai renka be tarpininkų.

### **5 straipsnis. Slaptas balsavimas**

1. Rinkėjai balsuoja asmeniškai ir slapta. Draudžiama balsuoti už kitą asmenį arba pavesti kitam asmeniui balsuoti už save. Rinkėjas, kuris dėl fizinių trūkumų negali pats balsuoti, gali balsuoti padedamas kito asmens, kuriuo jis pasitiki, kaip tai nustatyta šio įstatymo 66 straipsnio 6 dalyje. Jeigu kam nors tapo žinoma kito asmens balsavimo paslaptis, draudžiama ją atskleisti.

2. Kontroluoti rinkėjų valią rinkimuose draudžiama. Balsavimo metu draudžiama paveikti rinkėjo valią balsuoti arba nebalsuoti už kurį nors kandidatą ar kandidatų sąrašą. Rinkėjui turi būti sudarytos sąlygos slapta ir netrukdomam užpildyti biuletenį. Su biuleteniu draudžiama atlikti tokius veiksmus, kurie galėtų atskleisti balsavimo paslaptį.

### **5<sup>1</sup> straipsnis. Draudimas papirkti rinkėjus ir rinkimų teisę turinčius asmenis**

1. Prasidėjus Seimo rinkimų politinei kampanijai, t. y. nuo Seimo rinkimų datos paskelbimo iki šio įstatymo nustatyto rinkimų agitacijos kampanijos laikotarpio pabaigos, taip pat rinkimų dieną draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai pirkti rinkėjų balsus, dovanomis ar kitokiu atlyginimu skatinti rinkėją ar rinkimų teisę turintį asmenį dalyvauti arba nedalyvauti rinkimuose ir (arba) balsuoti už arba prieš vieną ar kitą asmenį, kurį numatoma kelti kandidatų, kandidatą arba kandidatų sąrašą, taip pat žadėti už balsavimą atsilyginti rinkėjams po rinkimų turint tikslą paveikti rinkėjų valią dėl konkrečių politinių partijų ar kandidatų arba asmenų, kuriuos numatoma kelti kandidatais, ir taip trukdyti piliečiams įgyvendinti rinkimų teisę.

2. Rinkėjų papirkimu nelaikomas spausdintos medžiagos (politinės partijos ar kandidato arba asmens, kurį numatoma kelti kandidatų, programos, biografijos ar kitokių informacinio turinio lankstinukų, kalendorių, atvirukų, lipdukų) bei ženkliukų, skirtų politinei partijai ar kandidatui arba asmeniui, kurį numatoma kelti kandidatų, propaguoti, gaminimas arba neatlygintinas platinimas.

3. Rinkėjų ir rinkimų teisę turinčių asmenų papirkimo faktus tiria ir dėl jų sprendžia rinkimų komisijos Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka. Apie nustatytą papirkimo faktą Vyriausioji rinkimų komisija paskelbia interneto tinklalapyje kartu su kandidato,

pažeidusio šį straipsnį, pasižadėjimu laikytis draudimo papirkti rinkėjus ir rinkimų teisę turinčius asmenis. Rinkėjų ir rinkimų teisę turinčių asmenų papirkimo faktus pripažinus šiurkščiu šio įstatymo pažeidimu, atsiranda šiame ir kituose įstatymuose nustatytos pasekmės.

*Įstatymas papildytas straipsniu:*

Nr. [X-397](#), 2005-11-17, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1490](#), 2008-04-15, *Žin.*, 2008, Nr. 50-1839 (2008-04-30)

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

## **6 straipsnis. Seimo rinkimų datos paskelbimas**

1. Eilinius Seimo rinkimus skelbia Respublikos Prezidentas, pirmalaikius Seimo rinkimus gali paskelbti Seimas arba Respublikos Prezidentas.

2. Eiliniai Seimo rinkimai rengiami Seimo narių įgaliojimų pabaigos metais spalio mėnesio antrą sekmadienį. Juos skelbia Respublikos Prezidentas ne vėliau kaip likus šešiams mėnesiams iki Seimo narių įgaliojimų pabaigos. Jeigu, likus keturiems mėnesiams iki Seimo narių įgaliojimų pabaigos, Respublikos Prezidentas nėra paskelbęs eilinių Seimo rinkimų, Vyriausioji rinkimų komisija eilinius Seimo rinkimus rengia šioje dalyje nurodytu laiku.

3. Jeigu eiliniai Seimo rinkimai turi būti rengiami karo veiksmų metu, Seimas arba Respublikos Prezidentas priima sprendimą pratęsti Seimo įgaliojimus. Šiuo atveju rinkimai turi būti skiriami ne vėliau kaip po trijų mėnesių karui pasibaigus.

4. Pirmalaikiai Seimo rinkimai gali būti rengiami Seimo nutarimu, priimtu ne mažiau kaip 3/5 visų Seimo narių balsų dauguma, arba juos skelbia Respublikos Prezidentas Konstitucijos 58 straipsnio antroje dalyje numatytais atvejais. Naujo Seimo rinkimai turi būti surengti ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo sprendimo dėl pirmalaikių rinkimų priėmimo. Respublikos Prezidento dekretu dėl eilinių Seimo rinkimų, Seimo nutarime ar Respublikos Prezidento dekretu dėl pirmalaikių Seimo rinkimų turi būti nurodoma naujo Seimo rinkimų diena. Eiliniai Seimo rinkimai, einantys po pirmalaikių Seimo rinkimų, rengiami šio straipsnio 2 dalyje nurodytu laiku.

5. Naujo Seimo rinkimų diena yra diena, kada balsuojama daugiamandatėje rinkimų apygardoje ir pirmajame rinkimų ture vienmandatėse rinkimų apygardose. Rinkimų diena yra ir pakartotinio balsavimo diena. Balsavimas paštu ir kitais šiame įstatyme numatytais būdais vyksta iki rinkimų dienos arba baigiamas rinkimų dieną, kaip nustato šis įstatymas. Terminas, kuris skaičiuojamas nuo rinkimų dienos ir gali būti įgyvendintas, tik kai yra paskelbti rinkimų rezultatai, pradedamas skaičiuoti nuo rinkimų galutinių rezultatų paskelbimo dienos.

6. Naujų ar pakartotinių rinkimų vienmandatėje rinkimų apygardoje datą numatytais šiame įstatyme atvejais ne vėliau kaip po 15 dienų nuo dienos, kurią atsirado pagrindas rengti šiuos rinkimus, jeigu kitko nenumato šis įstatymas, skelbia Vyriausioji rinkimų komisija.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-2233](#), 2004-05-11, *Žin.*, 2004, Nr. 83-2986 (2004-05-22)

Nr. [X-397](#), 2005-11-17, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)

Nr. [X-1490](#), 2008-04-15, *Žin.*, 2008, Nr. 50-1839 (2008-04-30)

## **7 straipsnis. Viešumas rengiant ir vykdant rinkimus**

1. Apie rinkimų komisijos posėdį visuomenei paskelbiama pastate, kuriame yra rinkimų komisijos būstinė, įrengtoje skelbimų lentoje ir šios rinkimų komisijos nariams pranešama asmeniškai ne vėliau kaip likus 24 valandoms iki posėdžio pradžios.

2. Rinkimų komisijų posėdžiai ir balsavimai yra vieši, juos gali stebėti: politinių partijų (toliau – partijų), kandidatų į Seimo narius atstovai ir stebėtojai, pateikę nustatytos formos pažymėjimus arba juos tam įgaliojusių organizacijų antspaudu patvirtintas pažymas; visuomenės informavimo priemonių atstovai, pateikę tarnybinius ar darbo pažymėjimus. Kandidatas į Seimo narius rinkimų komisijos posėdyje gali dalyvauti, jeigu priimamas sprendimas dėl jo asmeninės veikos ar dėl tiesiogiai su jo asmeniu susijusių aplinkybių arba jei jį dalyvauti posėdyje pakvietė rinkimų komisijos pirmininkas.

3. Posėdžių salėje esantys asmenys iš savo vietų gali įrašinėti, stenografuoti ar užrašinėti posėdį, fotografuoti ar filmuoti, daryti vaizdo įrašus. Fotografuoti ar filmuoti, daryti vaizdo įrašus, kai dėl to reikia vaikščioti po patalpą ar naudoti specialią apšvietimo techniką, taip pat tiesiogiai transliuoti posėdžius per radiją ar televiziją galima tik leidus rinkimų komisijos pirmininkui.

4. Rinkimų komisijos negali rengti uždarų posėdžių. Vyriausioji rinkimų komisija gali uždrausti bet kam įeiti į rinkimų komisijas aptarnaujančių darbuotojų darbo, dokumentų saugojimo patalpas, jeigu būtina užtikrinti netrikdomą šių darbuotojų darbą, apsaugoti rinkimų dokumentus.

5. Jei yra pagrindo manyti, kad rinkimų komisijos posėdžio metu gali kilti grėsmė posėdžio dalyvių saugumui, komisijos pirmininkas gali pavesti policijai tikrinti į salę asmenų dokumentus, daiktus ar atlikti asmens apžiūrą.

6. Rinkimų komisija gali pašalinti iš posėdžio salės asmenis, kliudančius komisijai normaliai dirbti.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-967](#), 2002-06-20, *Žin.*, 2002, Nr. 68-2766 (2002-07-03)

Nr. [X-1490](#), 2008-04-15, *Žin.*, 2008, Nr. 50-1839 (2008-04-30)

### **8 straipsnis. Rinkimų rengimo ir vykdymo išlaidos**

Seimo rinkimų rengimo ir vykdymo išlaidos apmokamos iš valstybės ir savivaldybių biudžetų. Iš valstybės biudžeto apmokamos rinkimų komisijų išlaidos rinkimams organizuoti ir vykdyti bei už rinkimų komisijų narių ir jas aptarnaujančio personalo darbą. Iš savivaldybių biudžetų apmokama už balsavimo bei apygardų ir apylinkių rinkimų komisijų būstinių patalpų išlaikymą, balsavimo patalpų įrengimo inventoriaus įsigijimą ir išsaugojimą. Už rinkėjų pavėžėjimą į rinkimų apylinkes balsuoti, kai pavėžėjimas organizuojamas Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka, apmokama iš valstybės ir savivaldybių biudžetų. Jeigu savivaldybė nesuteikia tinkamų patalpų ar inventoriaus rinkimų apylinkės būstinei ir balsavimo patalpoms, tam Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu panaudojamos valstybės biudžeto lėšos. Šiuo atveju faktines išlaidas balsavimo patalpoms ir inventoriui per 2 mėnesius po rinkimų Vyriausioji rinkimų komisija ne ginčo tvarka išieško iš savivaldybės.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

## **ANTRASIS SKIRSNIS RINKIMŲ APYGARDOS IR APYLINKĖS**

### **9 straipsnis. Rinkimų apygardų sudarymas**

1. Rinkimams organizuoti ir vykdyti Lietuvos Respublikos teritorija dalijama į 71 vienmandatę rinkimų apygardą, atsižvelgiant į rinkėjų skaičių rinkimų apygardoje, Lietuvos Respublikos teritorijos suskirstymą į vienmandates rinkimų apygardas per ankstesnius Seimo rinkimus ir administracinę teritorinę padalijimą. Rinkimų apygarda sudaroma iš bendrą ribą turinčių rinkimų apylinkių. Rinkėjų skaičius apygardoje turi būti nuo 0,8 iki 1,2 vidutinio rinkėjų visose vienmandatėse rinkimų apygardose skaičiaus. Vyriausioji rinkimų komisija, likus ne mažiau kaip 95 dienoms iki rinkimų, nustato ir, likus ne mažiau kaip 90 dienų iki rinkimų, „Valstybės žiniuose“ skelbia rinkimų apygardas sudarančių rinkimų apylinkių sąrašą, jų balsavimo būstinių adresus ir telefonus, apygardos rinkėjų skaičių, apygardų rinkimų komisijų adresus ir telefonus.

2. Taip pat sudaroma viena daugiamandatė rinkimų apygarda, kurioje balsuoja visi turintys rinkimų teisę Lietuvos Respublikos piliečiai. Šioje apygardoje pagal proporcinę rinkimų sistemą renkama 70 Seimo narių.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-967](#), 2002-06-20, *Žin.*, 2002, Nr. 68-2766 (2002-07-03)

### **10 straipsnis. Rinkimų apylinkių sudarymas**

1. Atsižvelgiant į patogumą rinkėjui atvykti į balsavimo patalpas ir rinkėjų skaičių, miestų, rajonų teritorijos dalijamos į rinkimų apylinkes.

2. Miesto, rajono teritorijos suskirstymą, kuris yra pastovus organizuojant ir vykdančią rinkimus ir referendumus, prireikus į rinkimų apylinkes mero teikimu keičia Vyriausioji rinkimų komisija. Patvirtintų rinkimų apylinkių sąrašą, jo pakeitimus Vyriausioji rinkimų komisija skelbia „Valstybės žiniuose“.

3. Rinkimų apylinkės teritorijoje turi gyventi ne daugiau kaip 5000 rinkėjų.

4. Rinkimų apylinkės ribos, balsavimo patalpos adresas keičiami prireikus, bet ne vėliau kaip likus 100 dienų iki rinkimų. Meras teikime tvirtinti savivaldybės teritorijos suskirstymą į rinkimų apylinkes nurodo siūlomą apylinkės pavadinimą, rinkimų apylinkę sudarančius adresus, rinkėjų skaičių sudaromoje apylinkėje, balsavimo patalpų adresą ir telefoną. Teikime keisti savivaldybės teritorijos suskirstymą į rinkimų apylinkes nurodomi siūlomi pakeitimai. Šie pakeitimai turi būti pateikti Vyriausiajai rinkimų komisijai ne vėliau kaip likus 110 dienų iki rinkimų. Jeigu anksčiau nustatytose balsavimo patalpose negalima surengti balsavimo, Vyriausioji rinkimų komisija apygardos rinkimų komisijos teikimu gali pakeisti apylinkės rinkimų komisijos balsavimo patalpos adresą likus iki rinkimų ir trumpesniam, negu šiame straipsnyje nustatyta, terminui.

## **TREČIASIS SKIRSNIS RINKIMŲ ORGANIZAVIMAS**

### **11 straipsnis. Rinkimų komisijos**

1. Rinkimus į Seimą organizuoja ir vykdo:

- 1) Vyriausioji rinkimų komisija;
- 2) apygardų rinkimų komisijos;
- 3) apylinkių rinkimų komisijos.

2. Į rinkimų komisiją gali būti siūlomas Lietuvos Respublikos pilietis, jeigu jis turi teisę būti renkamas Seimo nariu (neatsižvelgiant į kandidatui į Seimo narius nustatytą jauniausią amžių, bet rinkimų dieną ne jaunesnis kaip 18 metų), turi aukštąjį išsilavinimą ir nebuvo per paskutinius trejus Seimo, Respublikos Prezidento, savivaldybių tarybų rinkimus arba referendumą atleistas iš rinkimų arba referendumo komisijos už Seimo, Respublikos Prezidento, Savivaldybių tarybų rinkimų ar Referendumo įstatymų pažeidimą. Reikalavimas turėti aukštąjį išsilavinimą netaikomas apylinkės rinkimų komisijos nariui, taip pat apylinkės rinkimų komisijos pirmininkui, turinčiam nepriekaištingo darbo rinkimų komisijos nariu ar pirmininku patirties, ir apygardos rinkimų komisijos nariui ar pirmininkui, turintiems nepriekaištingo darbo apygardos rinkimų komisijos nariu ar pirmininku patirties.

3. Vienu metu tas pats asmuo negali būti: rinkimų komisijos nariu ir kandidatu į Seimo narius; kandidatu į Seimo narius ir atstovu rinkimams; atstovu rinkimams ir rinkimų komisijos nariu; kandidatu į Seimo narius ir rinkimų stebėtoju; rinkimų komisijos nariu ir rinkimų stebėtoju. Rinkimų komisijos narys, jeigu jis pageidauja būti kandidatu į Seimo narius, prieš duodamas sutikimą tapti kandidatu ar pradėdamas rinkti piliečių parašus, privalo ne vėliau kaip prieš 10 dienų raštu atsisakyti rinkimų komisijos nario pareigų. Jeigu rinkimų komisijos narys to nepadaro, jis šalinamas iš rinkimų komisijos už šio rinkimų įstatymo pažeidimą ir neregistruojamas kandidatu į Seimo narius ar iš jų išbraukiamas.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, Žin., 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

### **12 straipsnis.** Neteko galios nuo 2002 m. rugpjūčio 1 d.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-967](#), 2002-06-20, Žin., 2002, Nr. 68-2766 (2002-07-03)

### **13 straipsnis.** Neteko galios nuo 2002 m. rugpjūčio 1 d.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-967](#), 2002-06-20, *Žin.*, 2002, Nr. 68-2766 (2002-07-03)

**14 straipsnis.** Neteko galios nuo 2002 m. rugpjūčio 1 d.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-967](#), 2002-06-20, *Žin.*, 2002, Nr. 68-2766 (2002-07-03)

**15 straipsnis. Apygardų rinkimų komisijų sudarymas**

1. Apygardų rinkimų komisijas rinkimų laikotarpiui sudaro Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 74 dienoms iki rinkimų.

2. Apygardų rinkimų komisijos sudaromos iš:

1) teisingumo ministro pasiūlyto aukštąjį teisinį išsilavinimą turinčio asmens, kuris gyvena ar dirba savivaldybės, kuri visa ar jos dalis priskirta šiai rinkimų apygardai, teritorijoje;

2) Lietuvos teisininkų draugijos pasiūlyto aukštąjį teisinį išsilavinimą turinčio asmens, kuris gyvena ar dirba savivaldybės, kuri visa ar jos dalis priskirta šiai rinkimų apygardai, teritorijoje;

3) mero pasiūlyto kiekvienos savivaldybės, kuri visa ar jos dalis priskirta šiai rinkimų apygardai, administracijoje dirbančio karjeros valstybės tarnautojo;

4) partijų, kurios gavo Seimo narių mandatų daugiamandatėje rinkimų apygardoje, pasiūlytų asmenų.

3. Teisingumo ministras, Lietuvos teisininkų draugija ir meras gali siūlyti ir daugiau kandidatūrų. Jeigu rinkimų apygardos teritorija sudaryta iš kelių savivaldybių teritorijų, komisijoje turi būti visų šių savivaldybių administracijose dirbančių karjeros valstybės tarnautojų, pasiūlytų į komisiją šių savivaldybių merų.

4. Partijos, kurios gavo Seimo narių mandatų daugiamandatėje rinkimų apygardoje pagal iškeltų kandidatų sąrašą (jungtinį sąrašą), nuo vieno šio daugiamandatėje rinkimų apygardoje iškeltų kandidatų sąrašo (jungtinio sąrašo) turi teisę pasiūlyti į apygardų rinkimų komisijas po vieną savo atstovą. Jeigu partijų pasiūlyti atstovai atitinka šio įstatymo reikalavimus, Vyriausioji rinkimų komisija jų kandidatūrų atmesti negali. Jeigu kandidatūrų nebuvo pasiūlyta, Vyriausioji rinkimų komisija vietoj jų gali papildomai skirti komisijos nariais asmenis, pasiūlytus teisingumo ministro, Lietuvos teisininkų draugijos arba mero.

5. Visais atvejais ne mažiau kaip trys komisijos nariai turi būti asmenys, paskirti į apygardos rinkimų komisiją iš teisingumo ministro, Lietuvos teisininkų draugijos ir mero pasiūlytųjų. Jeigu šių asmenų yra mažiau, komisija padidinama iš teisingumo ministro arba Lietuvos teisininkų draugijos, arba mero pasiūlytų asmenų.

6. Jeigu tą pačią dieną kartu vyksta arba Seimo, arba Respublikos Prezidento, arba Europos Parlamento, arba savivaldybės tarybos rinkimai, arba referendumas, sudaromos tos pačios apylinkių rinkimų ar referendumo komisijos. Vyriausioji rinkimų komisija atskiroje rinkimų, referendumo teritorijoje sudaro vieną – savivaldybės, apygardos rinkimų arba referendumo – komisiją ir nustato jos funkcijas organizuojant ir vykdant kitus rinkimus ar referendumą.

7. Apygardos rinkimų komisijos pirmininką iš komisijos narių skiria Vyriausioji rinkimų komisija. Apygardos rinkimų komisijos pirmininku skiriamas asmuo, turintis darbo Vyriausiosios rinkimų komisijos arba apygardos ar savivaldybės rinkimų komisijos pirmininku ar nariu patirties arba darbo apylinkės rinkimų komisijos pirmininku patirties.

8. Apygardos rinkimų komisija pirmajame posėdyje išsirenka komisijos pirmininko pavaduotoją ir sekretorių.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1490](#), 2008-04-15, *Žin.*, 2008, Nr. 50-1839 (2008-04-30)

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

**16 straipsnis. Apygardos rinkimų komisijos įgaliojimai**

Apygardos rinkimų komisija:

- 1) Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka informuoja rinkimų apygardoje gyvenančius rinkėjus apie rinkimų apylinkių ribas, būstines, darbo laiką ir balsavimo patalpas;
- 2) prižiūri, kaip rinkimų apygardoje vykdomas šis įstatymas;
- 3) sudaro apylinkių rinkimų komisijas;
- 4) neviršydamą Vyriausiosios rinkimų komisijos patvirtintos apygardos rinkimų komisijos sąmatos, tvirtina apylinkių rinkimų komisijų išlaidų sąmatas ir kontroliuoja, kaip šios sąmatose numatytos lėšos naudojamos;
- 5) registruoja rinkimų stebėtojus ir išduoda jiems pažymėjimus;
- 6) prižiūri balsavimą paštu rinkimų apygardos teritorijoje;
- 7) sudaro rinkimų apygardos teritorijoje esančių sveikatos priežiūros (išskyrus ambulatorines), socialinės rūpybos ir globos įstaigų, karinių vienetų, areštinių, tardymo izoliatorių (sulaikymo namų) ir bausmių vykdymo įstaigų sąrašą ir kartu su pašto vadovu pasirūpina, kad juose būtų organizuotas balsavimas paštu, taip pat organizuoja balsavimą iš anksto;
- 8) surašo rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolą;
- 9) rinkimų agitacijos laikotarpiu atlieka politinės reklamos stebėseną rinkimų apygardos teritorijoje ir stebėsenos duomenis teikia Vyriausiajai rinkimų komisijai šios nustatyta tvarka;
- 10) svarsto skundus dėl apylinkių rinkimų komisijų sprendimų bei veiksmų ir priima sprendimus, panaikina įstatymų ar kitų teisės aktų reikalavimų neatitinkančius sprendimus;
- 11) vykdo kitus šio įstatymo nustatytus įgaliojimus.

*Straipsnio pakeitimai:*

*Nr. [X-1490](#), 2008-04-15, Žin., 2008, Nr. 50-1839 (2008-04-30)*

*Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, Žin., 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)*

## **17 straipsnis. Apylinkių rinkimų komisijų sudarymas**

1. Ne vėliau kaip likus 65 dienoms iki rinkimų apygardos rinkimų komisija nustato kiekvienos rinkimų apylinkės komisijos narių skaičių, kuris turi būti kartotinis partijų (jų koalicijų), turinčių teisę siūlyti kandidatūras į rinkimų komisijas, skaičiui. Jeigu nebuvo pasiūlyta pakankamai kandidatūrų arba komisijoje liko laisva vieta, trūkstamas kandidatūras gali pasiūlyti savivaldybės, kurios teritorijoje yra rinkimų apylinkė, meras.

2. Po vienodą skaičių kandidatūrų į apylinkės rinkimų komisiją turi teisę siūlyti:

1) kiekviena partija ar jų koalicija, per paskutinius Seimo rinkimus gavusi Seimo narių mandatų daugiamandatėje rinkimų apygardoje. Jeigu partija Seimo narių mandatų gavo būdama koalicijoje, tai kandidatūras ji gali siūlyti kartu su koalicijoje dalyvavusiomis partijomis;

2) partija ar jų koalicija, per paskutinius savivaldybės, kurios teritorijoje yra rinkimų apylinkė, tarybos rinkimus gavusi šios tarybos narių mandatų pagal iškeltą kandidatų sąrašą (jungtinį sąrašą). Jeigu partija tarybos narių mandatų gavo būdama koalicijoje, kandidatūras ji gali siūlyti kartu su koalicijoje dalyvavusiomis partijomis.

3. Jeigu partija gali siūlyti kandidatūras ir pagal Seimo, ir pagal savivaldybių rinkimų rezultatus, tai ji kandidatūras siūlo tik pagal vieną iš šių rinkimų rezultatus pasirinktinai. Jeigu viena iš partijų, dalyvavusių rinkimų koalicijoje, kandidatūrų nepasiūlo arba atsisako jas siūlyti, arba pasirenka siūlyti pagal kitą, kai buvo sudaryta koalicija, rinkimų rezultatus, kitos šioje koalicijoje dalyvavusios partijos kandidatūras turi teisę siūlyti jai nedalyvaujant.

4. Partija kandidatūrų į apylinkių rinkimų komisijų narius sąrašą apygardos rinkimų komisijai pateikia ne vėliau kaip likus 48 dienoms iki rinkimų.

5. Apylinkių rinkimų komisijas rinkimų laikotarpiui sudaro apygardų rinkimų komisijos ne vėliau kaip likus 45 dienoms iki rinkimų. Jeigu partijos siūloma kandidatūra atitinka šio įstatymo reikalavimus, apygardos rinkimų komisija negali jos atmesti.

6. Jeigu kandidatūrų nebuvo pasiūlyta arba pasiūlytos kandidatūros neatitinka šio įstatymo reikalavimų, arba jos buvo pasiūlytos po nustatyto termino, apygardų rinkimų komisijos gali sumažinti anksčiau nustatytą rinkimų apylinkės komisijos narių skaičių arba

kreiptis į merą, kad šis pasiūlytų į apylinkių rinkimų komisiją trūkstamas kandidatūras. Mero siūlomos kandidatūros negali būti partijų nariais ar jais tapti iki rinkimų komisijos nario įgaliojimų pabaigos. Jeigu ne mažiau kaip trys apygardos rinkimų komisijos nariai apygardos rinkimų komisijos posėdyje, kuriame skiriamas mero pasiūlytas apylinkės rinkimų komisijos narys, prieštarauja mero siūlomos kandidatūros paskyrimui apylinkės rinkimų komisijos nariu, ši kandidatūra negali būti skiriama komisijos nariu. Apylinkės rinkimų komisijoje turi būti mažiausiai 5 nariai.

7. Apylinkių rinkimų komisijų pirmininkus iš komisijos narių skiria apygardų rinkimų komisijos. Apylinkės rinkimų komisijos pirmininku skiriamas asmuo, turintis darbo rinkimų komisijos pirmininku ar nariu patirties, arba aukštąjį išsilavinimą turintis asmuo.

8. Apylinkės rinkimų komisija savo pirmajame posėdyje išsirenka komisijos pirmininko pavaduotoją ir sekretorių.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

### **18 straipsnis. Apylinkės rinkimų komisijos įgaliojimai**

Apylinkės rinkimų komisija:

1) iš apygardos rinkimų komisijos gauna apylinkės rinkėjų sąrašus, sudaro sąlygas su jais susipažinti rinkėjams, partijų atstovams rinkimams, įteikia ar kitaip perduoda rinkėjams rinkėjo korteles, praneša apygardos rinkimų komisijai apie apylinkės rinkėjų sąraše aptiktus netikslumus;

2) nagrinėja skundus dėl rinkėjų sąraše padarytų klaidų;

3) Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka prižiūri, kaip rinkimų apylinkės teritorijoje vyksta balsavimas paštu, kad būtų sudarytos sąlygos balsuoti paštu visose rinkimų apylinkės teritorijoje esančiose sveikatos priežiūros įstaigose (išskyrus ambulatorines), socialinės rūpybos ir globos įstaigose, kariniuose vienetuose, areštinėse, tardymo izoliatoriuose (sulaikymo namuose) ir bausmių vykdymo įstaigose, taip pat organizuoja rinkėjų balsavimą namuose;

4) kartu su savivaldybės administracijos atstovu pasirūpina, kad pagal šio įstatymo reikalavimus laiku būtų parengtos balsavimo patalpos, slapto balsavimo kabinos ir balsadėžės;

5) rinkimų dieną organizuoja balsavimą rinkimų apylinkėje;

6) suskaičiuoja balsus, surašo apylinkės balsų skaičiavimo protokolą ir Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka elektroninių ryšių priemonėmis perduoda šio protokolo duomenis;

7) svarsto savo apylinkės rinkėjų ir stebėtojų skundus dėl rinkimų rengimo, balsavimo organizavimo, balsų skaičiavimo, balsų skaičiavimo protokolų surašymo ir priima sprendimus;

8) vykdo kitus šio įstatymo nustatytus įgaliojimus.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-397](#), 2005-11-17, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)

Nr. [X-1490](#), 2008-04-15, *Žin.*, 2008, Nr. 50-1839 (2008-04-30)

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

### **19 straipsnis. Rinkimų komisijų narių rašytinis pasižadėjimas**

1. Rinkimų komisijos narys, pirmininkas pareigas rinkimų komisijoje pradeda eiti davęs rašytinį pasižadėjimą.

2. Apygardų ir apylinkių rinkimų komisijų narių, pirmininkų rašytinio pasižadėjimo davimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija. Duodantis rašytinį pasižadėjimą asmuo turi teisę pasirinkti vieną iš šioje straipsnio dalyje nustatytų rašytinio pasižadėjimo tekstų ir pagal jį duoti rašytinį pasižadėjimą. Nustatomi šie rinkimų komisijos nario, pirmininko rašytinio pasižadėjimo tekstai:

1) „Aš, (vardas, pavardė), pasižadu būti ištikimas Lietuvos Respublikai, laikytis jos Konstitucijos ir įstatymų, sąžiningai ir garbingai atlikti savo pareigas rinkimų komisijoje ir susilaikyti nuo poelgių, pažeidžiančių įstatymus ir žmogaus teises.

Tepadedu man Dievas.“;

2) „Aš, (vardas, pavardė), pasižadu būti ištikimas Lietuvos Respublikai, laikytis jos Konstitucijos ir įstatymų, sąžiningai ir garbingai atlikti savo pareigas rinkimų komisijoje ir susilaikyti nuo poelgių, pažeidžiančių įstatymus ir žmogaus teises.“

3. Davęs rašytinį pasižadėjimą asmuo po rašytinio pasižadėjimo tekstu pasirašo. Rašytinio pasižadėjimo tekstas negali būti keičiamas. Rašytinis pasižadėjimas galioja visą paskyrimo dirbti rinkimų komisijoje laikotarpį.

4. Rinkimų komisijos narių, pirmininkų rašytinius pasižadėjimus saugo juos paskyrusios rinkimų komisijos.

5. Rinkimų komisija, skirdama rinkimų komisijos narį, nustato laiką, kada jis privalo duoti rašytinį pasižadėjimą. Asmuo, nedavęs rašytinio pasižadėjimo per 15 dienų nuo paskyrimo, negali pradėti eiti pareigų rinkimų komisijoje.]

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-967](#), 2002-06-20, Žin., 2002, Nr. 68-2766 (2002-07-03)

## **20 straipsnis. Rinkimų komisijų darbo organizavimas**

1. Rinkimų komisijos posėdžiai yra teisėti, kai juose dalyvauja ne mažiau kaip 3/5 komisijos narių. Komisijų sprendimai priimami atviru balsavimu posėdyje dalyvaujančių komisijos narių balsų dauguma. Balsams pasidalijus po lygiai, lemia komisijos pirmininko balsas. Komisijos nariai, nesutinkantys su sprendimu, turi teisę raštu pareikšti atskirąją nuomonę, o ši pridedama prie protokolo ir yra neatsiejama jo dalis.

2. Pasibaigus rinkimams, apygardų ir apylinkių rinkimų komisijų narių, pirmininkų įgaliojimai nutraukiami. Sprendimą nutraukti įgaliojimus priima rinkimų komisija, paskyrusi komisijos narius, kai ši komisija, jos pirmininkas yra atlikę visus pagal įstatymą jam pavestus darbus.

3. Rinkimų komisijos nariui ar pirmininkui, davusiam rašytinį pasižadėjimą, draudžiama bet kokia rinkimų agitacija ar kiti bandymai paveikti rinkėjų valią. Asmuo, pažeidęs šį reikalavimą, rinkimų komisijos nario rašytinį pasižadėjimą, turi būti atleistas iš komisijos ir gali būti patrauktas atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-967](#), 2002-06-20, Žin., 2002, Nr. 68-2766 (2002-07-03)

## **21 straipsnis. Skundai dėl rinkimų komisijų sprendimų, priimtų iki balsavimo pabaigos**

1. Partija, iškėlus kandidata į Seimo narius, kandidatas į Seimo narius, atstovas rinkimams, rinkimų stebėtojas rinkimų komisijos sprendimą, priimtą iki balsavimo pabaigos, ar kitą jos veiką gali apskųsti:

- 1) apylinkės rinkimų komisijos - apygardos rinkimų komisijai;
- 2) apygardos rinkimų komisijos - Vyriausiajai rinkimų komisijai;
- 3) Vyriausiosios rinkimų komisijos – Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui.

2. Rinkėjas, atstovas rinkimams, nesutikdamas su apylinkės rinkimų komisijos sprendimu, priimtu pagal jo skundą dėl rinkėjų sąraše padarytų klaidų, dėl kurių rinkėjas negali įgyvendinti savo teisės rinkti (neteisingai įrašytas į sąrašą arba išbrauktas iš sąrašo, taip pat kai sąraše netiksliai nurodyti duomenys apie rinkėją), gali apylinkės rinkimų komisijos sprendimą apskųsti atitinkamos apygardos administraciniam teismui.

3. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimai ar kita jos veikla per 5 dienas po sprendimo priėmimo, bet ne vėliau kaip iki balsavimo pabaigos, gali būti apskųsti Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui. Skundas turi būti išnagrinėtas ne vėliau kaip per 48 valandas nuo jo padavimo. Į šį terminą įskaitomos ir ne darbo dienos. Teismo sprendimas įsiteisėja nuo paskelbimo.

4. Skundai, paduoti nesilaikant šiame straipsnyje nustatytos tvarkos, nenagrinėjami ir persiunčiami tai rinkimų komisijai, kuri privalo juos nagrinėti. Apylinkės rinkimų komisija,

apygardos rinkimų komisija negali persiųsti Vyriausiajai rinkimų komisijai nagrinėti joms pačioms priklausančių nagrinėti ir neišnagrinėtų skundų.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [VIII-1937](#), 2000.09.19, *Žin.*, 2000, Nr. 85-2575 (2000.10.11)

Nr. [X-1490](#), 2008-04-15, *Žin.*, 2008, Nr. 50-1839 (2008-04-30)

## **22 straipsnis. Parama rinkimų komisijoms ir valstybės biudžeto lėšų rinkimams organizuoti skyrimas apygardų rinkimų komisijoms**

1. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, jų pareigūnai, tarnautojai, įmonės, jų darbuotojai privalo padėti rinkimų komisijoms vykdyti įgaliojimus ir teikti komisijų funkcijoms atlikti reikalingus duomenis.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, jų pareigūnai, tarnautojai, įmonės, jų darbuotojai ne vėliau kaip per 3 dienas privalo apsvarstyti rinkimų komisijų pateiktus prašymus ir duoti rinkimų komisijoms motyvuotus atsakymus.

3. Apygardos rinkimų komisijos pirmininkas turi teisę sudaryti darbo sutartis su darbuotojais, reikalingais pagalbiniams rinkimų organizavimo darbams atlikti. Šias darbo sutartis apygardos rinkimų komisijos pirmininkas sudaro Vyriausiosios rinkimų komisijos vardu pagal įgaliojimą. Atlyginimo už darbą rinkimų komisijose tvarką ir atlyginimo dydžius Vyriausiosios rinkimų komisijos teikimu nustato Vyriausybė.

4. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, jų pareigūnai, tarnautojai, įmonės, jų darbuotojai privalo suteikti rinkimų komisijoms tinkamas patalpas, įrangą, kompiuterinę techniką ir interneto ryšį rinkimams rengti ir vykdyti. Rinkimams suteikiamų balsavimo patalpų tinkamumą ir jų įrengimą judėjimo ir (ar) regėjimo negalią turinčių ir senyvo amžiaus rinkėjų poreikiams privalo įvertinti savivaldybių institucijos, atsakingos už viešosios paskirties pastatų pritaikymą specialiesiems poreikiams.

5. Vyriausioji rinkimų komisija apygardų rinkimų komisijoms skirtas valstybės biudžeto lėšas rinkimams organizuoti perveda į kiekvienai rinkimų apygardai atidarytą Vyriausiosios rinkimų komisijos banko sąskaitą.

6. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas su apygardos rinkimų komisijos pirmininku pasirašo valstybės biudžeto lėšų rinkimams organizuoti naudojimo sutartį, kurioje nurodoma:

- 1) apygardos rinkimų komisijai pervedamų valstybės biudžeto lėšų suma ir Vyriausiosios rinkimų komisijos programa, pagal kurią skiriamos lėšos;
- 2) valstybės biudžeto lėšų naudojimo tikslinė paskirtis;
- 3) planuojamas detalus biudžeto lėšų paskirstymas pagal išlaidų ekonominę paskirtį ir išlaidų darbo užmokesčiui skaičiavimas (pridedama prie sutarties);
- 4) atsiskaitymo Vyriausiajai rinkimų komisijai už rinkimų organizavimą tvarka;
- 5) atsiskaitymo Vyriausiajai rinkimų komisijai už valstybės biudžeto lėšų panaudojimą (nurodant išlaidų ekonominę paskirtį) ir lėšų panaudojimą pagrindžiančių buhalterinės apskaitos dokumentų pateikimo tvarka;
- 6) kitos nuostatos, padedančios Vyriausiajai rinkimų komisijai užtikrinti programų vykdymo ir paskirtų asignavimų naudojimo teisėtumą, ekonomiškumą, efektyvumą ir rezultatyvumą.

7. Vyriausioji rinkimų komisija valstybės biudžeto lėšas rinkimams organizuoti perveda į šio straipsnio 5 dalyje nurodytas sąskaitas pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos patvirtintas apygardų rinkimų komisijų sąmatas.

8. Apygardos rinkimų komisijos pirmininkas kontroliuoja, kaip naudojamos rinkimams organizuoti apygardos rinkimų komisijai skirtos valstybės biudžeto lėšos, ir už jų panaudojimą atsiskaito Vyriausiajai rinkimų komisijai.

9. Vyriausioji rinkimų komisija patikrina apygardos rinkimų komisijos pirmininko pateiktą valstybės biudžeto lėšų rinkimams organizuoti panaudojimo ataskaitą ir šias išlaidas pagrindžiančius dokumentus. Nustačiusi finansavimo, lėšų panaudojimo ar apskaitos pažeidimus, Vyriausioji rinkimų komisija inicijuoja visos žalos išieškojimą iš kaltų asmenų.

10. Už žalą, atsiradusią valstybės biudžeto lėšų rinkimams organizuoti naudojimo sutarties galiojimo laikotarpiu, apygardos rinkimų komisijos pirmininkas atsako ir pasibaigus šiai sutarčiai.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1490](#), 2008-04-15, *Žin.*, 2008, Nr. 50-1839 (2008-04-30)

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

### **23 straipsnis. Rinkimų komisijų narių darbo apmokėjimas**

1. Rinkimų komisijų pirmininkai, pirmininko pavaduotojai, rinkimų komisijų sekretoriai ir nariai už darbą rinkimų komisijose gauna atlyginimą pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos pateiktus ir Vyriausybės nustatytus tarifus.

2. Rinkimų komisijų nariams, pirmininkams, pirmininko pavaduotojams ir komisijų sekretoriams už darbą rinkimų komisijose apmokama pagal darbo laiko apskaitos žiniaraščių duomenis neviršijant atitinkamai rinkimų komisijai numatytą asignavimų darbo užmokesčiui. Darbo laiko apskaitos žiniaraščių rinkimų komisijose pildymo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija. Už darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose pateiktų duomenų teisingumą atsako atitinkamos rinkimų komisijos pirmininkas. Darbui rinkimų komisijose netaikomi Lietuvos Respublikos darbo kodekse nustatyti darbo trukmės apribojimai.

3. Rinkimų komisijų pirmininkų, pirmininko pavaduotojų, komisijų sekretorių ir narių skatinimo tvarkos aprašą Vyriausiosios rinkimų komisijos teikimu tvirtina Vyriausybė.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-262](#), 2001 04 19, *Žin.*, 2001, Nr. 39-1333 (2001 05 09)

Nr. [X-1490](#), 2008-04-15, *Žin.*, 2008, Nr. 50-1839 (2008-04-30)

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

### **24 straipsnis. Rinkimų komisijų sudėties keitimas**

1. Rinkimų komisijos pirmininką ar narį iš pareigų komisijoje gali atleisti patvirtinusi šios komisijos sudėtį rinkimų komisija arba Vyriausioji rinkimų komisija.

2. Rinkimų komisija gali svarstyti tik motyvuotą partijos ar koalicijos siūlymą atšaukti jos pačios pasiūlytą rinkimų komisijos narį.

3. Prireikus naujas rinkimų komisijos pirmininkas ar narys gali būti skiriamas šio įstatymo nustatyta tvarka ir praėjus 15 straipsnio 1 dalyje ir 17 straipsnio 5 dalyje nustatytiems terminams.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-967](#), 2002-06-20, *Žin.*, 2002, Nr. 68-2766 (2002-07-03)

## **KETVIRTASIS SKIRSNIS**

### **RINKĖJŲ SĄRAŠAI IR RINKĖJO KORTELĖS**

*Skirsnio pavadinimas keistas:*

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

### **25 straipsnis. Rinkėjų sąrašai**

1. Rinkimams organizuoti ir vykdyti sudaromi šie rinkėjų sąrašai:

- 1) Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašas;
- 2) vienmandačių rinkimų apygardų rinkėjų sąrašai;
- 3) rinkimų apylinkių rinkėjų sąrašai.

2. Rinkėjų sąrašai sudaromi du kartus - išankstiniai ir galutiniai. Šie sąrašai gali būti naudojami tik rinkimams organizuoti ir vykdyti.

3. Rinkimų sąrašų sudarymo tvarka turi būti tokia, kad kiekvienas rinkimų teisę turintis Lietuvos Respublikos pilietis būtų įrašytas į rinkėjų sąrašus. Niekas negali būti įrašytas į rinkėjų sąrašą kelis kartus.

4. Neteko galios nuo 2008 m. balandžio 30 d.

5. Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašas ir vienmendačių rinkimų apygardų rinkėjų sąrašai, kuriuos sudaro ir tvarko gyventojų registro tvarkytojas, sudaromi elektroninėse informacijos laikmenose. Rinkimų apylinkių rinkėjų sąrašai yra spausdinami. Rinkėjų sąrašų sudarymo tvarką, formą, sudarymo būdą ir jų naudojimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija. Sudarant rinkėjų sąrašus, naudojami šie asmens duomenys:

1) Lietuvos Respublikos rinkėjų sąraše: vardas, pavardė, asmens kodas, gimimo data, pilietybę patvirtinančio asmens dokumento numeris, gyvenamosios vietos adresas ir adreso įrašymo į gyventojų registrą pagrindas;

2) vienmendačių rinkimų apygardų rinkėjų sąraše: vardas, pavardė, asmens kodas, gimimo data, gyvenamosios vietos adresas ir adreso įrašymo į gyventojų registrą pagrindas;

3) rinkimų apylinkių rinkėjų sąraše: vardas, pavardė ir gyvenamosios vietos adresas. Rinkėjų, kurie yra pareiškę nesutikimą, kad jų adresas būtų skelbiamas rinkimų apylinkės rinkėjų sąraše, adresas nurodomas tik rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašo priede ir rinkėjo kortelėje.

6. Kiekvienas rinkėjas turi teisę nesutikti, kad jo gyvenamosios vietos adresas būtų viešai skelbiamas rinkimų apylinkės rinkėjų sąraše. Vyriausioji rinkimų komisija kartu su gyventojų registro tvarkytoju sudaro sąlygas rinkėjui įgyvendinti savo teisę nesutikti, kad jo gyvenamosios vietos adresas būtų skelbiamas rinkimų apylinkės rinkėjų sąraše.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-967](#), 2002-06-20, *Žin.*, 2002, Nr. 68-2766 (2002-07-03)

Nr. [X-1490](#), 2008-04-15, *Žin.*, 2008, Nr. 50-1839 (2008-04-30)

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

## **26 straipsnis. Piliečių įrašymo į Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašą bendra tvarka**

1. Į Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašą įrašomi visi rinkimų teisę turintys Lietuvos Respublikos piliečiai pagal pilietybę patvirtinančio dokumento (paso arba asmens tapatybės kortelės) išdavimo duomenis ir Lietuvos Respublikos gyventojų registrą. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, išduodančios Lietuvos Respublikos pilietybę patvirtinančius dokumentus, tvarkančios piliečių gyvenamosios vietos deklaravimo duomenis, registruojančios piliečių mirtį ir pilietybės netekimą, taip pat yra atsakingos, kad Lietuvos Respublikos gyventojų registras laiku ir tinkamai būtų keičiamas ir tikslinamas. Pagal Lietuvos Respublikos gyventojų registro duomenis sudaryti sąrašai yra išankstiniai.

2. Rinkėjų sąrašų sudarymą, tikslinimą ir tvarkymą organizuoja Vyriausioji rinkimų komisija, remdamasi valstybės, savivaldybių institucijų ir apygardų rinkimų komisijų teikiama informacija.

3. Iš Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašo turi būti išbraukiamas:

1) miręs Lietuvos Respublikos pilietis;

2) asmuo, netekęs Lietuvos Respublikos pilietybės;

3) Lietuvos Respublikos pilietis, dėl kurio įsigaliojo teismo sprendimas pripažinti jį neveiksniu.

4. Likus ne daugiau kaip 7 dienoms iki rinkimų, išankstiniai rinkėjų sąrašai su juose padarytais ir Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka pripažintais pakeitimais patvirtinami kaip galutiniai rinkėjų sąrašai. Galutiniai rinkėjų sąrašai gali būti keičiami tik Vyriausiajai rinkimų komisijai sutikus.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-397](#), 2005-11-17, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)

## **27 straipsnis. Vienmandatės rinkimų apygardos rinkėjų sąrašai**

Rinkimų apygardos rinkėjų sąrašą magnetinėse laikmenose pagal Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašą ir jame nurodytą rinkėjo gyvenamąją vietą (paskutinę žinomą rinkėjo gyvenamąją vietą) sudaro Vyriausioji rinkimų komisija ir ne vėliau kaip likus 39 dienoms iki rinkimų perduoda apygardos rinkimų komisijai. Kartu sudaromi užsienyje gyvenančių rinkėjų

sąrašai ir perduodami Lietuvos Respublikos diplomatinėms atstovybėms ir konsulinėms įstaigoms. Taip pat sudaromi piliečių, kurių gyvenamosios vietos tikslus adresus nežinomas, sąrašai.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-397](#), 2005-11-17, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)

## **28 straipsnis. Rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašai**

Rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą pagal apygardos rinkėjų sąrašą ir jame nurodytą rinkėjo gyvenamąją vietą sudaro apygardos rinkimų komisija ir ne vėliau kaip likus 26 dienoms iki rinkimų perduoda apylinkės rinkimų komisijai. Taip pat sudaromas piliečių, kurių gyvenamoji vieta nėra tiksliai žinoma, sąrašas. Rinkėjai, laivų įgulų nariai ir keleiviai, kurie balsavimo paštu laikotarpiu ir rinkimų dieną negali sugrįžti į Lietuvą, Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka įrašomi į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje yra laivo registravimo uostas ar laivo savininko administracija, rinkėjų sąrašą.

## **29 straipsnis. Rinkėjų sąrašų paskelbimas ir susipažinimas su rinkėjų sąrašais**

1. Likus ne mažiau kaip 25 dienoms iki rinkimų, apylinkės rinkimų komisija, diplomatinė atstovybė sudaro sąlygas rinkėjams susipažinti su rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašu. Rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašo priedo duomenys teikiami rinkėjams tik apie juos pačius. Draudžiama daryti rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašų kopijas ar kitu būdu dauginti ar platinti šiuos sąrašus. Prie įėjimo į rinkimų komisijos patalpas turi būti nurodytas komisijos narių budėjimo laikas, taip pat paskelbti telefonai, kuriais rinkėjai gali pasitikslinti, ar jie yra įrašyti į rinkėjų sąrašą. Pasibaigus šiame įstatyme nustatytam laikotarpiui įteikti rinkėjo kortelės, apylinkės rinkimų komisijos budėjimo laikas, jos telefonai taip pat turi būti paskelbti daugiabučių namų laiptinėse. Diplomatinėje atstovybėje, prie įėjimo į rinkimų komisijos patalpas, turi būti nurodytas laikas ir vieta šiai rinkėjų teisei įgyvendinti.

2. Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašas ir vienmandačių rinkimų apygardų rinkėjų sąrašai viešai neskelbiami, tačiau rinkėjui duomenys apie jo įrašymą į rinkėjų sąrašus gali būti teikiami ir telefonu.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-967](#), 2002-06-20, *Žin.*, 2002, Nr. 68-2766 (2002-07-03)

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

## **30 straipsnis. Rinkėjo kortelė**

1. Rinkėjo kortelė yra informacinė pažyma rinkėjui apie rinkimus, vardinis pakvietimas dalyvauti rinkimuose. Rinkėjo kortelės kartu su kita informacija apie rinkimus rinkėjams perduoda ar organizuoja jų perdavimą rinkimų komisijos. Savo rinkėjo kortelę gali išsispausdinti ar surašyti ir pats rinkėjas arba jo prašymu kitas asmuo pagal Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašo duomenis, gautus Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka elektroninių ryšių priemonėmis (internetu ar mobiliojo ryšio tekstine žinute). Šiuo atveju rinkėjo kortelę pasirašo pats rinkėjas, išskyrus atvejus, kai dėl neįgalumo rinkėjas pats pasirašyti negali ir rinkėjo kortelę pasirašo kitas rinkėjo pasirinktas asmuo, nurodydamas savo vardą, pavardę ir asmens kodą. Rinkėjo kortelių blankus, kuriuos rinkėjas gali užpildyti pats, platina rinkimų komisijos. Rinkėjo kortelė būtina tik tais atvejais, kai rinkėjas balsuoja ne rinkimų dieną ne rinkimų apylinkėje.

2. Rinkėjo kortelėje nurodoma:

- 1) rinkėjo vardas ir pavardė;
- 2) rinkėjo gyvenamosios vietos adresas;
- 3) rinkimų apylinkės, į kurios rinkėjų sąrašą įrašytas rinkėjas, pavadinimas, numeris ir balsavimo patalpos adresas;
- 4) vienmandatės rinkimų apygardos, kurios teritorijai priskirta rinkimų apylinkė, pavadinimas ir numeris;
- 5) rinkėjo eilės numeris rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašė;

6) rinkimų data, balsavimo rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje laikas, kvietimas dalyvauti rinkimuose, kita rinkėjui ar organizuojant rinkimus svarbi informacija.

3. Jeigu rinkėjas prašo išduoti rinkėjo kortelę vietoj prarastos ar negautos rinkėjo kortelės, rinkėjo kortelė turi būti išduodama nedelsiant, kai tik nustatomi rinkėjo duomenys, kurie turi būti įrašyti į rinkėjo kortelę.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-2402](#), 2004-07-15, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4279 (2004-07-24)

Nr. [X-397](#), 2005-11-17, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

### **31 straipsnis. Rinkėjo kortelių įteikimas**

1. Rinkėjo kortelių įteikimą rinkėjams organizuoja apylinkės rinkimų komisija.

2. Rinkėjo kortelių įteikimo rinkėjams, esantiems sveikatos priežiūros įstaigose (išskyrus ambulatorines), socialinės rūpybos ir globos įstaigose, kariniuose vienetuose, areštinėse, tardymo izoliatoriuose (sulaikymo namuose), atliekantiems bausmę bausmių vykdymo įstaigose, taip pat išvykusiems į užsienio valstybes, tvarka nustatoma šio įstatymo 70, 71, 72 ir 73 straipsniuose.

3. Apie rinkėjo kortelės įteikimą rinkėjui pažymima rinkimų apylinkės išankstiniame rinkėjų sąrašė. Rinkėjui, kuris turi teisę balsuoti namuose, rinkėjo kortelė įteikiama asmeniškai arba per kitą kartu su rinkėju gyvenantį asmenį. Jeigu rinkėjo kortelės negalima įteikti, nes tuo metu rinkėjo ar kartu su juo gyvenančio asmens nėra namuose, ji grąžinama apylinkės rinkimų komisijai, apie tai pažymima išankstiniame rinkėjų sąrašė, o rinkėjui paliekamas nevardinis kvietimas atvykti balsuoti. Šis kvietimas gali būti įdėtas į pašto dėžutę arba perduotas rinkėjo kaimynui, kuris pažįsta rinkėją ir įsipareigoja jam perduoti. Rinkėjo kortelių įteikimas rinkėjams turi būti baigtas ne vėliau kaip likus 8 dienoms iki rinkimų. Jeigu tuo pačiu laikotarpiu kartu yra paskelbti arba Respublikos Prezidento rinkimai, arba rinkimai į Europos Parlamentą, arba savivaldybių tarybų rinkimai, arba referendumas, arba rengiamas pakartotinis balsavimas, rinkėjo kortelė įteikiama viena.

4. Rinkėjas, kuris laiku negavo rinkėjo kortelės arba kuriam buvo išduota rinkėjo kortelė su netiksliais duomenimis, privalo nedelsdamas pranešti apie tai apylinkės rinkimų komisijai, kurios aptarnaujamoje teritorijoje gyvena, ir pateikti rinkimų komisijai savo pasą arba kitą asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą. Jeigu rinkėjas yra įrašytas į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą, apylinkės rinkimų komisija turi rinkėjui išrašyti naują rinkėjo kortelę ir nedelsdama ją išduoti. Jeigu rinkėjas neįrašytas į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą, bet rinkėjo gyvenamosios vietos adresas pagal gyventojų registro duomenis yra priskirtas šiai rinkimų apylinkės teritorijai arba rinkėjas pateikia kitus įrodymus, kad jis gyvena šios rinkimų apylinkės teritorijoje, apylinkės rinkimų komisija pateikia rinkėjui užpildyti Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytos formos prašymą įrašyti rinkėją į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą (arba šį prašymą užpildo apylinkės rinkimų komisijos narys pats, šį prašymą rinkėjas taip pat gali teikti elektroniniu būdu Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka) ir apie tai nedelsdama praneša apygardos rinkimų komisijai, kuri turi pasirūpinti, kad pagal šį prašymą rinkėjas būtų įrašytas į tos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą. Rinkėjo kortelė išrašoma ir įteikiama rinkėjui po to, kai yra patikslinti rinkėjų sąrašai.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-397](#), 2005-11-17, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)

Nr. [X-1490](#), 2008-04-15, *Žin.*, 2008, Nr. 50-1839 (2008-04-30)

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

### **32 straipsnis. Rinkėjų sąrašų patikslinimas iki galutinių sąrašų sudarymo**

1. Išankstiniai rinkėjų sąrašai tikslinami perkeltant rinkėją iš vieno apylinkės, apygardos rinkėjų sąrašo į kitą, išbraukiant ar įrašant rinkėją į Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašą.

2. Rinkėjas perkeliamas iš vieno rinkėjų sąrašo į kitą, jeigu paaiškėja, kad išankstiniame sąraše buvo klaidingai nurodytas jo gyvenamosios vietos adresas arba jis pasikeitė po sąrašo sudarymo.

3. Rinkėjo perkėlimą iš vienos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašo į kitos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą toje pačioje rinkimų apygardoje tvarko apygardos rinkimų komisija ir apie rinkimų apylinkių rinkėjų sąrašuose padarytus pakeitimus praneša Vyriausiajai rinkimų komisijai. Rinkėjo perkėlimą iš vienos rinkimų apygardos rinkėjų sąrašo į kitos rinkimų apygardos rinkėjų sąrašą tvarko Vyriausioji rinkimų komisija apygardos rinkimų komisijos teikimu ir apie padarytus pakeitimus praneša rinkimų apygardų komisijoms. Rinkėją įrašyti arba išbraukti iš Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašo gali tik Vyriausioji rinkimų komisija šio įstatymo 26 straipsnyje nustatytais atvejais.

### **33 straipsnis. Užsienyje esančių Lietuvos Respublikos piliečių įrašymas į rinkėjų sąrašus**

1. Kitose valstybėse esantys Lietuvos Respublikos piliečiai įrašomi į tos vienmandatės rinkimų apygardos rinkėjų sąrašą, kurios teritorijoje yra Lietuvos Respublikos Seimas.

2. Lietuvos Respublikos diplomatinė atstovybė, likus ne mažiau kaip 15 dienų iki Seimo rinkimų, perduoda Vyriausiajai rinkimų komisijai diplomatinėje atstovybėje sudarytą rinkėjų sąrašą ir duomenis apie jo patikslinimą. Šis sąrašas gali būti papildomas rinkėjais, kurie balsavimo paštu laikotarpiu ir rinkimų dieną negali sugrįžti į Lietuvą ir balsuoja diplomatinėje atstovybėje.

### **34 straipsnis. Rinkėjų, esančių kariniuose vienetuose, laivuose, areštinėse, tardymo izoliatoriuose (sulaikymo namuose) ir bausmių vykdymo įstaigose, įrašymas į rinkėjų sąrašus**

1. Rinkėjai, atliekantys privalomąją karo tarnybą, įrašomi į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje jie nuolat gyvena, kol buvo pašaukti atlikti privalomąją karo tarnybą, rinkėjų sąrašą.

2. Rinkėjai, atliekantys tikrąją karo tarnybą, valstybės tarnybą ar dirbantys pagal darbo sutartį tarptautinėse karinėse operacijose užsienyje, įrašomi į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje jie deklaravo gyvenamąją vietą, rinkėjų sąrašus.

3. Laivuose esantys rinkėjai, kurie balsavimo paštu laikotarpiu ir rinkimų dieną negali sugrįžti į Lietuvą, įrašomi į rinkimų apylinkės, į kurios rinkėjų sąrašą yra įrašyta laivo įgula, papildomą rinkėjų sąrašą.

4. Rinkėjai, esantys areštinėse, tardymo izoliatoriuose (sulaikymo namuose) ar bausmių vykdymo įstaigose, įrašomi į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje jie yra deklaravę gyvenamąją vietą, rinkėjų sąrašus. Jei toks asmuo nėra deklaravęs gyvenamosios vietos ir raštu prašo, jis įrašomas į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje yra jo bausmės vykdymo įstaiga, areštinė ar tardymo izoliatorius (sulaikymo namai), rinkėjų sąrašą. Asmuo, deklaravęs gyvenamąją vietą, kol pateko į areštinę, tardymo izoliatorių (sulaikymo namus) ar bausmės vykdymo įstaigą, negali būti įrašomas į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje yra jo bausmės vykdymo įstaiga, areštinė ar tardymo izoliatorius (sulaikymo namai), rinkėjų sąrašą.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-2402](#), 2004-07-15, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4279 (2004-07-24)

Nr. [X-397](#), 2005-11-17, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)

Nr. [X-1490](#), 2008-04-15, *Žin.*, 2008, Nr. 50-1839 (2008-04-30)

### **35 straipsnis. Rinkėjų sąrašų tikslinimas sudarius galutinius rinkėjų sąrašus, taip pat rinkimų dieną**

1. Jeigu į apylinkės rinkimų komisiją po galutinių rinkėjų sąrašų patvirtinimo, bet ne vėliau kaip iki rinkimų dienos 18 valandos kreipiasi neįrašytas į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą rinkėjas ir pateikia Lietuvos Respublikos piliečio pasą su jame įrašytu gyvenamosios vietos adresu arba pasą ar asmens tapatybės kortelę ir dokumentą apie deklaruotą gyvenamąją

vietą (gyvenamoji vieta turi būti priskirta šios rinkimų apylinkės teritorijai), apylinkės rinkimų komisija įrašo rinkėją į papildomą rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą ir leidžia jam balsuoti Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka, o šio rinkėjo vardą, pavardę, asmens kodą, jo paso arba asmens tapatybės kortelės numerį ir adresą tuoj pat praneša apygardos rinkimų komisijai. Apygardos rinkimų komisija patikrina, ar rinkėjas įrašytas į rinkimų apygardos rinkėjų sąrašą, ir imasi priemonių užtikrinti, kad rinkėjas negalėtų du kartus balsuoti arba jo užpildyti biuleteniai būtų skaičiuojami tik vieną kartą. Jeigu rinkėjas yra balsavęs du kartus, skaičiuojamas tik tas balsas, kuris pateko į rinkimų apylinkės balsadėžę. Kitas šio rinkėjo balsas, gautas paštu arba balsavus pagal papildomą apylinkės rinkėjų sąrašą, neskaičiuojamas.

2. Rinkimų dieną rinkėjas, kuris nėra balsavęs, gali Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka balsuoti kitoje savo vienmandatės apygardos rinkimų apylinkėje, jei visos šios apygardos rinkimų apylinkės yra elektroninių ryšių priemonėmis prisijungusios prie elektroninio rinkėjų sąrašo ir apylinkių rinkimų komisijos gali patvirtinti, kad rinkėjas nėra balsavęs nė vienoje iš rinkimų apylinkių, o rinkimų apylinkės, į kurios rinkėjų sąrašą yra įrašytas šis rinkėjas, rinkimų komisija patvirtino, kad šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąraše yra padarytas įrašas apie šio rinkėjo atvykimą balsuoti į kitą rinkimų apylinkę ir rinkėjo balsas, jei bus gautas balsavimo paštu voke, nebus skaičiuojamas.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-397](#), 2005-11-17, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

### **36 straipsnis. Skundai dėl rinkėjų sąrašų**

1. Rinkėjas arba partijos atstovas skundus dėl rinkėjų sąraše padarytų klaidų, dėl kurių rinkėjas šio įstatymo nustatyta tvarka nėra įrašytas į rinkėjų sąrašą arba yra įrašytas į kelis rinkėjų sąrašus, gali pateikti apylinkės rinkimų komisijai likus ne mažiau kaip 7 dienoms iki rinkimų. Apylinkės rinkimų komisija skundą privalo išnagrinėti ir sprendimą priimti tuoj pat arba ne vėliau kaip per 2 dienas nuo jo gavimo, jeigu iki rinkimų dienos liko daugiau kaip 10 dienų.

2. Apylinkės rinkimų komisijos sprendimas per 3 dienas gali būti apskūstas atitinkamos apygardos administraciniam teismui, kuris skundą išnagrinėja per 2 dienas. Teismo sprendimas yra galutinis.

3. Praleidus nustatytus terminus pastaboms ir skundams pateikti, pastabos ir skundai nenagrinėjami.

4. Apie gautus skundus ir pagal teismo sprendimus rinkėjų sąrašuose padarytus pataisymus apylinkių rinkimų komisijos praneša apygardos rinkimų komisijai, o ši - Vyriausiajai rinkimų komisijai per kiek įmanoma trumpesnį laiką, bet ne vėliau kaip per 12 valandų.

## **PENKTASIS SKIRSNIS KANDIDATŲ Į SEIMO NARIUS KĖLIMAS**

### **37 straipsnis. Kandidatų į Seimo narius kėlimas**

1. Kandidatus į Seimo narius gali kelti:

1) vienmandatėse ir daugiamandatėje rinkimų apygardose partija, įregistruota pagal Politinių partijų įstatymą ir atitinkanti Politinių partijų įstatymo reikalavimus dėl partijos narių skaičiaus, ne vėliau kaip prieš 65 dienas iki rinkimų;

2) vienmandatėje rinkimų apygardoje kiekvienas Lietuvos Respublikos pilietis, kuris gali būti renkamas Seimo nariu, gali išsikelti kandidatą į Seimo narius, jeigu jo išsikėlimą parašais paremia ne mažiau kaip vienas tūkstantis tos apygardos rinkėjų.

2. Daugiamandatėje rinkimų apygardoje partija kandidatus į Seimo narius kelia pateikdama kandidatų sąrašą, kuriame kandidatai surašyti iš jos nustatytos eilės. Jeigu partijos įstatai nenumato kitaip, kandidatai vienmandatėse rinkimų apygardose ir kandidatų, surašytų iš eilės, sąrašas daugiamandatėje rinkimų apygardoje turi būti patvirtinti partijos suvažiavimo ar

konferencijos. Kandidatų sąrašė (jungtiniame sąrašė) negali būti mažiau kaip 25 ir daugiau kaip 141 kandidatas.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1490](#), 2008-04-15, *Žin.*, 2008, Nr. 50-1839 (2008-04-30)

### **38 straipsnis. Kandidatų iškėlimo pareiškiniai dokumentai**

1. Partija turi įteikti Vyriausiajai rinkimų komisijai šiuos pareiškinius dokumentus:

- 1) pareiškimą dalyvauti rinkimuose;
- 2) savo registracijos dokumentų nuorašą, taip pat gali pateikti partijos programą, rinkimų programą;
- 3) daugiamentatėje rinkimų apygardoje keliamų kandidatų sąrašą;
- 4) kandidatų, keliamų vienmandatėse rinkimų apygardose, sąrašą;
- 5) kiekvieno keliamo kandidato pasirašytą įsipareigojimą, jeigu jis bus išrinktas, nutraukti darbo ar kitokią veiklą, nesuderinamą su Seimo nario statusu, sutikimą būti šios partijos iškeltu kandidatu konkrečioje rinkimų apygardoje, paties užpildytą kandidato į Seimo narius anketą ir gyventojų pajamų mokesčio bei gyventojų turto deklaracijų, pateiktų valstybinei mokesčių inspekcijai, pagrindinių duomenų išrašus, patvirtintus tos mokesčių inspekcijos, kuriai deklaracijos buvo pateiktos, taip pat privačių interesų deklaraciją ir Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytos formos pasižadėjimą laikytis draudimo papirkti rinkėjus ir rinkimų teisę turinčius asmenis. Partija gali pateikti kiekvieno kandidato fotonuotrauką, autobiografiją;

6) įgaliojimą atstovui rinkimams atstovauti Vyriausiojoje rinkimų komisijoje, taip pat turi teisę pateikti įgaliojimus atstovauti jai ir jos keliamiems kandidatams apygardų rinkimų komisijose;

7) dokumentą, patvirtinantį, kad partija ar asmuo, keliamas kandidatu vienmandatėje rinkimų apygardoje, sumokėjo rinkimų užstatą;

8) jeigu partija paskutiniuose Seimo, Europos Parlamento arba savivaldybių tarybų rinkimuose buvo iškėlus kandidatus arba kandidatų sąrašus, ji turi teisę pateikti atitinkamos politinės kampanijos finansavimo ataskaitos kopiją;

9) (neteko galios nuo 2010 m. rugsėjo 15 d.)

2. Asmuo, nusprendęs išsikelti kandidatu į Seimo narius, apygardos rinkimų komisijai turi pateikti:

- 1) pareiškimą dėl išsikėlimo kandidatu į Seimo narius šioje rinkimų apygardoje;
- 2) paties pasirašytą įsipareigojimą, jeigu jis bus išrinktas, nutraukti darbo ar kitokią veiklą, nesuderinamą su Seimo nario statusu, paties užpildytą kandidato į Seimo narius anketą ir gyventojų pajamų mokesčio bei gyventojų turto deklaracijų, pateiktų valstybinei mokesčių inspekcijai, pagrindinių duomenų išrašus, patvirtintus tos mokesčių inspekcijos, kuriai deklaracijos buvo pateiktos, taip pat privačių interesų deklaraciją ir Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytos formos pasižadėjimą laikytis draudimo papirkti rinkėjus ir rinkimų teisę turinčius asmenis. Asmuo gali pateikti savo fotonuotrauką, autobiografiją;

3) dokumentą, patvirtinantį, kad asmuo, nusprendęs išsikelti kandidatu į Seimo narius, sumokėjo rinkimų užstatą. Taip pat gali būti pateiktas kandidato įgaliojimas jam atstovauti Vyriausiojoje rinkimų komisijoje ir tos apygardos rinkimų komisijoje.

3. Apygardos rinkimų komisija piliečiui, nusprendusiam išsikelti kandidatu į Seimo narius, per tris dienas išduoda vardinius parašų rinkimo lapus, kuriuose įrašyta kandidato vardas ir pavardė, kandidato išsikėlimą remiančių tos rinkimų apygardos rinkėjų parašams rinkti. Parašus renka pilietis, nusprendęs išsikelti kandidatu į Seimo narius, pats arba tai paveda atlikti kitiems rinkimų teisę turintiems asmenims. Parašus rinkęs asmuo pasirašo parašų rinkimų lapo pabaigoje ir atsako, kad parašai būtų renkami šio įstatymo nustatyta tvarka. Parašų rinkimo lape pilietis, kuris remia asmens išsikėlimą kandidatu, pats turi įrašyti šiuos duomenis: pavardę, vardą, paso arba asmens tapatybės kortelės numerį, gimimo datą, nuolatinės gyvenamosios vietos adresą, – ir pasirašyti. Tuo atveju, kai kandidato išsikėlimą remiantis pilietis dėl fizinių trūkumų ar kitų priežasčių negali reikalingų duomenų parašų

rinkimo lape įrašyti pats, jis gali paprašyti kito rinkimų teisę turinčio piliečio, išskyrus parašų rinkėją, tai padaryti už jį. Šiuo atveju surašomas Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytos formos aktas ir pridamas prie parašų rinkimo lapo. Pilietis, remiantis asmens išsikėlimą kandidatų ir neturintis fizinių trūkumų, kurie jam trukdytų įrašyti savo duomenis, turi tuos duomenis į parašų rinkimo lapą įrašyti pats. Draudžiama papirkinėti išsikėlimą parėmusius rinkėjus, atsilyginti ar žadėti atsilyginti už kandidato išsikėlimo parėmimą, taip pat grasinant reikalauti pasirašyti ar kitaip pažeisti savanoriškumo principą. Parašų rinkimo lapus kandidatas turi grąžinti apygardos rinkimų komisijai ne vėliau kaip likus 40 dienų iki rinkimų. Gavusi parašų rinkimo lapus, apygardos rinkimų komisija ne daugiau kaip per 7 dienas juos patikrina. Apygardos rinkimų komisija suskaičiuoja rinkimų apygardos rinkėjų, parėmusių šio piliečio išsikėlimą, parašų skaičių. Neįskaičiuojami šie parašai: asmenų, neturinčių rinkimų teisės; rinkėjų, neįrašytų į tos rinkimų apygardos rinkėjų sąrašą; asmenų, kurie nėra įrašę visų šio įstatymo nustatytų duomenų; jei įrašyti neteisingi duomenys; visi parašai piliečio, kuris už to paties asmens išsikėlimą pasirašė keletą kartų. Jeigu yra nustatoma, kad piliečių parašai suklastoti, kad renkant parašus buvo pažeisti savanoriškumo principas ar kiti šio įstatymo reikalavimai, apygardos rinkimų komisija Vyriausiajai rinkimų komisijai siūlo neregistruoti asmens kandidatų į Seimo narius. Jeigu parašų rinkimo lapuose, atmetus neįskaičiuojamus parašus, yra surinktas šio įstatymo nustatytas parašų skaičius, apygardos rinkimų komisija teikia Vyriausiajai rinkimų komisijai registruoti asmenį kandidatų į Seimo narius.

4. Kandidato į Seimo narius anketoje pilietis, išsikėlęs arba keliamas kandidatų į Seimo narius, pats turi įrašyti: pavardę, vardą, paso arba asmens tapatybės kortelės numerį, asmens kodą, gimimo datą, nuolatinės gyvenamosios vietos adresą, ar neturi nebaigtos atlikti teismo nuosprendžiu paskirtos bausmės, ar jis nėra asmuo, atliekantis tikrąją karo arba alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą, neišėjęs į atsargą krašto apsaugos sistemos, policijos ir vidaus tarnybos karininkas, puskarininkis ar liktinis, kitos sukarintos ar saugumo tarnybos apmokamas pareigūnas. Kandidato į Seimo narius anketoje taip pat gali būti pateikiama ir kitų Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytų papildomų klausimų, į kuriuos asmuo gali ir neatsakyti. Kandidatas į Seimo narius taip pat privalo raštu pranešti Vyriausiajai rinkimų komisijai, ar jis yra, ar buvo ir kada buvo kitos valstybės (kitų valstybių) pilietis, ir jei tokių aplinkybių yra, pateikti kitos valstybės (kitų valstybių) pilietybę patvirtinantį dokumentą, o Vyriausiosios rinkimų komisijos reikalavimu – Lietuvos Respublikos, kitos valstybės (kitų valstybių) kompetentingų institucijų išduotą dokumentą apie kitos valstybės (kitų valstybių) pilietybės atsisakymą ar jos netekimą, taip pat atitinkamos formos ir turinio rašytinį sutikimą, kad Vyriausioji rinkimų komisija galėtų gauti duomenis iš Lietuvos Respublikos, kitos valstybės (kitų valstybių) kompetentingų institucijų apie kandidato į Seimo narius turimą ar turėtą kitos valstybės (kitų valstybių) pilietybę, jos atsisakymą ar netekimą.

5. Pareiškinų dokumentų įteikimas pradedamas likus 65 dienoms ir baigiamas 17 valandą likus 34 dienoms iki rinkimų. Dokumentai, pateikti pasibaigus pareiškinų dokumentų pateikimo terminui, negali būti pripažįstami pareiškiniais dokumentais.

6. Pareiškiniai dokumentai gali būti pateikiami elektroniniu būdu. Rinkėjai taip pat gali Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka elektroniniu būdu savo parašais paremti asmens išsikėlimą kandidatų.

*Straipsnio pakeitimai:*

*Nr. IX-1912, 2003-12-18, Žin., 2003, Nr. 123-5584 (2003-12-30)*

*Nr. IX-2402, 2004-07-15, Žin., 2004, Nr. 115-4279 (2004-07-24)*

*Nr. X-397, 2005-11-17, Žin., 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)*

*Nr. X-1490, 2008-04-15, Žin., 2008, Nr. 50-1839 (2008-04-30)*

*Nr. XI-815, 2010-05-18, Žin., 2010, Nr. 63-3093 (2010-05-31)*

*Nr. XI-1957, 2012-03-29, Žin., 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)*

### **39 straipsnis. Kandidatų į Seimo narius registravimas**

1. Prasidėjus kandidatų sąrašų pateikimo terminui, Teisingumo ministerija per vieną dieną Vyriausiosios rinkimų komisijos reikalavimu oficialiai patvirtina, kokios partijos yra

įregistruotos, kokių partijų narių skaičius atitinka įstatymų reikalavimus, kokių partijų veikla yra sustabdyta ar nutraukta.

2. Gavusi partijos pareiškinius dokumentus, Vyriausioji rinkimų komisija turi ne vėliau kaip kitą darbo dieną kreiptis į Teisingumo ministeriją dėl partijos registracijos fakto ir įstatų galiojimo patvirtinimo. Teisingumo ministerija per 2 dienas turi duoti rašytinį atsakymą ir pateikti Vyriausiajai rinkimų komisijai galiojančių įstatų nuorašą.

3. Tikrindama kandidato į Seimo narius užpildytus pareiškinius dokumentus, Vyriausioji rinkimų komisija nustato, ar kandidatas atitinka šio įstatymo 2 straipsnio reikalavimus. Prireikus ji gali kreiptis pagalbos į Užsienio, Vidaus reikalų, Teisingumo ministerijas ar kitas Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių kompetentingas institucijas, kad šios praneštų reikšmingus kandidato registravimo duomenis. Toks Vyriausiosios rinkimų komisijos prašymas Lietuvos Respublikoje turi būti nagrinėjamas ypatingos skubos tvarka, o rašytinis atsakymas turi būti duotas per 5 dienas, bet ne vėliau kaip likus 32 dienoms iki rinkimų.

4. Patikrinusi ir nustačiusi, kad pateikti visi šiame įstatyme numatyti pareiškiniai dokumentai ir jie atitinka šio įstatymo reikalavimus, o kandidatą iškėlusį partiją arba asmuo, išsikėlęs kandidatą, arba partijos iškeltas kandidatas vienmandatėje rinkimų apygardoje yra įregistruoti savarankiškais politinės kampanijos dalyviais, Vyriausioji rinkimų komisija sprendimą dėl kandidato registravimo ar atsisakymo registruoti turi priimti per 10 dienų po pareiškinų dokumentų pateikimo, bet ne vėliau kaip likus 31 dienai iki rinkimų.

5. Jeigu pateikti ne visi šiame įstatyme numatyti pareiškiniai dokumentai ar juose yra trūkumų, Vyriausioji rinkimų komisija turi apie tai nedelsdama pranešti atitinkamam atstovui rinkimams.

6. Jeigu po kandidato į Seimo narius įregistravimo Vyriausioji rinkimų komisija nustato, kad kandidatas neatitinka šio įstatymo 2 straipsnyje nustatytų reikalavimų, arba jeigu kandidatas atsisako duoti šio įstatymo 38 straipsnio 4 dalyje nurodytą rašytinį sutikimą ar pateikti šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies 5 punkte ir 38 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytą pasižadėjimą laikytis draudimo papirkti rinkėjus ir rinkimų teisę turinčius asmenis arba pateikia juos klaidingus ar nepateikia Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytu laiku, arba jeigu politinė partija, kandidatas yra šiurkščiai pažeidęs šio įstatymo 5<sup>1</sup> straipsnio 1 dalį, arba jeigu kandidatą iškėlusį partiją ar kandidatas prarado savarankiško politinės kampanijos dalyvio statusą, Vyriausioji rinkimų komisija panaikina tokio kandidato į Seimo narius registravimą, atšaukia atitinkamos politinės partijos ar partijų koalicijos jungtinio kandidatų sąrašo paskelbimą, jei iki rinkimų liko ne mažiau kaip 15 dienų.

#### **6 dalies redakcija nuo 2013-01-01:**

6. Jeigu po kandidato į Seimo narius įregistravimo Vyriausioji rinkimų komisija nustato, kad kandidatas neatitinka šio įstatymo 2 straipsnyje nustatytų reikalavimų, arba jeigu kandidatas atsisako duoti šio įstatymo 38 straipsnio 4 dalyje nurodytą rašytinį sutikimą ar pateikti šio įstatymo 38 straipsnio 1 dalies 5 punkte ir 38 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytą pasižadėjimą laikytis draudimo papirkti rinkėjus ir rinkimų teisę turinčius asmenis arba pateikia juos klaidingus ar nepateikia Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytu laiku, arba jeigu kandidatas neįvykdė šio įstatymo 98 straipsnio 3 dalyje nustatytų reikalavimų (nenurodė pagal šį statymą reikalaujamos informacijos arba pateikė tikrovės neatitinkančius duomenis), arba jeigu politinė partija, kandidatas yra šiurkščiai pažeidęs šio įstatymo 5<sup>1</sup> straipsnio 1 dalį, arba jeigu kandidatą iškėlusį partiją ar kandidatas prarado savarankiško politinės kampanijos dalyvio statusą, Vyriausioji rinkimų komisija panaikina tokio kandidato į Seimo narius registravimą, atšaukia atitinkamos politinės partijos ar partijų koalicijos jungtinio kandidatų sąrašo paskelbimą, jei iki rinkimų liko ne mažiau kaip 15 dienų.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-2402](#), 2004-07-15, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4279 (2004-07-24)

Nr. [X-1490](#), 2008-04-15, *Žin.*, 2008, Nr. 50-1839 (2008-04-30)

Nr. [XI-815](#), 2010-05-18, *Žin.*, 2010, Nr. 63-3093 (2010-05-31)

Nr. [XI-2268](#), 2012-10-02, *Žin.*, 2012, Nr. 119-5977 (2012-10-13)

#### **40 straipsnis. Atstovas rinkimams**

1. Vyriausiojoje ar apygardos rinkimų komisijoje atstovas rinkimams visais klausimais atstovauja jį tam įgaliojusiai partijai, piliečiui, išsikėlusiam ir įregistruotam kandidatui į Seimo narius. Rinkimų komisijos posėdžiuose jis turi patariamojo balso teisę ir teisę pareikšti atskirąją nuomonę visais svarstomais klausimais. Atstovas rinkimams rinkimų apygardos, kurios rinkimų komisijoje jis įgaliotas atstovauti, teritorijoje turi visas rinkimų stebėtojo teises. Paskelbus Seimo rinkimų datą, partijų įgaliojimai atstovauti joms rinkimų komisijose Vyriausiajai rinkimų komisijai gali būti pateikti kitą dieną po to, kai buvo sudaryta atitinkama rinkimų komisija. Jeigu atstovo rinkimams kandidatūra atitinka šio įstatymo reikalavimus, Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip per tris dienas registruoja jo įgaliojimą ir išduoda atstovo rinkimams pažymėjimą. Atstovo rinkimams įgaliojimas pasibaigia suėjus 20 dienų po galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo. Atstovo rinkimams atitinkamoje rinkimų komisijoje įgaliojimai pasibaigia taip pat suėjus 20 dienų po pareiškinių dokumentų pateikimo, jeigu partija, politinė organizacija tos rinkimų apygardos teritorijoje neturi kandidato (kandidatų).

2. Iki rinkimų dienos partija, pilietis, išsikėlęs kandidatą, įgaliojimą atstovauti gali bet kada atšaukti ir įgalioti atstovu rinkimams kitą asmenį. Šiuo atveju atstovas rinkimams turi būti įregistruotas, jam išduotas pažymėjimas, o ankstesniojo atstovo rinkimams registravimas nutrauktas ne vėliau kaip per 3 dienas.

#### **41 straipsnis. Rinkimų užstatas**

1. Rinkimų užstatas vienam kandidatui į Seimo narius įregistruoti vienmandatėje rinkimų apygardoje yra lygus paskutinio paskelbto šalies ūkio vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio (toliau – VMDU) 1 dydžiui. Įregistruojant vieną naują kandidatą vienmandatėje rinkimų apygardoje vietoj kandidato, kurio pareiškiniai dokumentai buvo atšaukti arba jis juos atšaukė pats, užstato dydis – 1 VMDU.

2. Rinkimų užstatas vienam kandidatų į Seimo narius sąrašui įregistruoti daugiamandatėje rinkimų apygardoje yra 10 VMDU dydžių. Pakeičiant vieno kandidato vietą sąraše, įrašant į sąrašą naują kandidatą, užstato dydis – 1 VMDU, sujungiant kandidatų sąrašus – po 0,3 VMDU už kiekvieną sujungiamą sąrašą.

3. Rinkimų užstatai įregistruoti kandidatų sąrašą nustatomi du kartus didesni tai partijai, kuri paskutiniuose Seimo arba savivaldybių tarybų rinkimuose buvo iškėlusį kandidatus arba kandidatų sąrašą (sąrašus) ir nepateikė atitinkamos politinės kampanijos finansavimo ataskaitos kopijos ir praėjusių kalendorinių metų politinės partijos finansinių ataskaitų rinkinių vadovaujantis Lietuvos Respublikos politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo bei finansavimo kontrolės įstatymu.

4. Pavėluotai pateikus pareiškinį dokumentus arba atšaukus politinės partijos ar partijų koalicijos jungtinio sąrašo kandidatų paskelbimą, arba panaikinus kandidato registraciją, arba neįregistravus asmens kandidatą į Seimo narius šio įstatymo 39 straipsnio 6 dalyje nustatytais pagrindais, rinkimų užstatas negrąžinamas.

5. Pasibaigus politinės kampanijos laikotarpiui, Vyriausioji rinkimų komisija per 40 dienų grąžina rinkimų užstatą jį sumokėjusiai partijai arba asmeniui, jei yra pateikta atitinkama politinės kampanijos finansavimo ataskaita.

6. Negrąžintini užstatai pervedami į valstybės biudžetą.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-181](#), 2001 02 20, *Žin.*, 2001, Nr. 21-689 (2001 03 09)

Nr. [X-1490](#), 2008-04-15, *Žin.*, 2008, Nr. 50-1839 (2008-04-30)

Nr. [XI-815](#), 2010-05-18, *Žin.*, 2010, Nr. 63-3093 (2010-05-31)

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

#### **42 straipsnis. Draudimai vienam asmeniui būti kandidatu keliose rinkimų apygardose arba keliuose kandidatų sąrašuose**

1. Kiekvienas kandidatas į Seimo narius gali būti įrašytas tik į vienos partijos iškeltų kandidatų sąrašą daugiamandatėje rinkimų apygardoje.

2. Asmuo, įrašytas į kandidatų sąrašą daugiamandatėje rinkimų apygardoje, turi teisę tuo pat metu būti iškeltas kandidatu į Seimo narius ir vienoje vienmandatėje rinkimų apygardoje.

3. Jeigu asmuo yra davęs sutikimą būti įrašytas daugiau kaip į vienos partijos iškeltų kandidatų sąrašą daugiamandatėje rinkimų apygardoje arba yra davęs sutikimą būti iškeltas (ar išsikėlė pats) daugiau kaip vienoje vienmandatėje rinkimų apygardoje, jis išbraukiamas iš visų kandidatų sąrašų daugiamandatėje ir visose vienmandatėse rinkimų apygardose.

#### **43 straipsnis. Kandidatų sąrašų sujungimas**

Iki pareiškinių dokumentų pateikimo pabaigos kelios partijos gali sujungti savo kandidatų sąrašus. Tam jos privalo Vyriausiajai rinkimų komisijai pateikti pareiškimą dėl kandidatų sąrašų sujungimo, nurodymos koalicijos pavadinimą. Taip pat pateikiamas jungtinis sąrašas, kuriame kandidatai surašyti iš naujai sudarytos eilės, ir dokumentas, patvirtinantis, kad yra sumokėtas rinkimų užstatas sujungti kandidatų sąrašus. Jungtiniame sąrašė gali būti tik asmenys, įrašyti jungiamuose sąrašuose. Koalicijos pavadinime turi būti žodis „koalicija“ ir jame negali būti nuorodų į partijų, nesudarančių šios koalicijos, pavadinimus. Jungtinis sąrašas laikomas vienu sąrašu. Ta pati partija negali dalyvauti daugiau kaip vienoje koalicijoje.

#### **44 straipsnis. Teisė atšaukti ar papildyti rinkimų pareiškinius dokumentus**

1. Partija ar rinkimų koalicija, taip pat pilietis, iškeltas ar išsikėlęs kandidatu į Seimo narius vienmandatėje rinkimų apygardoje arba politinės organizacijos sąrašė, bet kuriuo metu patys gali paskelbti savo pareiškinius dokumentus visiškai ar iš dalies atšauktais, tačiau ne vėliau kaip likus 28 dienoms iki rinkimų. Partija ar rinkimų koalicija Vyriausiajai rinkimų komisijai tai praneša pareiškimu, pilietis – pareiškimu, patvirtintu notarine tvarka, ir apie tai yra informuojami atitinkami atstovai rinkimams Vyriausiojoje rinkimų komisijoje. Atšaukus pareiškinius dokumentus, rinkimų užstatas gali būti grąžinamas tik po rinkimų, jeigu jis taps grąžintinu, kaip tai nustatyta šio įstatymo 41 straipsnyje. Iki pareiškinių dokumentų įteikimo laiko pabaigos, nustatytos šio įstatymo 38 straipsnio 5 dalyje, papildomai galima teikti naujus pareiškinius dokumentus keičiant kandidatų sąrašo eilę arba keliant naujus kandidatus vienmandatėse rinkimų apygardose.

2. Jeigu pareiškinius dokumentus atšaukia partija, esanti koalicijoje, tai jos iškelti kandidatai išbraukiami iš jungtinio kandidatų sąrašo ir, jeigu koalicijos pavadinime yra nuoroda į jos pavadinimą, keičiamas koalicijos pavadinimas. Šiuo atveju būtina raštu informuoti koalicijos partnerių atstovus rinkimams Vyriausiojoje rinkimų komisijoje. Jeigu atšaukus rinkimų pareiškinius dokumentus koalicijos kandidatų sąrašė lieka tik vienos partijos iškelti kandidatai, jie rinkimuose dalyvauja tik kaip šios partijos kandidatai.

3. Jeigu atšaukus pareiškinius dokumentus ar anuliavus kandidatų registravimą kandidatų sąrašė (jungtiniame sąrašė) lieka mažiau kaip 20 kandidatų, anuliuojamas visas šio sąrašo kandidatų registravimas.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

#### **45 straipsnis. Kandidatų ir kandidatų sąrašų paskelbimas**

Likus ne mažiau kaip 30 dienų iki rinkimų, Vyriausioji rinkimų komisija „Valstybės žiniuose“ paskelbia rinkimuose dalyvaujančių partijų ir koalicijų kandidatų sąrašus, kandidatų sąrašams burtais suteiktus rinkimų numerius, šių sąrašų kandidatų rinkimų numerius, taip pat vienmandatėse rinkimų apygardose iškeltus kandidatus. Vyriausioji rinkimų komisija kandidatų į Seimo narius pažymėjimus su juose įrašytais kandidatų rinkimų numeriais perduoda atstovui

rinkimams. Kandidato rinkimų numeris jo suteikimo metu yra tapatus kandidato eilės numeriui keliamų kandidatų sąraše (jungtiniame sąraše). Suteiktas kandidato rinkimų numeris negali būti keičiamas iki rinkimų rezultatų paskelbimo.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XI-815](#), 2010-05-18, *Žin.*, 2010, Nr. 63-3093 (2010-05-31)

## **ŠEŠTASIS SKIRSNIS**

### **KANDIDATŲ Į SEIMO NARIUS VEIKLOS GARANTIJOS**

#### **46 straipsnis. Kandidato į Seimo narius teisė kalbėti susirinkimuose, naudotis visuomenės informavimo priemonėmis**

1. Vyriausiajai rinkimų komisijai paskelbus kandidatus ir kandidatų sąrašus, kandidatai į Seimo narius rinkimų apygardose turi lygią teisę kalbėti rinkėjų ir kitokiuose susirinkimuose, pasitarimuose, posėdžiuose, valstybinėse visuomenės informavimo priemonėse ir skelbti savo rinkimų programą.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų vadovai, taip pat savivaldybių merai ar jų įgalioti tam asmenys turi padėti kandidatams į Seimo narius organizuoti susitikimus su rinkėjais, gauti reikiamą informaciją, išskyrus neskelbtiną pagal Lietuvos Respublikos įstatymus ir Vyriausybės nutarimus.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XI-815](#), 2010-05-18, *Žin.*, 2010, Nr. 63-3093 (2010-05-31)

#### **47 straipsnis. Atsakomybė už šio įstatymo pažeidimą**

Asmenys, smurtu, apgaule, grasinimais, papirkimu arba kitu būdu trukdantys rinkėjams įgyvendinti teisę rinkti ir būti išrinktiems į Seimą, organizuoti ir vykdyti rinkimų agitaciją, pažeidę rinkimų agitacijos tvarką, paskelbę arba kitaip platinę melagingus duomenis apie kandidatą į Seimo narius ar trukdę kandidatui susitikti su rinkėjais arba kitaip pažeidę šį įstatymą, taip pat rinkimų komisijų nariai ar kiti pareigūnai, suklautoję, sugadinę, sunaikinę, pagrobę ar paslėpę rinkimų dokumentus, neteisingai suskaičiavę balsus, pažeidę balsavimo slaptumą arba kitaip pažeidę šį įstatymą, atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-397](#), 2005-11-17, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)

#### **48 straipsnis. Kandidato į Seimo narius teisė būti atleistas nuo darbo ar tarnybinių pareigų**

1. Vyriausiajai rinkimų komisijai paskelbus kandidatus ir kandidatų sąrašus, kandidatas į Seimo narius ne ilgiau kaip 30 dienų jo rašytiniu prašymu atleidžiamas nuo darbo ar tarnybinių pareigų. Prašymas atleisti nuo darbo ar tarnybinių pareigų pateikiamas asmeniui, turinčiam teisę suteikti atostogas.

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos netaikomos kandidatui į Seimo narius, kuris eina Seimo nario ar Respublikos Prezidento pareigas. Kandidato į Seimo narius, kuris eina Vyriausybės nario pareigas, atleidimo nuo tarnybinių pareigų tvarka nustatyta Vyriausybės įstatyme.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-397](#), 2005-11-17, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)

Nr. [XI-219](#), 2009-04-16, *Žin.*, 2009, Nr. 46-1797 (2009-04-25)

Nr. [XI-815](#), 2010-05-18, *Žin.*, 2010, Nr. 63-3093 (2010-05-31)

#### **49 straipsnis. Kandidato į Seimo narius neličiamybė**

1. Vyriausiajai rinkimų komisijai paskelbus kandidatus ir kandidatų sąrašus, taip pat iki pirmojo naujai išrinkto Seimo posėdžio (po pakartotinių arba naujų rinkimų – iki Seimo nario priesaikos) kandidatas į Seimo narius be Vyriausiosios rinkimų komisijos sutikimo negali būti traukiamas baudžiamojon atsakomybėn, suimamas, negali būti kitaip varžoma jo laisvė.

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos netaikomos kandidatams į Seimo narius, kurie eina Seimo nario, Vyriausybės nario ar teisėjo pareigas. Šių asmenų neliečiamybės klausimas sprendžiamas Konstitucijos ir įstatymų nustatyta tvarka.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-397](#), 2005-11-17, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)

Nr. [XI-815](#), 2010-05-18, *Žin.*, 2010, Nr. 63-3093 (2010-05-31)

## SEPTINTASIS SKIRSNIS RINKIMŲ AGITACIJA

### **50 straipsnis. Rinkimų agitacijos pagrindai**

1. Rinkimų agitaciją reglamentuojančios šio įstatymo nuostatos taikomos paskelbus rinkimų datą. Rinkimų agitacijos išlaidos ir politinės reklamos išlaidos turi būti deklaruojamos įstatymų nustatyta tvarka ir negali viršyti pagal įstatymus nustatyto didžiausio leistino politinės kampanijos išlaidų dydžio.

2. Rinkimų agitacija gali būti įvairių formų ir būdų, išskyrus tuos, kurie pažeidžia Konstituciją ir įstatymus, prieštarauja moralei, teisingumui ar visuomenės darnai, neatitinka sąžiningų ir garbingų rinkimų.

3. Politinės reklamos žymėjimo reikalavimai nustatomi įstatymuose, politinės reklamos žymėjimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-397](#), 2005-11-17, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)

Nr. [XI-815](#), 2010-05-18, *Žin.*, 2010, Nr. 63-3093 (2010-05-31)

### **51 straipsnis. Rinkimų agitacijos sąlygos ir tvarka**

1. Vyriausiajai rinkimų komisijai paskelbus kandidatus ir kandidatų sąrašus, kandidatams suteikiama teisė nemokamai naudotis Lietuvos nacionaliniu radiju ir televizija. Rinkimų agitacijai skirtų laidų rengimo taisyklės tvirtina, konkrečią Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos laidų trukmę ir laiką nustato Vyriausioji rinkimų komisija, suderinusi su Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos vadovu. Ji taip pat paskirsto laidų laiką taip, kad nebūtų pažeisti šie lygiateisiškumo principai: tarp kandidatų sąrašų daugiamandatėje rinkimų apygardoje; tarp vienmandačių rinkimų apygardų; tarp kandidatų vienmandatėje rinkimų apygardoje.

2. Kandidatų diskusijos per radiją ir televiziją finansuojamos valstybės biudžeto lėšomis iš Vyriausiajai rinkimų komisijai skirtų asignavimų.

3. Vyriausioji rinkimų komisija:

- 1) įstatymų nustatyta tvarka parenka diskusijų laidų rengėjus ir transliuotojus;
- 2) patvirtina diskusijų rengimo taisykles.

4. Diskusijose dalyvaujančių savarankiškų politinės kampanijos dalyvių grupės (iš dviejų ir daugiau asmenų) sudaromos tarpusavio susitarimu, o kai jo nėra, – burtais.

5. Savo iniciatyva diskusijų laidas, laikydamiesi Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo bei finansavimo kontrolės įstatymo 18 straipsnio 2 dalies nuostatų, turi teisę rengti visi transliuotojai. Jiems netaikomos kitos šiame straipsnyje nustatytos sąlygos.

6. Kandidatų sąrašus ir jų rinkimų programas išspausdina Vyriausioji rinkimų komisija per 20 dienų nuo pateikimo.

7. Kandidatų, dėl kurių balsuojama vienmandatėje rinkimų apygardoje, rinkimų programas išspausdina tos apygardos rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 15 dienų iki rinkimų. Rinkimų programų spausdinimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

8. Išorinė politinė reklama šiame įstatyme suprantama kaip vaizdo ar garso priemonėmis viešai skleidžiama politinė reklama. Išorine politine reklama taip pat laikoma politinė reklama, skelbiama viešose vietose, pastatuose, transporto priemonėse.

9. Draudžiama įrengti ir skleisti išorinę politinę reklamą:

1) ant statinių, kuriuose veikia valstybės valdžios, teisėsaugos, kitos valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos;

2) valstybės ar savivaldybių įmonėms priklausančiose transporto priemonėse ir ant jų;

3) automobilių keliuose ir jų sanitarinės apsaugos zonose, taip pat gatvėse ir prie jų, jeigu ji gali užstoti technines eismo reguliavimo priemonės, kelio ženklus, pabloginti matomumą, akinti eismo dalyvius, atitraukti jų dėmesį ir taip kelti pavojų eismo dalyviams, taip pat draudžiama naudoti reklamą, imituojančią kelio ženklus;

4) ant skulptūrų ir paminklų;

5) 50 metrų atstumu aplink pastatą, kuriame yra balsavimo patalpa;

6) neturint žemės, statinių ar kitų objektų, ant kurių ar kuriuose ji įrengiama, savininko sutikimo;

7) vietose, kurios nenumatytos šio straipsnio 10 dalyje nustatyta tvarka.

10. Išorinė politinė reklama saugomose teritorijose ir nekilnojamosiose kultūros vertybėse, taip pat jų teritorijose leidžiama tik suderinus su valstybės įstaiga, atsakinga už kultūros vertybių apsaugą, ir saugomos teritorijos steigėjo įgaliota įstaiga.

11. Pareiga nuimti išorinę politinę reklamą iki prasidedant įstatymų nustatytam laikui, kai rinkimų agitacija draudžiama, tenka išorinę politinę reklamą paskelbusiam asmeniui.

12. Asmenys, pažeidę šiame straipsnyje nustatytus išorinės politinės reklamos įrengimo ir skleidimo tvarkos reikalavimus, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

13. Visus ginčus dėl rinkimų agitacijos sprendžia Vyriausioji rinkimų komisija, vadovaudamasi šiuo įstatymu.

*Straipsnio pakeitimai:*

*Nr. VIII-1913, 2000.08.31, Žin., 2000, Nr. 75-2275 (2000.09.07)*

*Nr. IX-2402, 2004-07-15, Žin., 2004, Nr. 115-4279 (2004-07-24)*

*Nr. IX-2414, 2004-08-20, Žin., 2004, Nr. 134-4835 (2004-09-02)*

*Nr. X-397, 2005-11-17, Žin., 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)*

*Nr. X-1490, 2008-04-15, Žin., 2008, Nr. 50-1839 (2008-04-30)*

*Nr. XI-815, 2010-05-18, Žin., 2010, Nr. 63-3093 (2010-05-31)*

*Nr. XI-1957, 2012-03-29, Žin., 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)*

## **52 straipsnis. Kandidatą į Seimo narius kompromituojančios medžiagos skelbimas ir kandidato atsakomoji nuomonė**

1. Jeigu, Vyriausiajai rinkimų komisijai paskelbus kandidatus ir kandidatų sąrašus, visuomenės informavimo priemonė paskelbia kandidatą į Seimo narius kompromituojančią medžiagą (vėliausiai tokius duomenis galima skelbti: visuomenės informavimo priemonėje, kuri leidžiama daugiau kaip tris kartus per savaitę, likus 5 dienoms iki rinkimų, kitose visuomenės informavimo priemonėse – 10 dienų iki rinkimų, bet visais atvejais kompromituojanti medžiaga apie kandidatą gali būti paskelbta ne vėliau kaip priešpaskutiniame iki rinkimų visuomenės informavimo priemonės leidinio numeryje), ji privalo suteikti galimybę kandidatui pareikšti atsakomąją nuomonę, kurią sudaro paskelbtos kompromituojančios medžiagos trumpas išdėstymas ir kandidato atsakymas. Atsakomoji nuomonė paprastai negali būti daugiau kaip tris kartus ilgesnė už kompromituojančią medžiagą. Visuomenės informavimo priemonė kandidato atsakomąją nuomonę turi paskelbti ne vėliau kaip per 7 dienas po to, kai ji buvo pareikšta, bet ne vėliau kaip likus 2 dienoms iki draudimo vykdyti rinkimų agitaciją pradžios. Jeigu visuomenės informavimo priemonė negali per šio įstatymo nustatytą laikotarpį pati paskelbti kandidato atsakomosios nuomonės, ji turi pasirūpinti savo lėšomis paskelbti kandidato atsakomąją nuomonę kitoje visuomenės informavimo priemonėje.

2. Kompromituojančia kandidatą medžiaga pripažįstama tokia medžiaga, kuria siekiama paveikti rinkėjus, kad jie nebalsuotų už konkretų kandidatą, ir kurioje pranešama kandidatą negatyviai apibūdinanti žinia. Visuomenės informavimo priemonės paskelbta nuomonė (skirtingai nuo žinios, nuomonei netaikomi tiesos kriterijai) apie kandidatą, taip pat ir negatyvi, nepripažįstama kompromituojančia medžiaga ir nesuteikia kandidatui teisės reikalauti paskelbti atsakomąją nuomonę. Kandidato reikalavimas paskelbti atsakomąją nuomonę taip pat

gali būti netenkinamas, jeigu: medžiaga paskelbta ne apie jį asmeniškai; apie jį paskelbta medžiaga nėra kompromituojanti; kompromituojančią medžiagą apie kandidatą paskelbė jis pats arba kitas tame pačiame kandidatų sąraše iškeltas arba tos pačios partijos iškeltas kandidatas; medžiagoje nėra jokių kandidatų apibūdinančių žinių; kandidatas jau yra pasinaudojęs atsakomosios nuomonės teise.

3. Jeigu kandidatas laiku pateikė visuomenės informavimo priemonei atsakomąją nuomonę, bet ji nebuvo paskelbta, kandidato atsakomoji nuomonė Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu skelbiama per Lietuvos nacionalinį radiją ar televiziją ir už tai apmokama pagal reklamos skelbimų įkainius. Šiuo atveju visuomenės informavimo priemonė privalo Vyriausiajai rinkimų komisijai sumokėti dvigubą šio paskelbimo kainą.

4. Jeigu kompromituojanti medžiaga apie kandidatą buvo paskelbta laikotarpiu, kuriuo ji pagal šį įstatymą negali būti skelbiama, kandidato atsakomoji nuomonė Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu skelbiama per Lietuvos nacionalinį radiją ar televiziją ir apmokama pagal reklamos skelbimų įkainius. Šiuo atveju visuomenės informavimo priemonė privalo Vyriausiajai rinkimų komisijai sumokėti trigubą šio paskelbimo kainą.

5. Visais atvejais atsakomoji nuomonė neskelbiama rinkimų agitacijos draudimo laikotarpiu. Atsakomosios nuomonės paskelbimas neatleidžia visuomenės informavimo priemonės nuo atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

6. Kai kandidato atsakomoji nuomonė skelbiama Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu, šio įstatymo nustatyta paskelbimo kaina ne ginčo tvarka išieškoma iš tos visuomenės informavimo priemonės, kuri kandidatą kompromituojančią medžiagą paskelbė neleistinu laikotarpiu arba pati laiku nepaskelbė kandidato atsakomosios nuomonės.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XI-815](#), 2010-05-18, Žin., 2010, Nr. 63-3093 (2010-05-31)

### **53 straipsnis. Kandidatų sąrašą iškėlusią partiją kompromituojančios medžiagos skelbimas ir atsakomoji nuomonė**

1. Jeigu, Vyriausiajai rinkimų komisijai paskelbus kandidatus ir kandidatų sąrašus, visuomenės informavimo priemonė paskelbia partiją, iškėlusią kandidatų sąrašą, kompromituojančią medžiagą (vėliausiai tokius duomenis galima skelbti: visuomenės informavimo priemonėje, kuri leidžiama daugiau kaip 3 kartus per savaitę, – likus 5 dienoms iki rinkimų, kitose visuomenės informavimo priemonėse – likus 10 dienų iki rinkimų, bet visais atvejais kompromituojanti medžiaga apie partiją, iškėlusią kandidatų sąrašą, gali būti paskelbta ne vėliau kaip priešpaskutiniame iki rinkimų visuomenės informavimo priemonės leidinio numeryje), ji privalo suteikti galimybę partijai pareikšti atsakomąją nuomonę. Atsakomąją nuomonę sudaro paskelbtos kompromituojančios medžiagos trumpas išdėstymas ir atsakymas. Ji paprastai negali būti daugiau kaip 3 kartus ilgesnė už kompromituojančią medžiagą. Visuomenės informavimo priemonė atsakomąją nuomonę turi paskelbti ne vėliau kaip per 7 dienas po to, kai ji buvo pareikšta, ir ne vėliau kaip likus 2 dienoms iki draudimo vykdyti rinkimų agitaciją pradžios. Jeigu visuomenės informavimo priemonė negali per šio įstatymo nustatytą laikotarpį pati paskelbti atsakomosios nuomonės, ji turi pasirūpinti savo lėšomis paskelbti atsakomąją nuomonę kitoje visuomenės informavimo priemonėje.

2. Kompromituojanti medžiaga yra tokia medžiaga, kuria siekiama paveikti rinkėjus, kad šie nebalsuotų už konkrečios partijos iškeltus kandidatus, ir kurioje pranešama partiją (jos skyrių ar padalinį) negatyviai apibūdinanti žinia. Visuomenės informavimo priemonės paskelbta nuomonė (skirtingai nuo žinios, nuomonei netaikomi tiesos kriterijai) apie partiją, taip pat ir negatyvi, nepripažįstama kompromituojančia medžiaga ir nesuteikia teisės reikalauti paskelbti atsakomąją nuomonę. Reikalavimas paskelbti atsakomąją nuomonę taip pat gali būti netenkinamas, jeigu: medžiaga paskelbta ne apie tą partiją; paskelbta medžiaga nėra kompromituojanti; kompromituojančią medžiagą apie partiją paskelbė jos pačios iškeltas kandidatas; medžiagoje nėra jokių partiją apibūdinančių žinių; partija pasinaudojo atsakomosios nuomonės teise.

3. Atsakomąją nuomonę partija visuomenės informavimo priemonei pateikia per savo atstovą rinkimams prie Vyriausiosios rinkimų komisijos arba per savo atstovą rinkimams prie apygardos rinkimų komisijos. Jeigu atstovas rinkimams laiku pateikė visuomenės informavimo priemonei atsakomąją nuomonę, bet ji nebuvo paskelbta, atsakomoji nuomonė Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu skelbiama per Lietuvos nacionalinę radiją ar televiziją ir už tai apmokama pagal reklamos skelbimų kainas. Šiuo atveju visuomenės informavimo priemonė privalo Vyriausiajai rinkimų komisijai sumokėti dvigubą šio paskelbimo kainą.

4. Jeigu kompromituojanti medžiaga buvo paskelbta laikotarpiu, kuriuo ji pagal šį įstatymą negali būti skelbiama, atsakomoji nuomonė Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu skelbiama per Lietuvos nacionalinę radiją ar televiziją ir už tai apmokama pagal reklamos skelbimų kainas. Šiuo atveju visuomenės informavimo priemonė privalo Vyriausiajai rinkimų komisijai sumokėti trigubą šio paskelbimo kainą.

5. Visais atvejais atsakomoji nuomonė neskelbiama rinkimų agitacijos draudimo laikotarpiu. Atsakomosios nuomonės paskelbimas neatleidžia visuomenės informavimo priemonės nuo atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

6. Kai atsakomoji nuomonė skelbiama Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu, šio įstatymo nustatyta paskelbimo kaina ne ginčo tvarka išieškoma iš tos visuomenės informavimo priemonės, kuri kompromituojančią medžiagą paskelbė neleistinu laikotarpiu arba pati laiku nepaskelbė atsakomosios nuomonės.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XI-815](#), 2010-05-18, *Žin.*, 2010, Nr. 63-3093 (2010-05-31)

#### **54 straipsnis. Draudimas vykdyti rinkimų agitaciją naudojantis tarnybine padėtimi**

1. Bet kam draudžiama naudotis tarnybine padėtimi valstybės ar savivaldybių institucijose, įstaigose ar organizacijose, taip pat valstybinėse ar savivaldybių visuomenės informavimo priemonėse vykdant bet kokią rinkimų agitaciją, pavesti tai daryti kitiems asmenims ar kaip nors kitaip, naudojantis tarnybine padėtimi, bandyti paveikti rinkėjų valią. Valstybės, savivaldybių pareigūnams, valstybės tarnautojams draudžiama naudotis tarnybine padėtimi sudaryti sau ar partijai išskirtines rinkimų agitacijos sąlygas. Šį straipsnį pažeidęs asmuo gali būti patrauktas administracinėn arba baudžiamojon atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka.

2. Jeigu asmuo yra kandidatas į Seimo narius, valstybinėse visuomenės informavimo priemonėse jis gali kalbėti tik šio įstatymo 51 straipsnyje nustatyta tvarka. Jeigu kandidatui dėl einamų pareigų reikia pranešti visuomenės informavimo priemonėms svarbių žinių, tai jis gali padaryti tik spaudos konferencijoje. Valstybinėse visuomenės informavimo priemonėse arba iš valstybės ar savivaldybių lėšų apmokamų visuomenės informavimo priemonių laidose galima skelbti tik tą konferencijos įrašą ar jo dalį, kuriuose nėra rinkimų agitacijos.

#### **55 straipsnis. Seimo rinkimų politinės kampanijos finansavimas**

Seimo rinkimų politinės kampanijos finansavimą reglamentuoja Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo bei finansavimo kontrolės įstatymas.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-2429](#), 2004-08-23, *Žin.*, 2004, Nr. 135-4895 (2004-09-04)

#### **56 straipsnis. Rinkimų agitacijos draudimas rinkimų dieną**

1. Rinkimų agitacija, neatsižvelgiant į jos būdus, formas ir priemones, draudžiama likus 30 valandų iki rinkimų pradžios ir rinkimų dieną iki balsavimo pabaigos, išskyrus nuolatinę vaizdinę agitaciją, jeigu ji iškabinta likus ne mažiau kaip 48 valandoms iki rinkimų pradžios. Rinkimų agitacijos draudimo laikotarpiu jokių vaizdinių rinkimų agitacijos priemonių (išskyrus tas, kurias išleido Vyriausioji rinkimų komisija) negali būti balsavimo patalpoje ir 50 metrų atstumu aplink pastatą, kuriame yra balsavimo patalpa. Jeigu tuo pačiu metu kartu vyksta arba Respublikos Prezidento rinkimų, arba rinkimų į Europos Parlamentą, arba

savivaldybių tarybų rinkimų agitacija ar agitacija dėl referendumo, agitacija draudžiama likus 30 valandų iki rinkimų pradžios ir rinkimų dieną iki balsavimo pabaigos tokiomis pat, kaip šioje dalyje nurodyta, sąlygomis ir tvarka.

2. Informacija apie vykstančius rinkimus, jų svarbą valstybės gyvenimui, atvykusių balsuoti rinkėjų skaičių, dokumentus, kuriuos būtina turėti balsuojant, kvietimas atvykti balsuoti ar kita informacija, kuria neraginama nedalyvauti rinkimuose, balsuoti už arba prieš kandidatą ar kandidatų sąrašą, nelaikoma rinkimų agitacija.

3. Asmenys, pažeidę šio straipsnio 1 dalyje išdėstytas nuostatas, baudžiami įstatymų nustatyta tvarka.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-397](#), 2005-11-17, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

## **AŠTUNTASIS SKIRSNIS PARENGTINĖ RINKIMŲ ORGANIZAVIMO VEIKLA**

### **57 straipsnis. Rinkimų dokumentų pavyzdžių nustatymas**

Rinkėjo kortelių, rinkimų biuletenių, kandidato vienmandatėje rinkimų apygardoje ir kandidatų sąrašų daugiamandatėje rinkimų apygardoje plakatų su duomenimis apie kandidatą (kandidatus), vidinių ir išorinių balsavimo paštų vokų, kitų dokumentų, blankų, anketų, oficialių vokų, paketų, antspaudų, naudojamų rinkimuose, pavyzdžius ir formas, taip pat jų pildymo prireikus pavyzdžius nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

### **58 straipsnis. Rinkimų biuleteniai**

1. Rinkimams į Seimą kiekvienam rinkėjui pateikiami du biuleteniai: vienas - balsuoti dėl kandidato konkrečioje vienmandatėje apygardoje, kitas - dėl kandidatų sąrašo daugiamandatėje apygardoje. Rinkimų biuletenyje turi būti išspausdintas nurodymas rinkėjui, kaip užpildyti biuletenį, ir išskirtos specialios biuletenio vietos rinkėjo valiai pareikšti.

2. Vienmنداčių apygardų rinkimų biuletenyje visi kandidatai į Seimo narius įrašomi pagal abėcėlę tokiam pat plote ir to paties tipo šriftu (šriftais). Nurodoma kiekvieno kandidato į Seimo narius vardas, pavardė ir jį iškėlusios partijos pavadinimas arba nurodoma „Išskėlė pats“.

3. Daugiamandatės rinkimų apygardos rinkimų biuletenyje visi kandidatų sąrašai įrašomi pagal jiems suteiktus rinkimų numerius jų didėjimo tvarka tokiam pat plote ir to paties tipo šriftu (šriftais). Šrifto dydis parenkamas toks, kad geriausiai tiktų užpildyti įrašui skirtą plotą. Biuletenyje įrašomas partijos, koalicijos pavadinimas (nurodytas jos pareiškiniuose dokumentuose). Po partijos pavadinimo skliausteliuose įrašomi jos vadovo vardas ir pavardė, o po koalicijos pavadinimo skliausteliuose įrašomi ją sudarančių partijų pavadinimai. Partijos pageidavimu greta jos pavadinimo gali būti pateiktas įstatymų nustatyta tvarka įregistruotos šios partijos emblemos (ženklų) nespaltotas atvaizdas. Šiuo atveju kartu su pareiškiniiais dokumentais Vyriausiajai rinkimų komisijai pateikiamas šios emblemos (ženklų) pavyzdys. Visų partijų, koalicijų sąrašai (kandidatų vardai ir pavardės) išdalijami rinkėjams Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka ir pateikiami kiekvienoje balsavimo kabinoje.

4. Antrojoje daugiamandatės rinkimų apygardos biuletenio dalyje yra penki specialūs laukeliai, kuriuose rinkėjas balsuodamas įrašo pasirinktų kandidatų rinkimų numerius.

5. Laivuose rinkimų biuleteniai spausdinami pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos radiograma perduotą aprašymą. Laivuose daugiamandatės rinkimų apygardos rinkimų biuletenyje kandidatų pavardės nenurodomos ir vieta pareikšti rinkėjo nuomonei apie kandidatus neišskiriama.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-1076](#), 2002-09-17, *Žin.*, 2002, Nr. 95-4085 (2002-10-02)

### **59 straipsnis. Rinkimų biuletenių pristatymas**

1. Apygardų rinkimų komisijos rinkimų biuletenius ir vokus centriniams pašto skyriams pateikia ne vėliau kaip prieš 2 dienas iki balsavimo paštu pradžios, rinkimų biuletenius rinkimų apylinkėms - ne vėliau kaip prieš 12 valandų iki balsavimo pradžios.

2. Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse biuleteniai ir balsavimui paštu vokai turi būti laisvai prieinami rinkėjams likus ne mažiau kaip 20 dienų iki rinkimų. Laivuose biuletenių tekstas turi būti laisvai prieinamas rinkėjams likus ne mažiau kaip 15 dienų iki rinkimų.

3. Vyriausioji rinkimų komisija atsako už rinkimų biuletenių ir balsavimui paštu vokų išleidimą, jų apskaitos tvarkymą ir pristatymą nepažeidžiant nurodytų terminų.

### **60 straipsnis. Balsavimo patalpų parengimas**

1. Rinkimų apylinkės balsavimo patalpa turi būti visiškai parengta rinkimams ne vėliau kaip likus 12 valandų iki balsavimo pradžios. Iki šio laiko rinkimų komisija turi būti suskaičiavusi visus iš apygardos rinkimų komisijos gautus rinkimų biuletenius ir surašiusi jų priėmimo aktą. Rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje turi būti balsadėžė, slapto balsavimo kabina (kabinos), kurioje rinkėjas galėtų slapta užpildyti rinkimų biuletenius. Balsavimo patalpoje gali būti iškabinta Vyriausiosios rinkimų komisijos išleista rinkimų agitacijos ar rinkėjų informavimo medžiaga ir turi būti iškabinti kandidatų, renkamų daugiamandatėje rinkimų apygardoje, sąrašai; kandidatų, renkamų toje vienmandatėje rinkimų apygardoje, rinkimų plakatai. Šio įstatymo tekstas turi būti prieinamas kiekvienoje rinkimų apylinkėje. Iš balsavimo patalpos, perėjimo į ją patalpų (koridorių) ir 50 metrų atstumu aplink pastatą, kuriame yra balsavimo patalpa, turi būti pašalinta rinkimų agitacijos medžiaga, išskyrus tą, kurią išleido Vyriausioji rinkimų komisija. Taip pat turi būti paruoštos darbo vietos rinkimų komisijos nariams ir vietos rinkimų stebėtojams. Parengta balsavimo patalpa uždaroma, antspauduojama, perduodama saugoti policijai ir apie tai apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas praneša apygardos rinkimų komisijai.

2. Kitus balsavimo patalpos įrengimo reikalavimus nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

3. Apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas atsako, kad balsavimo patalpa būtų parengta laiku ir tinkamai. Jeigu savivaldybės administracija nepaskiria tinkamų patalpų balsavimo patalpai įrengti arba nepasirūpina balsavimui būtinu inventoriu, apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas privalo apie tai nedelsdamas pranešti apygardos rinkimų komisijai ir imtis priemonių tinkamai balsavimo patalpai surasti ir tinkamam inventoriui įsigyti, kaip yra nustatyta šio įstatymo 8 straipsnyje.

### **61 straipsnis. Rinkimų stebėtojai**

1. Partijos, taip pat kandidatai į Seimo narius turi teisę skirti ne daugiau kaip po du rinkimų stebėtojus kiekvienoje rinkimų apylinkėje. Rinkimų stebėtojas yra asmuo, turintis Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytos formos pažymėjimą. Jis turi teisę stebėti rinkimus rinkimų apygardos arba apylinkės, kuri nurodyta jo pažymėjime, teritorijoje. Stebėtojo pažymėjimą išduoda:

1) Vyriausioji rinkimų komisija – stebėti rinkimus visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose arba tik konkrečiose rinkimų apygardose, apylinkėse užsienio reikalų ministro, Respublikos Prezidento ar jo įgalioto asmens teikimu, užsienio valstybėms arba tarptautinėms institucijoms atstovaujančių asmenų prašymu, taip pat ir savo nuožiūra;

2) apygardos rinkimų komisija – stebėti rinkimus visoje šios rinkimų apygardos teritorijoje, vienoje arba keliose rinkimų apylinkėse vyresniems kaip 18 metų Lietuvos Respublikos piliečiams kandidato, dėl kurio balsuojama daugiamandatėje arba šioje rinkimų

apygardoje, teikimu arba partijos vietos skyriaus prašymu, kuriame turi būti nurodyta asmens pavardė, vardas, asmens kodas, rinkimų apylinkės (apylinkių) pavadinimas.

2. Stebėtojo pažymėjimus rinkimų komisijos vardu išduoda jos pirmininkas arba kitas komisijos narys komisijos pirmininko pavedimu. Negalima atsisakyti išduoti stebėtojo pažymėjimą arba vilkinti jo išdavimą, jeigu asmuo, kuriam jis turėtų būti išduotas, atitinka šio įstatymo reikalavimus. Apie visus atsisakymus išduoti stebėtojo pažymėjimą turi būti pranešta artimiausiame komisijos posėdyje ir atitinkamam atstovui rinkimams.

3. Rinkimų stebėtojas turi teisę reikalauti, kad rinkimų komisijos pirmininkas ir nariai, taip pat balsavimo patalpoje esantys asmenys laikytųsi šio ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų. Rinkimų komisijos turi pasirūpinti, kad rinkimų stebėtojui rinkimų apylinkės balsavimo patalpose būtų sudarytos tinkamos sąlygos stebėti, kaip laikomasi šio įstatymo. Jeigu stebėtojas pats pažeidžia šį arba kitus įstatymus, jo stebėtojo pažymėjimas gali būti anuliuotas apygardos rinkimų komisijos pirmininko sprendimu. Apie sprendimą turi būti iškart pranešta rinkimų komisijos nariams, Vyriausiajai rinkimų komisijai ir atitinkamam atstovui rinkimams.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-397](#), 2005-11-17, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)

Nr. [X-1490](#), 2008-04-15, *Žin.*, 2008, Nr. 50-1839 (2008-04-30)

## **DEVINTASIS SKIRSNIS BALSAVIMAS**

### **62 straipsnis. Balsavimo laikas ir vieta**

Balsavimas vyksta rinkimų dieną nuo 7 iki 20 valandos apylinkės rinkimų komisijos nurodytoje patalpoje. Rinkėjas balsuoja toje rinkimų apylinkėje, į kurios rinkėjų sąrašus jis yra įrašytas, jei kitko nenumato šis įstatymas.

### **63 straipsnis. Draudimas rengti balsavimo patalpoje kitus renginius**

Balsavimo patalpoje negalima rengti jokių kitų renginių, išskyrus rinkimų organizavimą ir balsavimą. Jokių renginių taip pat negalima rengti ir perėjimo patalpose (koridoriuose) bei prie įėjimo į balsavimo patalpos pastatą.

### **64 straipsnis. Balsavimo pradžia**

Rinkimų dieną rinkėjams balsavimo patalpa atidaroma tik susirinkus ne mažiau kaip 3/5 apylinkės rinkimų komisijos narių. Iki balsavimo patalpos atidarymo rinkėjams joje gali būti tik rinkimų komisijos nariai, stebėtojai ir budintis policininkas. Rinkimų komisijos pirmininkas su komisijos nariais patikrina, ar balsadėžė yra tuščia, ir ją antspauduoja. Po to, kai apylinkės rinkimų komisija nustato, kad balsavimo patalpa įrengta pagal nustatytus reikalavimus, apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas į balsų skaičiavimo protokolą įrašo visą apylinkės rinkimų komisijos iš apygardos rinkimų komisijos gautų biuletenių skaičių, antspauduoja rinkimų biuletenius, išdalija rinkėjų sąrašą ir išduoda rinkimų biuletenius komisijos nariams, kiekvienam komisijos nariui išduotų rinkimų biuletenių skaičių įrašo į rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolą, atidaro rinkėjams balsavimo patalpą, taip paskelbdamas rinkimų pradžią.

### **65 straipsnis. Rinkėjo asmens tapatybės nustatymas**

1. Prie įėjimo į balsavimo patalpą rinkėjas pateikia apylinkės rinkimų komisijos nariui pasą ar kitą dokumentą, patvirtinantį jo asmens tapatybę, taip pat gali pateikti rinkėjo kortelę. Rinkimų apylinkėse, kurios elektroninių ryšių priemonėmis prisijungusios prie elektroninio rinkėjų sąrašo, elektroniniame rinkėjų sąrašė nurodoma, kad rinkėjas atvyko balsuoti. Komisijos narys, nustatęs, kad rinkėjas atvyko į tą rinkimų apylinkę, į kurios rinkėjų sąrašus jis yra įrašytas, įteikia rinkėjui rinkimų apylinkės antspaudu antspauduotą atvykimo lapelį, kuriame yra nurodyta, kelintas rinkėjas atvyko balsuoti, ir nurodo, į kurį komisijos narį kreiptis

rinkimų biuletenio. Draudžiama vienam rinkėjui išduoti kelis atvykimo lapelius arba išduoti kitam rinkėjui skirtą lapelį. Jeigu asmuo, atvykęs į balsavimo patalpą, neturi reikalingų dokumentų arba neaišku, ar jis yra įrašytas į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą, komisijos narys jam atvykimo lapelio neišduoda, bet įteikia svečio lapelį ir pasiunčia jį pas komisijos pirmininką ar jo pavaduotoją išsiaiškinti dėl balsavimo.

2. Komisijos narys, kuriam pavesta išduoti rinkimų biuletenius, iš pateiktų dokumentų nustatęs, kad atvykęs balsuoti asmuo tikrai yra į rinkėjų sąrašą įrašytas pilietis, arba jeigu rinkimų komisijos pirmininkui raštu tai paliudija du į tos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą įrašyti Lietuvos Respublikos piliečiai, rinkėjų sąraše suranda rinkėjo pavardę ir paima iš asmens atvykimo lapelį. Po to, kai rinkėjas ir rinkimų biuletenius išduodantis komisijos narys pasirašo rinkimų apylinkės rinkėjų sąraše, rinkėjui išduodami rinkimų biuleteniai – vienas vienmandatės rinkimų apygardos ir vienas daugiamandatės rinkimų apygardos. Atvykimo lapelis rinkėjui negražinamas. Balsuojant paštu, iš anksto ar namuose, rinkėjo kortelėje pažymima apie biuletenių išdavimą ir rinkėjo kortelė-gražinama rinkėjui.

3. Išduoti rinkėjui kito asmens rinkimų biuletenį (biuletenius), išskyrus šio įstatymo 66 straipsnio 5 dalyje nustatytą atvejį, draudžiama. Komisijos narys, pažeidęs šį reikalavimą, atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-397](#), 2005-11-17, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)

Nr. [X-1490](#), 2008-04-15, *Žin.*, 2008, Nr. 50-1839 (2008-04-30)

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

## **66 straipsnis. Balsavimo tvarka**

1. Gavęs rinkimų biuletenius, rinkėjas eina į balsavimo kabiną ir joje biuletenius užpildo. Pildyti biuletenius ne balsavimo kabinoje draudžiama.

2. Vienmandatės rinkimų apygardos biuletenyje rinkėjas pažymi to kandidato į Seimo narius pavardę, už kurį jis balsuoja „už“.

3. Daugiamandatės rinkimų apygardos biuletenyje rinkėjas pažymi tą kandidatų sąrašą, už kurį jis balsuoja „už“, ir, pareikšdamas nuomonę dėl sąrašo kandidatų, specialiai tam skirtuose biuletenio laukeliuose įrašo penkių pasirinktų šio sąrašo kandidatų rinkimų numerius. Tuo būdu paduodami už šiuos kandidatus pirmumo balsai. Jeigu biuletenyje to paties kandidato rinkimų numeris įrašytas du ar daugiau kartų, šiam kandidatui pagal šį biuletenį įskaitomas tik vienas pirmumo balsas. Jeigu pagal padarytas žymas negalima nustatyti rinkėjo valios dėl vieno ar daugiau kandidatų rinkimų numerių, laikoma, kad rinkėjas nepareiškė jokio vertinimo dėl tų kandidatų.

4. Užpildytus rinkimų biuletenius rinkėjas pats įmeta į balsadėžę.

5. Jeigu rinkėjas prašo, sugadintas rinkimų biuletenis pakeičiamas nauju. Rinkimų komisijos narys sugadintą biuletenį perbraukia, ant jo pasirašo ir išduoda naują biuletenį. Sugadinti biuleteniai į apskaitą įtraukiami ir laikomi atskirai.

6. Jeigu rinkėjas dėl neįgalumo negali pats atlikti šiame straipsnyje nurodytų veiksmų, jo prašymu rinkimų biuletenius užpildo pasirinktas kitas asmuo. Šis asmuo privalo rinkimų biuletenius užpildyti rinkėjo akivaizdoje ir pagal jo nurodymą, išsaugoti balsavimo paslaptį ir rinkėjo akivaizdoje įmesti biuletenį į balsadėžę. Komisijos nariams, rinkimų stebėtojams ir atstovams rinkimams draudžiama atlikti balsavimo veiksmus už neįgalų rinkėją.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

## **67 straipsnis. Balsavimas paštu**

1. Balsuoti paštu gali rinkėjai, kurie dėl sveikatos būklės ar amžiaus yra sveikatos priežiūros (išskyrus ambulatorines), socialinės rūpybos ar globos įstaigose arba atlieka privalomąją karo tarnybą ir todėl negali atvykti balsuoti į rinkimų apylinkę, arba atlieka tikrąją karo tarnybą, valstybės tarnybą ar dirba pagal darbo sutartis tarptautinėse karinėse operacijose užsienyje, arba atlieka arešto ar laisvės atėmimo bausmę ar yra areštinėse, tardymo

izoliatoriuose (sulaikymo namuose). Balsuoti paštu galima specialiai balsavimui sudarytuose paštuose (toliau – specialūs paštai) jų darbo valandomis paskutinį trečiadienį, ketvirtadienį ar penktadienį iki rinkimų dienos. Užsienyje esančiuose kariniuose vienetuose balsuojama paštu Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka krašto apsaugos ministro teikimu. Balsavimo paštu išlaidos apmokamos iš valstybės biudžeto lėšų.

2. Už balsavimo paštu organizavimą atsako atitinkamo pašto vadovas. Už pašto darbo balsuojant paštu priežiūros organizavimą atsako rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje tas paštas yra, komisijos pirmininkas. Jis kartu su kitų rinkimų apylinkių komisijų pirmininkais, kuriems tai pavedė apygardos rinkimų komisija, organizuoja, kad rinkimų komisijos nariai dalyvautų balsuojant specialiuose paštuose. Už balsavimo paštu užsienyje esančiuose kariniuose vienetuose organizavimą atsako tų karinių vienetų vadai.

3. Rinkimų biuleteniams ir balsavimo paštu vokams išduoti ir priimti balsuojant paštu pašto vadovas apygardos rinkimų komisijos pritarimu paskiria pašto darbuotojus, kuriems patikima dirbti su rinkimų dokumentais. Jeigu apygardos rinkimų komisija pareikalauja, pašto vadovas privalo nušalinti pašto darbuotoją nuo darbo su rinkimų dokumentais. Pašto darbuotojams, kurie įgaliojami išduoti ir priimti rinkimų dokumentus, apygardos rinkimų komisija išduoda nustatytos formos pažymas. Šios pažymos neturintis pašto darbuotojas neturi teisės išduoti ir priimti rinkimų dokumentų. Rinkimų komisijos narys, rinkimų stebėtojas, pateikęs pašto darbuotojui savo pažymėjimą, rinkėjas, pateikęs rinkėjo kortelę ir asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, turi teisę įrašyti į šią pažymą savo pastabą. Apie ją pašto vadovas nedelsdamas praneša apygardos rinkimų komisijai.

4. Šio įstatymo 69, 70, 71, 72 ir 73 straipsniuose nurodytose vietose turi būti patalpa (vieta), kurioje rinkėjas galėtų netrukdomas ir slapta užpildyti rinkimų biuletenius ir įdėti juos į balsavimo voką. Šiais atvejais balsavimą gali stebėti rinkimų stebėtojai, turintys rinkimų stebėtojo pažymėjimą stebėti rinkimus bet kurioje rinkimų apylinkėje.

5. Pašto darbuotojas rinkimų dokumentus rinkėjui išduoda Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka. Kartu su rinkimų biuleteniais rinkėjui išduodami balsavimo paštu vokai. Išorinį balsavimo paštu voką pašto darbuotojas adresuoja tai apylinkės rinkimų komisijai, kuri nurodyta asmens rinkėjo kortelėje. Balsuojant paštu, iš anksto ar namuose, rinkėjo kortelėje pažymima apie rinkimų biuletenių išdavimą ir rinkėjo kortelė grąžinama rinkėjui.

6. Rinkėjas balsuoja asmeniškai ir slapta:

- 1) užpildo rinkimų biuletenius;
- 2) užpildytus rinkimų biuletenius įdeda į vidinį balsavimo paštu voką;
- 3) užklijuoja vidinį balsavimo paštu voką;
- 4) vidinį balsavimo paštu voką kartu su rinkėjo kortele įdeda į išorinį balsavimo paštu voką;

5) užklijuoja išorinį balsavimo paštu voką.

7. Užklijuotą išorinį balsavimo paštu voką (su jame esančiais rinkėjo kortele, vidiniu balsavimo paštu voku ir ten esančiais biuleteniais) rinkėjas įteikia pašto darbuotojui. Šis, gavęs rinkėjo įteiktą voką, rinkėjo akivaizdoje jį užklijuoja specialiu ženklu ir išduoda rinkėjui šio voko priėmimo kvitą.

8. Šio straipsnio 6 ir 7 dalyse nurodytus veiksmus rinkėjas atlieka pats. Jeigu rinkėjas dėl neįgalumo šių veiksmų pats atlikti negali, jo prašymu juos atlieka rinkėjo pasirinktas asmuo. Šis asmuo rinkimų biuletenius privalo užpildyti rinkėjo akivaizdoje pagal jo nurodymą ir išsaugoti balsavimo paslaptį.

9. Rinkimų stebėtojams ir pašto darbuotojams draudžiama už rinkėjus atlikti šio straipsnio 6 ir 7 dalyse nurodytus veiksmus, taip pat priimti iš rinkėjų neužklijuotus išorinius balsavimo paštu vokus, išduoti rinkėjams rinkimų dokumentus kitose vietose ir kitiems asmenims, negu nustatyta šio įstatymo 71, 72 ir 73 straipsniuose. Rinkėjams draudžiama išsinešti iš specialaus pašto rinkimų biuletenius, balsavimo paštu vokus ar juos perduoti kitiems asmenims.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-2402](#), 2004-07-15, *Žin.*, 2004, Nr. 115-4279 (2004-07-24)

Nr. [X-397](#), 2005-11-17, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)

Nr. [X-1490](#), 2008-04-15, *Žin.*, 2008, Nr. 50-1839 (2008-04-30)

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

### **67<sup>1</sup> straipsnis. Balsavimas namuose ir balsavimas iš anksto**

1. Balsuoti namuose gali tik šie rinkėjai: neįgalieji, dėl ligos laikinai nedarbingi rinkėjai, sukakę 70 metų ir vyresni rinkėjai, jeigu jie dėl sveikatos būklės patys negali atvykti rinkimų dieną į rinkimų apylinkę, yra pateikę Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytos formos rinkėjo prašymą balsuoti namuose ir yra įrašyti į namuose balsuojančių rinkėjų sąrašus. Namuose balsuojančių rinkėjų sąrašus sudarančios ir tikslinančios rinkimų komisijos turi teisę duomenis apie neįgalius asmenis gauti iš Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos ar jos teritorinių skyrių, o duomenis apie laikinai nedarbingus asmenis – iš sveikatos priežiūros įstaigų. Šių duomenų rinkimų komisijos negali skleisti ir juos naudoja tik namuose balsuojančių rinkėjų sąrašų sudarymo ir tikslinimo tikslais.

2. Balsuoti iš anksto gali rinkėjai, kurie rinkimų dieną negali atvykti balsuoti į rinkimų apylinkę. Rinkėjų balsavimą iš anksto organizuoja apygardos rinkimų komisija. Balsavimas iš anksto turi vykti nuo 8 iki 20 valandos paskutinį trečiadienį ir ketvirtadienį iki rinkimų dienos iš anksto parengtose ir balsavimui tinkamose patalpose, esančiose pastate, kuriame yra savivaldybės, kurios teritorijoje yra rinkimų apygarda, mero (administracijos direktoriaus) darbo vieta. Jeigu į rinkimų apygardą įeina kelių savivaldybių teritorijos, balsavimas iš anksto organizuojamas visose šiose savivaldybėse. Rinkimų biuleteniams ir balsavimo vokams išduoti ir priimti balsuojant iš anksto apygardos rinkimų komisijos pirmininkas paskiria ne mažiau kaip du apygardos rinkimų komisijos ar apylinkių rinkimų komisijų narius, kurie negali būti pasiūlyti tos pačios politinės partijos. Balsavimą iš anksto prižiūri apygardos rinkimų komisijos pirmininkas ar jo pavedimu apygardos rinkimų komisijos narys. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas, jo įgaliotas šios komisijos narys ar apygardos rinkimų komisijos pirmininkas, Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka nustatę rinkėjų papirkimo, pavežėjimo balsuoti, skatinimo balsuoti už atlygį ar kitus rinkėjų teises šiurkščiai pažeidžiančius atvejus, privalo sustabdyti balsavimą iš anksto, iki pažeidimai bus pašalinti ir rinkimus bus galima vykdyti laisvai ir demokratiškai pagal šio įstatymo reikalavimus.

3. Kai pakartotiniai ar nauji Seimo rinkimai vyksta ne visose Lietuvos Respublikoje sudarytose vienmandatėse rinkimų apygardose, šiose apygardose balsavimas iš anksto organizuojamas šio straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka. Kitose rinkimų apygardose rinkėjai gali balsuoti iš anksto apskričių centriniuose paštuose Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka.

4. Rinkėjų prašymai balsuoti namuose pateikiami apylinkių rinkimų komisijoms. Rinkėjų, gyvenančių konkrečios rinkimų apylinkės teritorijoje, prašymai balsuoti namuose pradedami priimti įteikiant jiems rinkėjo korteles ir baigiami priimti paskutinį trečiadienį iki rinkimų dienos. Rinkėjų, kurie laikinai apsistojo konkrečios rinkimų apylinkės teritorijoje ir neįrašyti į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą, prašymai balsuoti namuose baigiami priimti paskutinį antradienį iki rinkimų dienos. Rinkėjas, kuris dėl neįgalumo pats negali užpildyti prašymo balsuoti namuose ar jo įteikti apylinkės rinkimų komisijai, gali pavesti šiuos veiksmus už jį atlikti savo šeimos nariui, kaimynui ar juo besirūpinančiam asmeniui arba rinkimų komisijos nariui. Šie asmenys rinkėjo prašymą pasirašo ir nurodo savo vardą, pavardę ir asmens kodą.

5. Į rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą įrašytų namuose balsuojančių rinkėjų sąrašą paskutinį ketvirtadienį iki rinkimų dienos sudaro ir tvirtina apylinkės rinkimų komisija. Rinkėjų, kurie gyvena ar laikinai apsistojo konkrečios rinkimų apylinkės teritorijoje, bet įrašyti į kitos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašus ir juos tikslinant į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą nebuvo įrašyti, sąrašą paskutinį trečiadienį iki rinkimų dienos sudaro ir tvirtina apygardos rinkimų komisija.

6. Balsavimo paštu vokus ir rinkimų biuletenius rinkėjams, kurie įrašyti į namuose balsuojančių rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą ir kurie yra šios rinkimų apylinkės rinkėjai, paskutinį penktadienį ar šeštadienį iki rinkimų dienos nuo 8 iki 20 valandos į namus pristato ne mažiau kaip du apylinkės rinkimų komisijos nariai. Balsavimo paštu vokus ir rinkimų biuletenius rinkėjams, kurie įrašyti į namuose balsuojančių rinkimų apygardos rinkėjų sąrašą, bet neįrašyti į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje jie laikinai apsistoję, rinkėjų sąrašą, paskutinį ketvirtadienį iki rinkimų dienos į namus pristato ne mažiau kaip du apygardos rinkimų komisijos nariai ar jos pirmininko pavedimu ne mažiau kaip du apylinkės rinkimų komisijos nariai. Balsavimą namuose ir balsavimą iš anksto gali stebėti rinkimų stebėtojai, turintys pažymėjimą stebėti rinkimus bet kurioje šios apygardos rinkimų apylinkėje. Pasibaigus balsavimui, užklijuoti išoriniai balsavimo paštu vokai perduodami apygardos rinkimų komisijai, ši juos perduoda rinkimų apylinkėms kartu su paštu balsavusių rinkėjų rinkimų dokumentais. Rinkėjų, balsavusių namuose ir iš anksto, sąrašus, nepanaudotus rinkimų biuletenius įtraukia į apskaitą ir saugo balsavimą organizavusios rinkimų komisijos, o pasibaigus rinkimams kartu su kitais rinkimų dokumentais perduoda atitinkamai apygardos rinkimų komisijai ar Vyriausiajai rinkimų komisijai.

7. Konkretų rinkimų komisijos narių atvykimo į namus pas rinkėjus grafiką tvirtina apylinkės ar apygardos rinkimų komisijos pirmininkas ne vėliau kaip atitinkamai paskutinį ketvirtadienį ar trečiadienį iki rinkimų dienos 12 valandos. Šis grafikas yra viešas, jo kopija iškabinama apylinkės (apygardos) rinkimų komisijos skelbimų lentoje grafiko patvirtinimo dieną. Vykti į namus pas namuose balsuojančius rinkėjus kartu gali tik skirtingų politinių partijų pasiūlyti rinkimų komisijos nariai ir rinkimų stebėtojai.

8. Balsavimui namuose ir balsavimui iš anksto taikomos šio įstatymo 67 straipsnio 6 ir 8 dalių nuostatos.

9. Užklijuotą išorinį balsavimo paštu voką (su jame esančiais rinkėjo kortele, vidiniu balsavimo voku ir ten esančiais rinkimų biuleteniais) rinkėjas įteikia apylinkės (apygardos) rinkimų komisijos nariui. Šis, gavęs rinkėjo įteiktą išorinį balsavimo paštu voką, rinkėjo akivaizdoje jį užklijuoja specialiu ženklu ir išduoda rinkėjui šio voko priėmimo kvitą.

10. Daryti poveikį namuose balsuojančio rinkėjo apsisprendimui ar skubinti jį balsuoti draudžiama. Komisijos nariams ir stebėtojams draudžiama už rinkėją atlikti šio įstatymo 67 straipsnio 6 ir 8 dalyse nurodytus veiksmus, taip pat priimti iš rinkėjo neužklijuotą išorinį balsavimo voką. Rinkėjams draudžiama išsinešti rinkimų biuletenius ar juos perduoti kitiems asmenims.

*Įstatymas papildytas straipsniu:*

Nr. [X-397](#), 2005-11-17, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1490](#), 2008-04-15, *Žin.*, 2008, Nr. 50-1839 (2008-04-30)

Nr. [XI-1226](#), 2010-12-14, *Žin.*, 2010, Nr. 153-7793 (2010-12-28)

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

## **68 straipsnis. Balsavimo organizavimas Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose ir laivuose**

1. Balsavimui organizuoti ir paduotiems balsams suskaičiuoti Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose ir laivuose sudaromos balsavimo komisijos.

2. Balsavimo komisijos sudaromos iš pirmininko ir ne mažiau kaip dviejų narių. Jas Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje ar konsulinėje įstaigoje sudaro jų vadovai iš Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos darbuotojų arba kitų užsienio valstybėje gyvenančių Lietuvos Respublikos piliečių. Balsavimo komisijų narių rašytinių pasižadėjimų davimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

3. Balsavimo komisijas laivuose sudaro laivų kapitonai – Lietuvos Respublikos piliečiai, atsižvelgdami į laivo įgulos – Lietuvos Respublikos piliečių susirinkimo sprendimą.

4. Balsavimo, balsų skaičiavimo ir protokolų pateikimo Vyriausiajai rinkimų komisijai tvarką, taip pat rinkimų stebėtojų pažymėjimų įteikimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

5. Vyriausioji rinkimų komisija užsienio reikalų ministro teikimu sudaro Lietuvos Respublikos diplomatinė atstovybių ir konsulinių įstaigų, kuriose vyksta balsavimas, sąrašą ir kiekvienai diplomatinei atstovybei ar konsulinei įstaigai nustato balsavimo jose dienas (ne mažiau kaip 10 dienų).

6. Už balsavimo organizavimą, protokolų ir kitų Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytų rinkimų dokumentų pateikimą Vyriausiajai rinkimų komisijai Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose atsako jų vadovai, o laivuose – laivų kapitonai – Lietuvos Respublikos piliečiai.

7. Laivuose, kuriuose organizuoti balsavimą pagal šio įstatymo reikalavimus nėra sąlygų, balsavimas neorganizuojamas.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-397](#), 2005-11-17, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)

#### **69 straipsnis. Balsavimas laivuose**

1. Rinkėjai (laivo įgulos nariai ir keleiviai), esantys laive, jeigu jie ne mažiau kaip prieš 4 dienas iki rinkimų dienos yra išplaukę iš Lietuvos Respublikos uosto ir negrįžę iki rinkimų dienos arba jeigu yra kitų aplinkybių, dėl kurių jie negali balsuoti savo rinkimų apylinkėje, paštu, Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje ar konsulinėje įstaigoje, turi teisę balsuoti laive.

2. Vyriausioji rinkimų komisija susisiekimo ministro teikimu sudaro su Lietuvos valstybės vėliava plaukiojančių laivų, kuriuose yra ne mažiau kaip 5 įgulos nariai rinkėjai, organizuojamas balsavimas ir balsavimo metu palaikomas radijo ryšys, sąrašą. Vyriausioji rinkimų komisija susisiekimo ministro teikimu nustato tokį balsavimo kiekviename laive laiką, kad kiekvienam laive esančiam rinkėjui būtų sudaryta galimybė balsuoti.

3. Laivuose balsuojantiems rinkėjams rinkėjų kortelės neįteikiamos.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-397](#), 2005-11-17, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

#### **70 straipsnis. Balsavimas Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose**

1. Rinkėjai, išvykę į užsienio valstybes, turi teisę balsuoti Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje ar konsulinėje įstaigoje šių darbo valandomis. Balsavimui skiriama ne mažiau kaip 4 valandos per šių įstaigų darbo dieną. Balsavimas baigiamas rinkimų dieną Lietuvos Respublikos laiku.

2. Rinkimų dokumentus rinkėjams, pranešusiems savo gyvenamosios vietos adresu Lietuvos Respublikos diplomatinei atstovybei ar konsulinei įstaigai, įteikia ar jų pageidavimu paštu išsiunčia ir priima šių įstaigų sudarytos balsavimo komisijos.

3. Rinkėjams, atvykusiems balsuoti į Lietuvos Respublikos diplomatinę atstovybę ar konsulinę įstaigą, draudžiama išsinešti rinkimų dokumentus ar juos perduoti kitiems asmenims.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-397](#), 2005-11-17, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)

#### **71 straipsnis. Balsavimas sveikatos priežiūros (išskyrus ambulatorines), socialinės rūpybos ir globos įstaigose**

1. Rinkėjai, kurie dėl sveikatos būklės ar amžiaus yra sveikatos priežiūros (išskyrus ambulatorines), socialinės rūpybos ar globos įstaigose, turi teisę balsuoti šiose įstaigose.

2. Apygardos rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 15 dienų iki rinkimų dienos šio straipsnio 1 dalyje nurodytų įstaigų vadovų teikimu sudaro specialių paštų sąrašą ir pašto

vadovo teikimu nustato tokį jų darbo laiką, kad balsavimo juose dienos atitiktų šio įstatymo 67 straipsnio 1 dalį.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytų įstaigų vadovai sudaro specialiaame pašte balsuojančių rinkėjų sąrašą. Šiame sąrašė turi būti nurodyta: rinkėjo vardas ir pavardė, asmens kodas, rinkimų apygarda (pavadinimas ir numeris), ar rinkėjas turi rinkėjo kortelę. Specialiaame pašte balsuojančių rinkėjų sąrašą įstaigos vadovas perduoda apygardos rinkimų komisijai, iš jos gauna rinkėjų korteles arba jas išspausdina pagal elektroninių ryšių priemonėmis gautus duomenis ir užtikrina jų įteikimą rinkėjams, skiria balsavimui tinkamas patalpas ir atsako, kad rinkėjams būtų pranešta apie specialaus pašto darbo vietą ir laiką, taip pat kad rinkėjams būtų sudarytos sąlygos į ją atvykti.

4. Rinkėjai, neturintys judėjimo sutrikimų, balsuoja šio įstatymo 67 straipsnio 6 ir 8 dalyse nustatyta tvarka. Pas rinkėjus, turinčius judėjimo sutrikimų, atvyksta ne mažiau kaip 2 apylinkės rinkimų komisijos nariai, rinkimų stebėtojai (jeigu jie pageidauja) ir specialaus pašto darbuotojai.

5. Rinkėjai, kurie dėl neįgalumo negali patys atlikti balsavimo veiksmų, gali pavesti juos atlikti kitiems asmenims. Šie asmenys rinkimų biuletenį privalo užpildyti rinkėjo akivaizdoje, pagal jo nurodymą ir išsaugoti balsavimo paslaptį.

6. Komisijos nariams, specialaus pašto darbuotojams ir rinkimų stebėtojams draudžiama už rinkėją atlikti balsavimo veiksmus, taip pat priimti iš rinkėjo neužklijuotą išorinį balsavimo paštą voką.

7. Daryti poveikį rinkėjui, jo apsisprendimui ar skubinti jį balsuoti draudžiama.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-397](#), 2005-11-17, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

## **72 straipsnis. Balsavimas kariniuose vienetuose**

1. Rinkėjai, atliekantys privalomąją karo tarnybą, turi teisę balsuoti kariniuose vienetuose, kuriuose atlieka tarnybą. Rinkėjai, atliekantys tikrąją karo tarnybą, valstybės tarnybą ar dirbantys pagal darbo sutartis tarptautinėse karinėse operacijose užsienyje, turi teisę balsuoti užsienyje esančiuose kariniuose vienetuose, dalyvaujančiuose tose tarptautinėse karinėse operacijose. Balsavimo užsienyje esančiuose kariniuose vienetuose laiką ir tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija krašto apsaugos ministro teikimu.

2. Apygardos rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 15 dienų iki rinkimų Lietuvos Respublikos teritorijoje esančių karinių vienetų vadų teikimu sudaro specialių paštų sąrašą ir pašto vadovo teikimu nustato tokį jų darbo laiką, kad balsavimo specialiuose paštuose dienos atitiktų šio įstatymo 67 straipsnio 1 dalį.

3. Karinių vienetų vadai sudaro specialiuose paštuose balsuojančių rinkėjų sąrašus. Specialiaame pašte balsuojančių rinkėjų sąrašė turi būti nurodyta: rinkėjo vardas ir pavardė, asmens kodas, rinkimų apygarda (pavadinimas ir numeris), ar rinkėjas turi rinkėjo kortelę. Specialiaame pašte balsuojančių rinkėjų sąrašą karinio vieneto vadas perduoda apygardos rinkimų komisijai, iš jos gauna rinkėjų korteles arba jas išspausdina pagal elektroninių ryšių priemonėmis gautus duomenis ir užtikrina jų įteikimą rinkėjams, skiria balsavimui tinkamas patalpas ir atsako, kad rinkėjams būtų pranešta apie specialaus pašto darbo vietą ir laiką, taip pat kad rinkėjams būtų sudarytos sąlygos į ją atvykti. Jeigu nėra sąlygų sudaryti specialų paštą arba užtikrinti, kad rinkėjai galės tinkamai atlikti balsavimo veiksmus, karinių vienetų vadai (išskyrus užsienyje esančių karinių vienetų vadus) sudaro sąlygas rinkėjams nuvykti balsuoti į kitą specialų paštą ar parvykti rinkimų dieną į rinkimų apylinkę, į kurios rinkėjų sąrašą jie įrašyti.

4. Balsavimui kariniuose vienetuose taikomos šio įstatymo 67 straipsnio nuostatos.

5. Daryti poveikį kariniame vienete balsuojančio rinkėjo apsisprendimui ar skubinti jį balsuoti draudžiama.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-397](#), 2005-11-17, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)

Nr. [X-1490](#), 2008-04-15, *Žin.*, 2008, Nr. 50-1839 (2008-04-30)  
Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

### **73 straipsnis. Balsavimas bausmių vykdymo įstaigose**

1. Rinkėjai, atliekantys arešto ar laisvės atėmimo bausmę, turi teisę balsuoti savo bausmės vykdymo įstaigoje.

2. Apygardos rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 15 dienų iki rinkimų dienos bausmių vykdymo įstaigų vadovų teikimu sudaro specialių paštų sąrašą ir pašto vadovo teikimu nustato tokį jų darbo laiką, kad balsavimo dienos atitiktų šio įstatymo 67 straipsnio 1 dalį.

3. Bausmių vykdymo įstaigų vadovai sudaro specialiame pašte balsuojančių rinkėjų sąrašą. Šiame sąraše turi būti nurodyta: rinkėjo vardas ir pavardė, asmens kodas, rinkimų apygarda (pavadinimas ir numeris), ar rinkėjas turi rinkėjo kortelę. Specialiame pašte balsuojančių rinkėjų sąrašą bausmių vykdymo įstaigos vadovas perduoda apygardos rinkimų komisijai, iš jos gauna rinkėjų korteles arba jas išspausdina pagal elektroninių ryšių priemonėmis gautus duomenis ir užtikrina jų įteikimą rinkėjams prieš balsavimą, skiria balsavimui tinkamas patalpas ir atsako, kad rinkėjams būtų pranešta apie specialaus pašto darbo vietą ir laiką, taip pat kad rinkėjams būtų sudarytos sąlygos į ją atvykti.

4. Balsavimui bausmių vykdymo įstaigose taikomos šio įstatymo 67 straipsnio nuostatos.

5. Balsavimui areštinėse, tardymo izoliatoriuose (sulaikymo namuose) taikomos šio straipsnio ir šio įstatymo 67 straipsnio nuostatos.

6. Daryti poveikį areštinėje, tardymo izoliatoriuje (sulaikymo namuose) ar bausmės vykdymo įstaigoje balsuojančio rinkėjo apsisprendimui ar skubinti jį balsuoti draudžiama.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-397](#), 2005-11-17, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

## **DEŠIMTASIS SKIRSNIS BALŲ SKAIČIAVIMAS**

### **74 straipsnis. Balsavimo vokų ir rinkimų biuletenių apskaita**

1. Balsavimo vokų ir rinkimų biuletenių apskaitos tvarką Lietuvos Respublikoje nustato ir šią apskaitą tvarko Vyriausioji rinkimų komisija.

2. Balsavimo paštų vokų ir rinkimų biuletenių apskaitą, išdavimą ir priėmimą balsuojant paštu tvarko atitinkamų pašto skyrių vadovai. Apskaitos duomenis pašto skyriaus vadovas nurodo specialiai tam skirtame žurnale. Balsavimo paštų vokų ir rinkimų biuletenių, naudojamų balsuojant užsienyje esančiuose kariniuose vienetuose, apskaitą, išdavimą ir priėmimą tvarko tų karinių vienetų vadai. Karinių vienetų vadai Vyriausiajai rinkimų komisijai perduoda rinkimų dokumentų apskaitos duomenis, nepanaudotus balsavimo paštų vokus, rinkimų biuletenius ir balsavimo paštų vokus su rinkėjų užpildytais rinkimų biuleteniais. Gautus balsavimo vokus su rinkėjų užpildytais rinkimų biuleteniais Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip iki rinkimų dienos persiunčia rinkimų apylinkės, į kurios rinkėjų sąrašą įrašytas rinkėjas, komisijai.

3. Likus vienai dienai iki rinkimų dienos, pašto skyriaus vadovas ar jo įgaliotas asmuo grąžina nepanaudotus balsavimo paštų vokus, vokų priėmimo kvitus, specialius ženklus ir rinkimų biuletenius apygardos rinkimų komisijai.

4. Balsavimo paštų vokus su rinkėjų užpildytais rinkimų biuleteniais pašto skyrių vadovai ar jų įgalioti asmenys įteikia apygardų rinkimų komisijoms rinkimų dieną ne vėliau kaip iki 11 valandos, o apygardų rinkimų komisijos perduoda juos apylinkių rinkimų komisijoms iki balsavimo pabaigos.

5. Rinkėjų, kurie namuose balsavo paskutinį ketvirtadienį iki rinkimų dienos, išorinius balsavimo vokus, nepanaudotus ir sugadintus rinkimų biuletenius apygardos rinkimų komisijai

perduoda rinkimų komisijų nariai, kurie pagal šio įstatymo 67<sup>1</sup> straipsnio nuostatas vyko pas namuose balsuojančius rinkėjus. Apygardos rinkimų komisija ne vėliau kaip paskutinį penktadienį iki rinkimų dienos išorinius balsavimo vokus perduoda paštui.

6. Rinkėjų, kurie namuose balsavo paskutinį penktadienį ar šeštadienį iki rinkimų dienos, išoriniai balsavimo vokai, nepanaudoti ir sugadinti rinkimų biuleteniai iki tos pačios dienos 21 valandos perduodami apylinkės rinkimų komisijos pirmininkui. Apylinkės rinkimų komisija, patikrinusi gautus rinkimų dokumentus, sprendžia, ar balsavimas namuose atitiko šio įstatymo reikalavimus.

7. Išoriniai balsavimo vokai saugomi kartu su rinkimų biuleteniais.

8. Prieš skaičiuojant rinkėjų balsus gauti paštu balsavusių rinkėjų išoriniai balsavimo vokai sudedami kartu su namuose balsavusių rinkėjų išoriniais balsavimo vokais, sumaišomi ir skaičiuojami pagal šio įstatymo 78 straipsnį kartu ir ta pačia tvarka kaip ir paštu gauti rinkėjų balsai.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-397](#), 2005-11-17, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)

Nr. [X-1490](#), 2008-04-15, *Žin.*, 2008, Nr. 50-1839 (2008-04-30)

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

## **75 straipsnis. Apylinkės rinkimų komisijos darbo organizavimas skaičiuojant balsus**

1. Balsų skaičiavimą komisijoje organizuoja ir jam vadovauja apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas. Jo nurodymai skaičiuojant balsus privalomi ir turi būti vykdomi visų balsavimo patalpoje esančių asmenų. Jis turi užtikrinti, kad balsai būtų skaičiuojami nustatyta tvarka, ir turi teisę pareikšti įspėjimą bet kuriam balsavimo patalpoje esančiam asmeniui, jeigu šis trukdo komisijos darbą ar netinkamai atlieka savo pareigas. Tokį sprendimą komisijos pirmininkas paskelbia viešai. Sprendimas įrašomas į balsų skaičiavimo protokolą ir pasirašomas komisijos pirmininko. Sprendimas privalo būti vykdomas nedelsiant, o prireikus rinkimų komisija jį gali svarstyti tik po to, kai bus pasirašytas balsų skaičiavimo protokolai.

2. Visi į protokolą įrašomi duomenys turi būti viešai skelbiami taip, kad juos girdėtų visi dalyvaujantys skaičiuojant balsus asmenys. Jeigu dėl biuletenio galiojimo ar žymų prasmės kyla abejonių, komisijos pirmininkas biuletenį pateikia komisijos nariams ir skelbia balsavimą dėl jo įvertinimo (jeigu tokių biuletenių yra keletas, pateikiami po vieną). Šio balsavimo rezultatai užrašomi ant biuletenio tuščiojoje pusėje.

## **76 straipsnis. Rinkimų biuletenių apskaita rinkimų apylinkėse**

1. Uždarius balsavimo patalpą, apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 rinkimų komisijos narių, užklijuoja ir antspauduoja balsadėžės plyšį.

2. Atskirai iš kiekvieno apylinkės rinkimų komisijos nario surenkami nepanaudoti rinkimų biuleteniai, viešai suskaičiuojami, jų skaičius įrašomas į balsų skaičiavimo protokolą. Pagal parašus rinkėjų sąrašė, atvykimo lapelius, rinkėjų sugadintus ir grąžintus pakeisti tuščiais biuletenius patikrinama, ar komisijos narys visus biuletenius išdavė teisėtai.

3. Nepanaudotus ir sugadintus rinkimų biuletenius rinkimų komisija: viešai suskaičiuoja; anuliuoja nukirpdama dešinią viršutinį kampą; sudeda į specialiai tam skirtus vokus ir šiuos vokus antspauduoja. Nepanaudotų ir sugadintų biuletenių skaičius įrašomas į balsų skaičiavimo protokolą.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

## **77 straipsnis. Rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje balsavusių rinkėjų balsų skaičiavimas**

1. Apylinkės rinkimų komisija, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 jos narių, apžiūri apylinkės rinkimų balsadėžę, ar nepažeisti antspaudai, ar nėra kitų požymių, liudijančių, kad ji galėjo būti atidaryta ar kitaip būtų buvę įmanoma iš jos išimti rinkimų biuletenius. Ar

balsadėžė buvo pažeista, sprendžia komisija dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 jos narių. Jeigu komisija priima sprendimą, kad balsadėžė buvo pažeista, dėl to surašomas aktas, balsadėžė supakuojama, paketas antspauduojamas ir balsai neskaičiuojami. Balsadėžė pristatoma apygardos rinkimų komisijai. Sprendimą dėl šioje balsadėžėje esančių balsų skaičiavimo priima apygardos rinkimų komisija.

2. Įsitikinus, kad balsadėžė nebuvo pažeista, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 apylinkės rinkimų komisijos narių ir stebėtojams, ji atidaroma, visi rinkimų biuleteniai sudedami ant stalų, ant kurių negali būti jokių kitų dokumentų bei rašymo priemonių (išskyrus juodus grafitinius pieštukus), ir komisija suskaičiuoja visus balsadėžėje buvusius biuletenius. Biuleteniai surūšiuojami pagal rinkimų apygardas (vienmandatės ir daugiamandatės), po to - į galiojančius ir negaliojančius. Galiojantys biuleteniai suskirstomi į grupes pagal juose rinkėjų padarytas žymas. Kiekviena biuletenių grupė turi būti perskaičiuota mažiausiai du kartus. Antrą kartą biuletenius turi perskaičiuoti kiti komisijos nariai. Iš visų biuletenių turi būti išskirti, jeigu aptinkama, neturintys būtinų požymių biuleteniai (nenustatytos formos, neantspauduoti ar antspauduoti ne šios rinkimų komisijos antspaudu ir pan.). Apie tokius biuletenius nedelsiant turi būti pranešta apygardos rinkimų komisijai ir apie tai įrašyta rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokole. Skaičiavimo rezultatai turi būti paskelbti ir įrašyti į protokolą, suskaičiuoti biuleteniai sudėti į specialų voką (vokus), kuris užklijuojamas ir saugomas. Po to, kai rinkimų komisija nustatė, kiek kandidatų sąrašai daugiamandatėje rinkimų apygardoje ir kandidatai vienmandatėje rinkimų apygardoje gavo apylinkės balsavimo patalpoje balsavusių rinkėjų balsų, pradedami skaičiuoti paštu balsavusių rinkėjų balsai.

3. Biuleteniai, pagal kurių žymas galima nustatyti, už kurį kandidatų sąrašą balsavo rinkėjas, bet negalima nustatyti, kokią jis pareiškė nuomonę dėl balsuoto sąrašo kandidatų, vien dėl to negali būti pripažinti negaliojančiais. Jeigu rinkėjas biuletenyje nenurodė kandidato rinkimų numerio, nurodė nesamą kandidato rinkimų numerį, taip pat jeigu pagal įrašą ar įrašus neįmanoma nustatyti rinkėjo valios, pirmumo balsas ar balsai pagal šio biuletenio antrosios dalies specialųjį laukelį (laukelius) neskaičiuojami. Jeigu biuletenyje to paties kandidato rinkimų numeris įrašytas du ar tris kartus, šiam kandidatui pagal šį biuletenį įskaitomas tik vienas balsas.

4. Sprendimą dėl rinkimų biuletenio pripažinimo negaliojančiu arba esant ginčui tarp komisijos narių dėl biuletenio žymų įvertinimo priima rinkimų komisija balsavimu. Šio balsavimo rezultatas nurodomas kitoje to biuletenio pusėje.

5. Balsai skaičiuojami taip, kad šią procedūrą, rinkėjų žymas rinkimų biuleteniuose galėtų matyti visi balsų skaičiavimo metu dalyvaujantys asmenys ir įsitikintų, jog balsai skaičiuojami sąžiningai ir teisingai. Komisija privalo vieną kartą balsus perskaičiuoti, jei iki balsų skaičiavimo protokolo pasirašymo to pareikalauja bent vienas komisijos narys ar stebėtojas.

6. Konkrečią biuletenių ir balsų skaičiavimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 14 dienų iki rinkimų.

#### **78 straipsnis. Balsavusių pašto vokais rinkėjų apskaita, jų paduotų balsų ir kandidatų pirmumo balsų skaičiavimas**

1. Suskaičiavus balsadėžėje rastus rinkimų biuletenius, pradedami skaičiuoti balsavimo paštu vokais paduoti balsai:

1) apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas pateikia neatplėštus visus išorinius balsavimo paštu vokus, t. y. namuose balsavusių šios rinkimų apylinkės rinkėjų balsavimo vokus ir iš rinkimų apygardos komisijos gautus iš anksto balsavusių rinkėjų balsavimo vokus. Šių išorinių balsavimo paštu vokų skaičiai paskelbiami ir įrašomi į balsų skaičiavimo protokolą;

2) išoriniai vokai po vieną atplėšiami;

3) iš išorinio voko išimama rinkėjo kortelė, garsiai perskaitoma rinkėjo pavardė ir rinkėjo kortelės numeris, šie duomenys sutikrinami su apylinkės rinkėjų sąrašo duomenimis, o

rinkimų apylinkėse, prisijungusiose prie elektroninio rinkėjų sąrašo, – ir su šio sąrašo duomenimis. Vidinis balsavimo paštu vokas antspauduojamas rinkimų apylinkės antspaudu. Jeigu išoriniame balsavimo paštu voke esančioje rinkėjo kortelėje įrašytas asmuo, kurio nėra šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąraše, arba rinkėjų sąraše yra rinkėjo parašas, liudijantis, kad jis jau balsavo rinkimų apylinkėje, arba rinkėjų sąraše yra nurodyta, kad duotas sutikimas dėl šio asmens balsavimo kitoje rinkimų apylinkėje, arba yra gautas kitas to paties rinkėjo balsavimo paštu vokas, arba išoriniame voke nėra rinkėjo kortelės ar jos yra kelios, arba išoriniame voke yra įdėta daugiau kaip vienas vidinis balsavimo vokas, toks balsavimo vokas pripažįstamas netinkamu. Ant netinkamu pripažintame išoriniame balsavimo paštu voke esančio vidinio voko (vokų) antspaudas nededamas, vidinis vokas perbraukiamas, ant jo užrašoma „Negalioja“ ir nurodoma, dėl ko vokas pripažintas netinkamu. Tokiame vidiniame voke esantis rinkimų biuletenis (biuleteniai) negalioja, vokas neatplėšiamas. Netinkamais pripažintų vokų turinys rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokole neįskaičiuojamas, tačiau įrašomas šių vokų skaičius;

4) apylinkės rinkėjų sąraše prie rinkėjo, kurio balsas gautas paštu ir namuose, pavardės įrašoma „Balsavo paštu“ arba „BP“, o rinkimų apylinkėse, prisijungusiose prie elektroninio rinkėjų sąrašo, elektroniniame rinkėjų sąraše nurodoma, kad rinkėjas balsavo;

5) antspauduotas vidinis balsavimo vokas įmetamas į balsadėžę, įrengtą ir antspauduotą pagal nustatytus reikalavimus;

6) baigus peržiūrėti visus balsavimo vokus, balsadėžė atidaroma ir atplėšiami antspauduoti vidiniai balsavimo vokai. Jeigu balsavimo voke yra daugiau kaip po vieną vienmandatės ir daugiamandatės apygardos rinkimų biuletenį, visi voke esantys rinkimų biuleteniai pripažįstami negaliojančiais. Toliau balsavimo vokais gauti balsai skaičiuojami pagal 77 straipsnio reikalavimus.

2. Jeigu rinkimų apylinkėje (komisijoje) yra tik vienas antspauduotas vidinis balsavimo paštu vokas, kad nebūtų pažeistas balsavimo slaptumas, jis neatplėšiamas ir perduodamas šią komisiją sudariusiai rinkimų komisijai. Ši komisija balsavimo rezultatus įrašo į savo balsų skaičiavimo protokolą.

3. Po to, kai suskaičiuoti balsavimo patalpoje ir paštu už kandidatų sąrašus ir kandidatus paduoti balsai, visi duomenys yra įrašyti į vienmandatės rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolą ir daugiamandatės rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolo pirmąją dalį, protokolą ir pirmoji protokolo dalis yra pasirašyti komisijos narių, pirmininko bei stebėtojų ir apylinkės rinkimų komisija pranešė apygardos rinkimų komisijai, kad balsai už kandidatų sąrašus ir kandidatus yra suskaičiuoti, apylinkės rinkimų komisija gali pradėti skaičiuoti balsus, paduotus už kandidatus (pirmumo balsus). Apylinkės rinkimų komisija gali nuspręsti pirmumo balsus skaičiuoti iš karto arba, jeigu leido apygardos rinkimų komisijos pirmininkas, kitą kartą, bet ne vėliau kaip po 24 valandų. Jeigu nusprendžiama pirmumo balsus skaičiuoti kitą kartą, biuleteniai, kurie turės būti skaičiuojami, Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka specialiajame voke turi būti perduoti saugoti apygardos rinkimų komisijai. Šiuo atveju apygardos rinkimų komisija po to, kai priėmė iš apylinkės rinkimų komisijos rinkimų dokumentus, dėl jai perduotuose biuleteniuose pirmumo balsų skaičiavimo turi priimti vieną iš sprendimų:

1) grąžinti biuletenius ir pavesti pirmumo balsus suskaičiuoti tai apylinkės rinkimų komisijai, iš kurios jie buvo gauti;

2) pakeisti apylinkės rinkimų komisijos, iš kurios yra gauti rinkimų dokumentai, sprendimą dėl pirmumo balsų skaičiavimo ir pavesti pirmumo balsus suskaičiuoti kitos rinkimų apylinkės komisijai arba imtis skaičiuoti pirmumo balsus pačiai. Šiuo atveju apygardos rinkimų komisija turi nustatyti pirmumo balsų skaičiavimo vietą ir laiką.

4. Jeigu komisija pirmumo balsus skaičiuoja kitą dieną arba perskaičiuoja biuletenius, ji, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 narių, patikrina, ar nebuvo atidarytas specialusis vokas (vokai). Jeigu apylinkės rinkimų komisija priima sprendimą, kad vokas buvo pažeistas ar buvo pakeistas jo turinys, dėl to surašomas aktas, vokas supakuojamas, paketas antspauduojamas ir

balsai neskaičiuojami. Paketas pristatomas apygardos rinkimų komisijai. Apie tai nedelsiant pranešama Vyriausiajai rinkimų komisijai. Sprendimą dėl šiamo pakete esančių balsų skaičiavimo priima apygardos rinkimų komisija. Įsitikinus, kad vokas nebuvo pažeistas, pradedamas pirmumo balsų skaičiavimas. Apie pirmumo balsų skaičiavimo vietą ir laiką, taip pat ir tuo atveju, kai apygardos rinkimų komisija nusprendžia perskaičiuoti biuletenius, ne vėliau kaip prieš valandą iki skaičiavimo pradžios turi būti paskelbiama dviejose skelbimų lentose: įrengtoje pastate, kuriame yra apygardos rinkimų komisijos būstinė, ir pastate, kuriame bus skaičiuojami pirmumo balsai. Skaičiuojant pirmumo balsus, gali dalyvauti rinkimų stebėtojai ir turi būti policininkas. Visi rinkimų biuleteniai sudedami ant stalų, ant kurių negali būti jokių kitų dokumentų bei rašymo priemonių (išskyrus juodus grafitinius pieštukus), ir komisija patikrina, ar yra visi biuleteniai, kuriuose reikia suskaičiuoti pirmumo balsus. Konkrečią pirmumo balsų skaičiavimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 7 dienoms iki rinkimų. Balsai turi būti skaičiuojami taip, kad šią procedūrą galėtų matyti visi balsų skaičiavimo metu dalyvaujantys asmenys ir įsitikintų, jog balsai skaičiuojami sąžiningai ir teisingai. Suskaičiuoti balsai įrašomi į daugiamandatės rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolo antrąją dalį, biuleteniai supakuojami, paketas antspauduojamas ir perduodamas apygardos rinkimų komisijai.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-397](#), 2005-11-17, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)

Nr. [X-1490](#), 2008-04-15, *Žin.*, 2008, Nr. 50-1839 (2008-04-30)

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

## **79 straipsnis. Rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolai**

1. Kiekvienoje rinkimų apylinkėje surašomi du balsų skaičiavimo protokolai: vienmandatės rinkimų apygardos ir daugiamandatės rinkimų apygardos. Daugiamandatės rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolas turi dvi dalis.

2. Vienmandatės rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokole įrašoma:

- 1) rinkėjų skaičius rinkimų apylinkėje;
- 2) gautų iš apygardos rinkimų komisijos vienmandatės rinkimų apygardos biuletenių skaičius;
- 3) kiekvienam komisijos nariui išduotų rinkimų biuletenių skaičius, rinkėjams išduotų biuletenių skaičius, rinkėjų parašų skaičius, atvykimo lapelių skaičius, nepanaudotų ir sugadintų biuletenių skaičius;
- 4) anuliuotų rinkimų biuletenių skaičius;
- 5) rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje balsavusių rinkėjų skaičius;
- 6) balsadėžės atidarymo laikas;
- 7) balsadėžėje rastų negaliojančių rinkimų biuletenių skaičius;
- 8) balsadėžėje rastų galiojančių rinkimų biuletenių skaičius;
- 9) balsadėžėje rastų atskirai už kiekvieną kandidatą į Seimo narius paduotų balsų skaičius;

10) šioje rinkimų apylinkėje namuose balsavusių rinkėjų balsavimo vokų skaičius, iš apygardos rinkimų komisijos gautų iš anksto balsavusių rinkėjų balsavimo vokų skaičius, visų išorinių balsavimo paštų vokų skaičius, antspauduotų vidinių balsavimo vokų skaičius, netinkamais pripažintų vokų skaičius;

11) balsavimo vokais gautų negaliojančių rinkimų biuletenių skaičius (biuleteniai, kurie yra neantspauduotuose ir neatplėštuose vokuose, neskaičiuojami ir nenurodomi kaip negaliojantys);

- 12) balsavimo vokais gautų galiojančių rinkimų biuletenių skaičius;
- 13) balsavimo vokais gautų balsų už kiekvieną kandidatą į Seimo narius skaičius;
- 14) iš viso rinkimų apylinkėje dalyvavusių rinkimuose rinkėjų skaičius;
- 15) iš viso rinkimų apylinkėje negaliojančių rinkimų biuletenių skaičius;
- 16) iš viso už kiekvieną kandidatą į Seimo narius paduotų balsų skaičius.

3. Daugiamandatės rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokole įrašoma:

- 1) rinkėjų skaičius rinkimų apylinkėje;
- 2) gautų iš apygardos rinkimų komisijos daugiamandatės rinkimų apygardos biuletenių skaičius;
- 3) kiekvienam komisijos nariui išduotų rinkimų biuletenių skaičius, rinkėjams išduotų biuletenių skaičius, rinkėjų parašų skaičius, atvykimo lapelių skaičius, nepanaudotų ir sugadintų biuletenių skaičius;
- 4) anuliuotų rinkimų biuletenių skaičius;
- 5) rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje balsavusių rinkėjų skaičius;
- 6) balsadėžės atidarymo laikas;
- 7) balsadėžėje rastų negaliojančių rinkimų biuletenių skaičius;
- 8) balsadėžėje rastų galiojančių rinkimų biuletenių skaičius;
- 9) balsadėžėje rastų atskirai už kiekvienos partijos (jų koalicijos) iškeltų kandidatų sąrašą paduotų balsų skaičius;
- 10) šioje rinkimų apylinkėje namuose balsavusių rinkėjų balsavimo vokų skaičius, iš apygardos rinkimų komisijos gautų iš anksto balsavusių rinkėjų balsavimo vokų skaičius, visų išorinių balsavimo paštu vokų skaičius, iš viso gautų balsavimo vokų skaičius, antspauduotų vidinių balsavimo paštu vokų skaičius, netinkamais pripažintų vokų skaičius;
- 11) balsavimo vokais gautų negaliojančių rinkimų biuletenių skaičius;
- 12) balsavimo vokais gautų galiojančių rinkimų biuletenių skaičius;
- 13) balsavimo vokais gautų balsų, paduotų už kiekvienos partijos (jų koalicijos) iškeltų kandidatų sąrašą, skaičius;
- 14) iš viso rinkimų apylinkėje dalyvavusių rinkimuose rinkėjų skaičius;
- 15) iš viso rinkimų apylinkėje negaliojančių rinkimų biuletenių skaičius;
- 16) iš viso už kiekvienos partijos (jų koalicijos) iškeltų kandidatų sąrašą paduotų balsų skaičius.

4. Pagal apylinkės rinkėjų sąrašus nustatomas rinkimų apylinkės rinkėjų skaičius. Rinkėjų, kuriems buvo išduoti biuleteniai, skaičius nustatomas pagal rinkėjų parašus, liudijančius, kad biuleteniai gauti. Rinkimų apylinkėje balsavusių rinkėjų skaičius nustatomas pagal šios rinkimų apylinkės rinkimų komisijos teisėtai rinkėjams išduotų ir rinkimų apylinkės balsadėžėje rastų biuletenių skaičių. Iš viso dalyvavusių rinkimuose rinkėjų skaičius rinkimų apylinkėje nustatomas sudėjus balsadėžėje rastų biuletenių skaičių su paštu gautų ir suskaičiuotų biuletenių skaičiumi.

5. Jeigu balsadėžėje randama biuletenių daugiau, negu jų buvo išduota rinkėjams, komisija imasi priemonių priežastims išsiaiškinti. Tai įrašoma balsų skaičiavimo protokole ir nurodoma, kiek biuletenių buvo rasta daugiau.

6. Kai į rinkimų apylinkės vienmandatės rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolą ir daugiamandatės rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolo pirmąją dalį yra įrašyti visi duomenys ir visi rinkimų biuleteniai yra sudėti į antspauduotus paketus bei į specialųjį voką (vokus), rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolus pasirašo apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas ir nariai, po jų – ir rinkimų stebėtojai. Rinkimų stebėtojų pastabos, apylinkės rinkimų komisijos narių atskirosios nuomonės pridedamos prie atitinkamo protokolo ir tampa neatskiriama jo dalimi. Protokolų išrašai arba kopijos rinkimų stebėtojams ir rinkimų komisijos nariams pateikiami jų prašymu.

7. Daugiamandatės rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolo antrojoje dalyje įrašoma:

- 1) skaičiuojamų biuletenių skaičius;
- 2) biuletenių, kuriuose rinkėjai nenurodė pirmumo balsų, skaičius;
- 3) kiekvieno kandidato gautų pirmumo balsų skaičius;
- 4) visų kandidatų gautų pirmumo balsų suma;
- 5) kiti Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyti balsų skaičiavimo duomenys, reikalingi tikrinant, ar tiksliai buvo suskaičiuoti rinkėjų paduoti balsai.

8. Kai į rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolo antrąją dalį įrašyti visi duomenys ir visi suskaičiuoti rinkimų biuleteniai sudėti į antspauduotus paketus, šią rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolo dalį pasirašo rinkimų komisijos pirmininkas ir nariai, po jų – ir rinkimų stebėtojai. Rinkimų stebėtojų pastabos, apylinkės rinkimų komisijos narių atskirosios nuomonės pridamos prie protokolo antrosios dalies ir tampa neatskiriama jo dalimi. Protokolo antrosios dalies išrašas arba kopija rinkimų stebėtojams ir rinkimų komisijos nariams pateikiami jų prašymu. Jeigu apygardos ar apylinkės rinkimų komisija nustato, kad nurodant duomenis balsų skaičiavimo protokolo pirmojoje dalyje yra padaryta klaida, surašomas protokolas dėl klaidos ištaisymo. Protokolo antroji dalis ir rinkimų biuleteniai grąžinami apygardos rinkimų komisijai. Sprendimą dėl klaidos priima apygardos rinkimų komisija.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-397](#), 2005-11-17, *Žin.*, 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

### **80 straipsnis. Negaliojantys biuleteniai**

1. Negaliojančiais biuleteniais pripažįstami:
  - 1) nenustatyto pavyzdžio rinkimų biuleteniai;
  - 2) antspauduoti ne tos rinkimų apylinkės komisijos antspaudu biuleteniai (gauti paštu - neantspauduoti apygardos komisijos rinkimų antspaudu);
  - 3) ne tos rinkimų apygardos rinkimų biuleteniai;
  - 4) vienmandatėje rinkimų apygardoje tie biuleteniai, kuriuose rinkėjas pažymėjo daugiau kaip vieną kandidatą į Seimo narius arba nepažymėjo nė vieno kandidato, arba pagal žymą neįmanoma nustatyti rinkėjo valios;
  - 5) daugiamandatėje rinkimų apygardoje tie biuleteniai, kuriuose rinkėjas pažymėjo daugiau kaip vieną kandidatų sąrašą arba nepažymėjo nė vieno kandidatų sąrašo, arba pagal padarytą žymą neįmanoma nustatyti rinkėjo valios.
2. Sprendimą dėl rinkimų biuletenio pripažinimo negaliojančiu arba esant ginčams tarp komisijos narių dėl biuletenio žymų įvertinimo priima rinkimų komisija balsavimu. Šio balsavimo rezultatas nurodomas kitoje to biuletenio pusėje. Jeigu apylinkės rinkimų komisija pripažįsta biuletenius negaliojančiais pagal šio įstatymo straipsnio 1 dalies 1, 2 ar 3 punktą, ji apie tai nedelsdama praneša apygardos rinkimų komisijai.

### **81 straipsnis. Rinkimų apylinkės dokumentų pateikimas apygardos rinkimų komisijai**

1. Apylinkės rinkimų komisija visus rinkimų biuletenius, taip pat negaliojančius ir nepanaudotus, kitus rinkimų dokumentus Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka sudeda į paketus, juos aprašo ir antspauduoja. Paketai kartu su balsų skaičiavimo protokolu ir jo priedais, rinkėjų sąrašas, apylinkės rinkimų komisijos protokolai, viso jos darbo laikotarpio finansiniai dokumentai apygardos rinkimų komisijai pristatomi ne vėliau kaip per 12 valandų po balsavimo pabaigos, jei Vyriausioji rinkimų komisija nenustatė kitaip.
2. Vyriausioji rinkimų komisija bei Vidaus reikalų ministerija privalo užtikrinti rinkimų dokumentų gabenimo bei juos gabenančių asmenų saugumą.

### **82 straipsnis. Balsų skaičiavimas apygardos rinkimų komisijoje**

1. Apygardos rinkimų komisija priima apylinkės rinkimų komisijos pateiktus dokumentus ir patikrina:
  - 1) ar yra pristatyti visi privalomi pateikti dokumentai (paketai ir specialieji vokai su rinkimų biuleteniais);
  - 2) paketų antspaudavimą ir užrašus (ar užrašas pilnas ir teisingas);
  - 3) ar į balsų skaičiavimo protokolus įrašyti visi duomenys; ar jie neprieštarauja vieni kitiems; ar atitinka apygardos rinkimų komisijos žinomus duomenis (apylinkės rinkimų komisijai išduotų biuletenių skaičių, rinkėjų skaičių, paštu gautų išorinių balsavimo vokų

skaičių, duomenis apie rinkėjų už kandidatų sąrašus paduotus balsus, nurodytus daugiamandatės rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolo pirmojoje ir antrojoje dalyse ir pan.); ar yra visi reikalingi parašai; ar prie protokolo pridėtos visos jame nurodytos komisijos narių atskirosios nuomonės, stebėtojų pastabos;

4) ar visos pastabos ir rinkėjų skundai yra apsvarstyti apylinkės rinkimų komisijoje.

2. Apygardos rinkimų komisija nedelsdama praneša Vyriausiajai rinkimų komisijai šios nustatyta tvarka balsų skaičiavimo protokolų duomenis, savo pastabas dėl apylinkės rinkimų komisijos pateiktų dokumentų ir pasirūpina pateiktų dokumentų saugumu.

3. Apylinkių rinkimų komisijų antspaudooti paketai, kuriuose yra rinkimų biuleteniai ar kiti rinkimų dokumentai, apygardos rinkimų komisijoje gali būti atidaromi tik apygardos rinkimų komisijos sprendimu. Apygardos rinkimų komisija perskaičiuoti apylinkės rinkimų komisijos biuletenius gali pati, pavesti perskaičiuoti rinkimų biuletenius tai apylinkės rinkimų komisijai, iš kurios jie buvo gauti, arba pavesti rinkimų biuletenius perskaičiuoti kitai apylinkės rinkimų komisijai. Rinkimų komisijos, perskaičiuodamos rinkimų biuletenius, turi vadovautis šio įstatymo 78 straipsnio 4 dalimi. Apygardos rinkimų komisija šio straipsnio 6 ir 7 dalyse nurodytais atvejais privalo priimti sprendimą perskaičiuoti visų ar tik kai kurių rinkimų apylinkių komisijų rinkimų biuletenius.

4. Nustačiusi apylinkės rinkimų komisijos pateiktų dokumentų trūkumus, apygardos rinkimų komisija imasi priemonių juos pašalinti, pareikalauja iš apylinkės rinkimų komisijos pirmininko pateikti trūkstamus dokumentus.

5. Apygardos rinkimų komisija balsus skaičiuoja taip: susumuoja apylinkių rinkimų komisijų pateiktus duomenis ir prie jų pridėda tuos paštu ir namuose balsavusių rinkėjų balsus, kurie buvo suskaičiuoti apygardos rinkimų komisijoje.

6. Apygardos rinkimų komisija privalo priimti sprendimą perskaičiuoti visų vienmandatės apygardos apylinkių biuletenius, kai iki balsų skaičiavimo protokolo pasirašymo to pareikalauja bent vienas komisijos narys, partijos ar kandidato atstovas ir pagal išankstinius rinkimų rezultatus šioje vienmandatėje rinkimų apygardoje balsų skirtumas tarp už pirmą ir antrą vietą užėmusių kandidatų yra mažesnis nei 50.

7. Apygardos rinkimų komisija Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka burtais parenka rinkimų apylinkę ar apylinkes, jose – kandidatų sąrašą ar sąrašus, už kuriuos paduoti balsai ir kurių kandidatų gauti pirmumo balsai turi būti perskaičiuojami, ir organizuoja balsų perskaičiavimą. Perskaičiavus balsus, surašomas rinkimų apylinkės balsų perskaičiavimo protokolai. Jeigu, perskaičiavus balsus, nustatomi kitokie, negu buvo nustačiusi apylinkės rinkimų komisija, balsų skaičiavimo rezultatai, perskaičiuojami visi tos rinkimų apylinkės rinkėjų paduoti balsai.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1490](#), 2008-04-15, *Žin.*, 2008, Nr. 50-1839 (2008-04-30)

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

### **83 straipsnis. Apygardos balsų skaičiavimo dokumentų pateikimas Vyriausiajai rinkimų komisijai**

Apygardos rinkimų komisija visus dokumentus, gautus iš rinkimų apylinkių (išskyrus finansinius dokumentus), rinkėjų sąrašus, rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolą, apygardos rinkimų komisijos viso darbo laikotarpio protokolus ir kitus rinkimų dokumentus sudėda į specialius paketus ir užantspaudoja. Paketai per Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytą laiką perduodami Vyriausiajai rinkimų komisijai.

### **84 straipsnis. Stebėtojų dalyvavimas skaičiuojant balsus ir nustatant rinkimų rezultatus**

1. Skaičiuojant balsus rinkimų apylinkėse bei apygardose, taip pat nustatant rinkimų rezultatus apygardose, gali dalyvauti rinkimų stebėtojai, taip pat visuomenės informavimo priemonių atstovai.

2. Stebėtojai turi teisę reikšti pastabas ir pretenzijas rinkimų komisijoms dėl šio ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų pažeidimų, bet neturi kliudyti rinkimų komisijoms dirbti. Stebėtojai turi teisę apylinkės rinkimų komisijai raštu pareikšti protestą, kuris pridedamas prie apylinkės balsų skaičiavimo protokolo ir kartu su kitais rinkimų apylinkės rinkimų dokumentais pateikiamas apygardos rinkimų komisijai. Rinkimų stebėtojo protestas apygardos rinkimų komisijai pridedamas prie apygardos balsų skaičiavimo protokolo. Protestus nagrinėja ta rinkimų komisija, kuriai jie pareikšti.

#### **85 straipsnis. Išankstinių rinkimų rezultatų skelbimas**

1. Išankstinius rinkimų rezultatus gali pranešti tik Vyriausioji rinkimų komisija. Jeigu apygardos rinkimų komisija perdavė rinkimų rezultatų visose rinkimų apylinkėse išankstinius duomenis, Vyriausioji rinkimų komisija turi nedelsdama parengti pranešimą visuomenės informavimo priemonėms. Šis pranešimas pirmiausiai skelbiamas internete.

2. Iki Vyriausiosios rinkimų komisijos pranešimo visuomenės informavimo priemonių atstovams draudžiama vaizdo ar garso įrašymo technika, žodžiu, raštu ar kitaip skleisti informaciją apie balsų skaičiavimo ar rinkimų rezultatus.

#### **86 straipsnis. Skundai dėl rinkimų komisijų sprendimų, priimtų pasibaigus balsavimui**

1. Partijos, iškėlusios kandidatą į Seimo narius, kandidatai į Seimo narius, jų atstovai rinkimams, rinkimų stebėtojai apylinkių rinkimų komisijų sprendimus dėl balsų skaičiavimo protokolų surašymo gali apskūsti apygardos rinkimų komisijai ne vėliau kaip per 24 valandas nuo jų surašymo. Šie skundai turi būti išnagrinėti ne vėliau kaip per 24 valandas.

2. Apygardos rinkimų komisijos sprendimai dėl balsų skaičiavimo protokolų surašymo gali būti apskūsti Vyriausiajai rinkimų komisijai ne vėliau kaip per 72 valandas nuo jų surašymo ir privalo būti išnagrinėti iki oficialaus galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo.

3. Apygardų komisijos, nagrinėdamos skundus dėl apylinkių rinkimų komisijų sprendimų dėl balsų skaičiavimo protokolų surašymo, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 komisijos narių, gali perskaičiuoti apylinkės rinkimų komisijos pateiktus biuletenius, o nustačiusios protokoluose aritmetinę klaidą, neteisingai suskaičiuotus galiojančius bei negaliojančius biuletenius, surašo papildomą apylinkės balsų skaičiavimo protokolą ir prideda jį prie apylinkės balsų skaičiavimo protokolo. Apygardos rinkimų komisija neturi teisės pripažinti negaliojančiais apylinkės rinkimų komisijos balsų skaičiavimo protokolą.

4. Vyriausioji rinkimų komisija, nagrinėdama skundą dėl apygardos rinkimų komisijos sprendimo dėl apygardos balsų skaičiavimo protokolo surašymo, gali perskaičiuoti apygardos rinkimų komisijos pateiktus rinkimų biuletenius, o nustačiusi protokole aritmetinę klaidą, neteisingai suskaičiuotus galiojančius ar negaliojančius biuletenius, surašo papildomą apygardos, apylinkės balsų skaičiavimo protokolą ir prideda jį prie apygardos balsų skaičiavimo protokolo.

5. Partijos, iškėlusios kandidatus į Seimo narius, kandidatai į Seimo narius Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimus arba jos atsisakymą nagrinėti skundus dėl Seimo rinkimų įstatymo pažeidimų ne vėliau kaip per 24 valandas po to, kai paskelbiama oficialūs rinkimų rezultatai, gali apskūsti Seimui ar Respublikos Prezidentui. Tokiais atvejais Seimas ar Respublikos Prezidentas ne vėliau kaip per 48 valandas kreipiasi į Konstitucinę Teismą su paklausimu dėl Seimo rinkimų įstatymo pažeidimo.

#### **87 straipsnis. Rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolai**

1. Pagal rinkimų apylinkių balsų skaičiavimo protokolus, o prireikus – ir pagal rinkimų biuletenius bei kitus rinkimų dokumentus apygardos rinkimų komisija nustato ir į rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolus įrašo:

1) rinkėjų skaičių rinkimų apygardoje;

2) rinkimuose dalyvavusių rinkėjų skaičių, atskirai nurodydama dalyvavusius vienmandatėje rinkimų apygardoje ir daugiamandatės rinkimų apygardos dalyje, kurią sudaro ši vienmandatė rinkimų apygarda;

3) negaliojančių rinkimų biuletenių skaičių, taip pat Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytus duomenis, reikalingus tikrinant, ar tiksliai buvo suskaičiuoti rinkėjų paduoti balsai, galutinius rinkimų biuletenių, išorinių ir vidinių balsavimo vokų, rinkimuose naudojamų blankų, plombų apskaitos rezultatus;

4) apygardoje galiojančių rinkimų biuletenių ir negaliojančių rinkimų biuletenių skaičius;

5) už kiekvieną kandidatą į Seimo narius vienmandatėje rinkimų apygardoje paduotų balsų skaičių;

6) už kiekvieną kandidatų sąrašą daugiamandatės rinkimų apygardos dalyje, kurią sudaro ši vienmandatė rinkimų apygarda, paduotų balsų skaičių;

7) už kiekvieną kandidatą daugiamandatės rinkimų apygardos dalyje, kurią sudaro ši vienmandatė rinkimų apygarda, paduotų pirmumo balsų skaičių.

2. Apygardos rinkimų komisijos pirmininkas ir nariai rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolą pasirašo po to, kai apsvarsto apylinkių rinkimų komisijų narių atskiras nuomones, rinkimų stebėtojų pastabas ir rinkėjų skundus. Rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolo išrašas arba kopija pateikiami rinkimų stebėtojams ir komisijos nariams jų prašymu. Apygardos rinkimų komisija gali pasiūlyti Vyriausiajai rinkimų komisijai pripažinti rinkimus apygardoje negaliojančiais.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

## **VIENUOLIKTASIS SKIRSNIS**

### **RINKIMŲ REZULTATŲ NUSTATYMAS IR PASKELBIMAS**

#### **88 straipsnis. Rinkimų rezultatų nustatymas vienmandatėse rinkimų apygardose**

1. Rinkimų rezultatus nustato Vyriausioji rinkimų komisija po to, kai išnagrinėja visus skundus ir nustato visus rinkimų rezultatus šioje apygardoje, taip pat ir rinkėjų, balsavusių užsienyje ir laivuose, balsus.

2. Vienmandatėje rinkimų apygardoje išrinktu laikomas kandidatas, jeigu rinkimuose dalyvavo ne mažiau kaip 40 procentų į tos rinkimų apygardos rinkėjų sąrašus įrašytų rinkėjų ir tas kandidatas gavo daugiau kaip pusę rinkimuose dalyvavusių rinkėjų balsų. Jeigu rinkimuose dalyvavo mažiau kaip 40 procentų į tos rinkimų apygardos rinkėjų sąrašus įrašytų rinkėjų, išrinktu laikomas tas kandidatas, kuris gavo daugiausia, bet ne mažiau kaip vieną penktadalį visų į tos rinkimų apygardos rinkėjų sąrašus įrašytų rinkėjų balsų.

3. Jeigu rinkimuose dalyvavo daugiau kaip du kandidatai ir pagal šio straipsnio 2 dalį Seimo narys nebuvo išrinktas, po dviejų savaičių nuo rinkimų dienos rengiamas pakartotinis balsavimas, kuriame dalyvauja du kandidatai, gavę daugiausia balsų. Pakartotinio balsavimo datą Vyriausioji rinkimų komisija paskelbia kartu su rinkimų rezultatais. Per pakartotinį balsavimą išrinktu laikomas kandidatas, gavęs daugiau balsų, neatsižvelgiant į rinkimuose dalyvavusių rinkėjų skaičių. Jeigu abu kandidatai gavo vienodą balsų skaičių, Seimo nariu tampa tas kandidatas, kuris pirmą kartą balsuojant buvo gavęs daugiau balsų. Jeigu abu kandidatai pirmą kartą balsuojant buvo gavę vienodą balsų skaičių, Seimo nariu tampa burtais.

4. Jeigu rinkimuose dalyvavo vienas arba du kandidatai ir pagal šio straipsnio 2 dalį Seimo narys nebuvo išrinktas, rinkimai laikomi neįvykusiais ir rengiami pakartotiniai rinkimai.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-2233](#), 2004-05-11, *Žin.*, 2004, Nr. 83-2986 (2004-05-22)

Nr. [IX-2374](#), 2004-07-15, *Žin.*, 2004, Nr. 120-4430 (2004-08-03)

Nr. [IX-2414](#), 2004-08-20, *Žin.*, 2004, Nr. 134-4835 (2004-09-02)

### **89 straipsnis. Rinkimų rezultatų nustatymas daugiamandatėje rinkimų apygardoje**

1. Daugiamandatėje rinkimų apygardoje rinkimai laikomi įvykusiais, jeigu juose dalyvavo daugiau kaip vienas ketvirtadalis visų rinkėjų.

2. Partijos kandidatų sąrašas gali gauti Seimo narių mandatų (dalyvauja skirstant mandatus) tik tuomet, jei už jį balsavo ne mažiau kaip 5 procentai rinkimuose dalyvavusių rinkėjų. Jungtinis kandidatų sąrašas, sudarytas pagal šio įstatymo 43 straipsnį, gali gauti Seimo narių mandatų (dalyvauja skirstant mandatus) tik tuomet, jeigu už jį balsavo ne mažiau kaip 7 procentai rinkimuose dalyvavusių rinkėjų. Jeigu už sąrašus, dalyvaujančius skirstant mandatus, yra balsavę mažiau kaip 60 procentų visų rinkimuose dalyvavusių rinkėjų, teisę dalyvauti skirstant mandatus įgyja tas lig šiol skirstant mandatus nedalyvavęs sąrašas (sąrašai, jeigu už juos balsavo vienodas rinkėjų skaičius), už kurį balsavo daugiausiai rinkėjų. Tokiu pat būdu kandidatų sąrašų, turinčių teisę dalyvauti skirstant mandatus, skaičius didinamas ir toliau iki tokio jų skaičiaus, kada už kandidatų sąrašus, dalyvaujančius skirstant mandatus, yra balsavę ne mažiau kaip 60 procentų visų rinkimuose dalyvavusių rinkėjų.

3. Mandatai kandidatų sąrašams paskirstomi pagal tai, kiek balsų gavo kiekvienas jų taikant kvotų ir liekanų metodą.

4. Apskaičiuojama kvota - tai yra, kiek balsų reikia 1 mandatui gauti. Ji lygi rinkėjų balsų, kuriuos gavo sąrašai, dalyvaujantys skirstant mandatus, sumai, padalytai iš 70. Jei dalijant gaunama liekana, dalmuo padidinamas vienetu.

5. Už kiekvieną sąrašą paduotų balsų skaičius dalijamas iš kvotos. Gautas sveikasis dalmuo yra mandatų skaičius, tenkantis kiekvienam sąrašui pagal kvotą, o šio dalijimo liekanos naudojamos likusiems mandatams paskirstyti pagal liekanas. Dėl to visų sąrašų pavadinimai surašomi iš eilės, kurioje po paskutiniojo toliau eina pirmasis, pagal jiems atitekusias dalijimo liekanas, pradedant didžiausiąja. Jei dviejų sąrašų liekanos yra lygios, pirmiau yra įrašomas tas sąrašas, kuris gavo daugiau rinkėjų balsų, o jeigu ir šie skaičiai lygūs, pirmiau įrašomas tas, kuris yra gavęs daugiau mandatų visose vienmandatėse apygardose. Jeigu ir mandatų gauta po lygiai, pirmiau įrašomas sąrašas su mažesniu rinkimų numeriu. Nepadalyti kvotų metodu mandatai po vieną padalijami sąrašams pagal eilę, pradedant tuo sąrašu, kuris buvo įrašytas pirmasis.

6. Jei kuriam nors sąrašui tektų didesnis mandatų skaičius, nei sąrašė yra kandidatų, tai šie mandatai padalijami kitiems sąrašams, tęsiant toliau jų dalijimą liekanų metodu.

7. Viename sąrašė kandidatai gauna mandatus ta eilės tvarka, kurią nustato Vyriausioji rinkimų komisija, nustačiusi kandidatų reitingą. Sąrašė praleidžiami tie kandidatai, kurie buvo išrinkti vienmandatėse apygardose.

8. Jeigu partija, koalicija kartu su pareiškiniais dokumentais įteikia prašymą, kad jų kandidatų reitingas nebūtų nustatomas, apie tai iš anksto pranešama rinkėjams, nurodoma rinkimų biuletenyje ir kandidatų reitingas neskaičiuojamas, o įregistruota kandidatų eilė sąrašė laikoma galutine.

### **90 straipsnis. Kandidatų į Seimo narius reitingo skaičiavimas ir sąrašų galutinės eilės nustatymas**

1. Kandidatų į Seimo narius reitingą skaičiuoja ir šių kandidatų sąrašų galutinę eilę pagal rinkėjų pareikštą valią ir paduotus pirmumo balsus patvirtina Vyriausioji rinkimų komisija.

2. Pirmiausiai sudedami už kiekvieną kandidatą paduoti pirmumo balsai vienmandatėse rinkimų apygardose ir suskaičiuojama, kiek kiekvienas kandidatas gavo pirmumo balsų iš viso. Tuo atveju, kai kandidato pirmumo balsų suma yra didesnė už daugiamandatėje rinkimų apygardoje renkamų Seimo narių skaičių ar yra jam lygi, kandidato reitingo balai lygūs šiai sumai, jeigu kandidato pirmumo balsų suma mažesnė, laikoma, kad kandidato reitingo balai lygūs nuliui.

3. Galutinė kandidatų į Seimo narius eilė sąrašuose nustatoma pagal kiekvieno kandidato gautus reitingo balus. Pirmesniuojų eilėje įrašomas kandidatas, surinkęs daugiau reitingo balų. Jeigu keli kandidatai surenka po lygiai reitingo balų, pirmesniuojų įrašomas tas kandidatas, kuris buvo įrašytas pirmesnis rinkiminiame sąraše.

4. Galutinę kandidatų į Seimo narius sąrašų eilę skelbia Vyriausioji rinkimų komisija tą pačią dieną kaip ir balsavimo rezultatus vienmandatėse rinkimų apygardose.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [X-1490](#), 2008-04-15, *Žin.*, 2008, Nr. 50-1839 (2008-04-30)

### **91 straipsnis. Rinkimų pripažinimas negaliojančiais**

1. Vyriausioji rinkimų komisija gali pripažinti rinkimų rezultatus rinkimų apygardoje negaliojančiais, jeigu nustato, kad šio įstatymo 5<sup>1</sup> straipsnio 1 dalies ar kiti šiurkštūs įstatymų pažeidimai, padaryti rinkimų apylinkėje arba rinkimų apygardoje, arba dokumentų suklastojimas ar jų praradimas turėjo esminės įtakos rinkimų rezultatams, arba pagal balsų skaičiavimo protokolus ar kitus rinkimų dokumentus negalima nustatyti šių esminių rinkimų rezultatų:

1) vienmandatėje rinkimų apygardoje – kandidato, kuriam tenka mandatas, arba kandidatų, dalyvaujančių pakartotiniame balsavime;

2) daugiamentatėje rinkimų apygardoje – kandidatų sąrašų, dalyvaujančių paskiriant mandatus, arba kandidatų sąrašui tenkančių mandatų skaičių galima nustatyti tik daugiau kaip vieno mandato tikslumu.

2. Rinkimai negali būti skelbiami negaliojančiais, jeigu neginčijamai nustatyti rinkimų rezultatai leidžia nustatyti esminius rinkimų rezultatus.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-2233](#), 2004-05-11, *Žin.*, 2004, Nr. 83-2986 (2004-05-22)

Nr. [X-1490](#), 2008-04-15, *Žin.*, 2008, Nr. 50-1839 (2008-04-30)

### **92 straipsnis. Pakartotiniai rinkimai**

1. Pakartotiniai rinkimai vyksta rinkimų apygardose, kuriose rinkimai neįvyko ar pripažinti negaliojančiais.

2. Pakartotiniai rinkimai rengiami ne vėliau kaip po pusės metų, o po neįvykusių pakartotinių rinkimų - ne vėliau kaip po metų.

3. Konkrečių pakartotinių rinkimų, pakartotinio balsavimo į Seimą tvarką pagal šio įstatymo nustatytus reikalavimus ir terminus nustato Vyriausioji rinkimų komisija, atsižvelgdama į tai, kad pakartotiniai rinkimai, pakartotinis balsavimas rengiami vienoje iš vienmandačių rinkimų apygardų. Vyriausioji rinkimų komisija, nustatydamą pakartotinių rinkimų rengimo tvarką, negali keisti rinkimų apygardos ribų. Į apygardos rinkėjų sąrašą papildomai įrašomi tie šios rinkimų apygardos teritorijoje nuolat gyvenantys piliečiai, kuriems pakartotinių rinkimų dieną sukaks ne mažiau kaip 18 metų, o iš sąrašo išbraukiami tik rinkimų teisę praradę asmenys. Balsavimas užsienyje, laivuose (išskyrus tą atvejį, kai užsienyje gyvenantys rinkėjai ar laivuose esančios įgulos įrašytos į tos rinkimų apygardos, kurioje rengiami pakartotiniai rinkimai, rinkėjų sąrašus), ne šios rinkimų apygardos teritorijoje esančiuose paštuose (išskyrus miestų, rajonų centrinius paštus) nerengiamas.

4. Pakartotiniai rinkimai nerengiami, jeigu skelbtina pakartotinių rinkimų data patenka į laikotarpį, kai iki eilinių Seimo rinkimų datos, skaičiuojamos pagal Konstituciją, yra likę mažiau kaip vieneri metai.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-2233](#), 2004-05-11, *Žin.*, 2004, Nr. 83-2986 (2004-05-22)

### **93 straipsnis. Galutinių rinkimų rezultatų nustatymas ir paskelbimas**

1. Galutinius rinkimų rezultatus, išnagrinėjusi visus skundus ir nustačiusi visus rinkimų rezultatus apygardoje, taip pat ir rinkėjų, balsavusių užsienyje ir laivuose, balsus nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

2. Galutinius rinkimų rezultatus ne vėliau kaip per 7 dienas nuo rinkimų arba pakartotinio balsavimo skelbia Vyriausioji rinkimų komisija. Jei renkant naują Seimą yra rengiamas pakartotinis balsavimas, galutiniai rinkimų daugiamandatėje rinkimų apygardoje rezultatai skelbiami kartu su pakartotinio balsavimo rezultatais. Galutinius rinkimų rezultatus Vyriausioji rinkimų komisija pirmiausiai paskelbia internete ir artimiausiame „Valstybės žinių“ numeryje.

3. Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip per tris mėnesius po galutinio rinkimų rezultatų paskelbimo išleidžia knygą apie rinkimų rezultatus ir per keturis mėnesius perduoda valstybės archyvuui neterminuotai saugoti rinkimų apylinkių ir rinkimų apygardų balsų skaičiavimo protokolus, pareiškinius dokumentus (išskyrus parašų rinkimo lapus), Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžių protokolus bei sprendimus ir rinkimų dokumentų pavyzdžių komplektą. Po to Vyriausioji rinkimų komisija gali nuspręsti nesaugotinus rinkimų dokumentus sunaikinti.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-2233](#), 2004-05-11, *Žin.*, 2004, Nr. 83-2986 (2004-05-22)

#### **94 straipsnis. Seimo nario pažymėjimas**

1. Po rinkimų rezultatų paskelbimo Vyriausioji rinkimų komisija per 3 dienas išrinktiems kandidatams įteikia Seimo nario pažymėjimus.

2. Visus ginčus dėl Seimo nario pažymėjimo neįteikimo ne vėliau kaip per 3 dienas sprendžia Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, kurio sprendimas įsiteisėja nuo paskelbimo.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [VIII-1937](#), 2000.09.19, *Žin.*, 2000, Nr. 85-2575 (2000.10.11)

#### **95 straipsnis. Paklausimas dėl Seimo rinkimų įstatymo pažeidimo**

1. Su paklausimu, ar nebuvo pažeistas Seimo rinkimų įstatymas, į Konstitucinį Teismą gali kreiptis Lietuvos Respublikos Seimas, taip pat Respublikos Prezidentas ne vėliau kaip per 3 dienas po to, kai paskelbiami oficialūs rinkimų rezultatai arba Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimas dėl laisvos Seimo nario vietos atsiradimo ar užėmimo.

2. Konstitucinis Teismas tiria ir vertina Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimą arba jos atsisakymą nagrinėti skundus dėl Seimo rinkimų įstatymo pažeidimų tais atvejais, kai sprendimai buvo priimti ar kita komisijos veikla buvo padaryta pasibaigus balsavimui.

3. Tokį paklausimą Konstitucinis Teismas išnagrinėja ne vėliau kaip per 72 valandas nuo jo įteikimo Konstituciniam Teismui. Į šį terminą įskaitomos ir ne darbo dienos.

4. Remdamasis Konstitucinio Teismo išvadomis, galutinį sprendimą dėl Seimo rinkimų įstatymo pažeidimo priima Lietuvos Respublikos Seimas.

5. Jeigu Konstitucinis Teismas priima išvadą, kad buvo šiurkščiai pažeistas Seimo rinkimų įstatymas ar suklustoti rinkimų dokumentai ir tai turėjo įtakos nustatant rinkimų esminius rezultatus, Lietuvos Respublikos Seimas gali priimti vieną iš šių nutarimų:

1) pripažinti rinkimus vienmandatėje ar daugiamandatėje rinkimų apygardoje negaliojančiais - kai pagal balsų skaičiavimo protokolus negalima nustatyti esminių rinkimų rezultatų;

2) nustatyti tikruosius esminius rinkimų rezultatus pagal rinkimų komisijų pateiktus balsų skaičiavimo protokolus ar kitus rinkimų dokumentus.

6. Seimas kartu priima nutarimą dėl neteisėtai ir teisėtai išrinktų Seimo narių.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-967](#), 2002-06-20, *Žin.*, 2002, Nr. 68-2766 (2002-07-03)

#### **96 straipsnis. Seimo nario įgaliojimų pripažinimas nutrūkusiais**

Seimo nario įgaliojimus nutrūkusiais pripažįsta Vyriausioji rinkimų komisija, išskyrus šio įstatymo 95 straipsnio 6 dalyje numatytus atvejus, ne vėliau kaip per 15 dienų po to, kai tam atsiranda vada:

- 1) Seimo nariui mirus – pagal Lietuvos Respublikos gyventojų registro duomenis;
- 2) Seimo nariui atsistatydinus - pagal Seimo nario paties parašytą pareiškimą atsistatydinti. Šį pareiškimą Seimo narys pats turi pakartoti Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdyje. Jeigu Seimo narys dėl sveikatos būklės negali pats atvykti į posėdį, komisijos posėdis rengiamas Seimo nario buvimo vietoje;
- 3) teismui pripažinus Seimo narį neveiksniu - pagal įsigaliojusį teismo sprendimą;
- 4) Seimui panaikinus Seimo nario mandatą apkaltos proceso tvarka - pagal įsigaliojusį Seimo nutarimą;
- 5) Seimo nariui perėjus dirbti arba neatsisakius darbo, nesuderinamo su Seimo nario pareigomis, - pagal įsigaliojusį Seimo nutarimą;
- 6) Seimo nariui netekus Lietuvos Respublikos pilietybės - pagal įsigaliojusį teisės aktą dėl pilietybės netekimo;
- 7) įstatymo nustatyta tvarka Seimo narys neprisiekė arba prisiekė lygtinai - pagal įsigaliojusį Seimo nutarimą.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XI-616](#), 2009-12-22, *Žin.*, 2010, Nr. 1-27 (2010-01-05)

### **97 straipsnis. Laisvos Seimo nario vietos užėmimas**

Seimo nario įgaliojimus pripažinus nutrukusiais, Seime atsiranda laisva Seimo nario vieta. Ji užimama taip:

1) jei buvęs Seimo narys buvo išrinktas vienmandatėje rinkimų apygardoje, šioje rinkimų apygardoje organizuojami nauji rinkimai. Nauji rinkimai turi būti surengti ne vėliau kaip per 6 mėnesius. Rinkimai nerengiami, jeigu skelbtina naujų rinkimų data patenka į laikotarpį, kai iki eilinių Seimo rinkimų datos, skaičiuojamos pagal Konstituciją, yra likę mažiau kaip vieneri metai. Konkrečią naujų rinkimų rengimo tvarką pagal šio įstatymo nustatytus reikalavimus ir terminus nustato Vyriausioji rinkimų komisija, atsižvelgdama į tai, kad nauji rinkimai rengiami vienoje iš vienmandatinių rinkimų apygardų. Vyriausioji rinkimų komisija, nustatydamą naujų rinkimų rengimo tvarką, negali keisti rinkimų apygardos ribų. Į rinkimų apygardos rinkėjų sąrašą papildomai įrašomi šios rinkimų apygardos teritorijoje nuolat gyvenantys ar apsigyvenę ir Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatyme nustatyta tvarka deklaravę gyvenamąją vietą piliečiai, kuriems naujų rinkimų dieną bus sukakę 18 metų. Iš rinkėjų sąrašo išbraukiami rinkimų teisę praradę asmenys ir piliečiai, kurie deklaravo gyvenamąją vietą ne šios rinkimų apygardos teritorijoje. Balsavimas užsienyje, laivuose (išskyrus atvejį, kai užsienyje gyvenantys rinkėjai ar laivuose esančios įgulos įrašytos į tos rinkimų apygardos, kurioje rengiami nauji rinkimai, rinkėjų sąrašus), ne šios rinkimų apygardos teritorijoje esančiuose paštuose (išskyrus miestų, rajonų centrinius paštus) nerengiamas;

2) daugiamandatėje rinkimų apygardoje Seimo nariu tampa kandidatų sąrašo, pagal kurį buvo išrinktas buvęs Seimo narys, pirmasis Seimo nario mandato negavęs kandidatas. Jeigu šiame kandidatų sąrašo Seimo nario mandatų negavusių kandidatų nėra, Seimo nario mandatas perduodamas kitam sąrašui pagal kandidatų sąrašų eilę, sudarytą po rinkimų mandatams paskirstyti liekanų metodu, tai yra tam sąrašui, kuris yra pirmasis po sąrašo, kuris paskutinis gavo mandatą pagal šią eilę. Seimo nariu tampa naujai mandatą gavusio sąrašo pirmasis Seimo nario mandato negavęs kandidatas. Vyriausioji rinkimų komisija sprendimą dėl Seimo nario mandato pripažinimo naujam Seimo nariui turi priimti ne vėliau kaip per 7 dienas po to, kai atsirado laisva Seimo nario vieta.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, *Žin.*, 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

**98 straipsnis. Seimo nario mandato netekimas dėl rinkėjams nepaskelbto bendradarbiavimo su kitų valstybių specialiosiomis tarnybomis ir turėtos teismo nuosprendžiu paskirtos bausmės**

1. Kiekvienas kandidatas į Seimo narius turi viešai paskelbti, jeigu ne pagal Lietuvos Respublikos užduotis yra sąmoningai bendradarbiavęs su kitų valstybių specialiosiomis tarnybomis. Tai jis nurodo kandidato į Seimo narius anketoje. Vyriausiosios rinkimų komisijos leidžiamame kandidato į Seimo narius rinkimų plakate, taip pat plakate su kandidatų sąrašu prie kandidato pavardės turi būti pažymėta: „Ne pagal Lietuvos Respublikos užduotis yra sąmoningai bendradarbiavęs su kitos valstybės specialiosiomis tarnybomis“.

2. Jeigu kandidatas to nenurodė ir galioja teismo sprendimas, kuriuo nustatytas juridinę reikšmę turintis faktas (arba ši faktą įstatymų nustatyta tvarka yra patvirtinęs pats kandidatas), kad šis asmuo ne pagal Lietuvos Respublikos užduotis sąmoningai bendradarbiavo su kitų valstybių specialiosiomis tarnybomis, Vyriausioji rinkimų komisija jo neregistruoja, o jeigu buvo jį įregistravusi, nedelsdama panaikina jo registravimą kandidatų į Seimo narius. Jeigu kandidatas to nenurodė ir po Seimo rinkimų įstatymų nustatyta tvarka įrodoma, kad jis ne pagal Lietuvos Respublikos užduotis sąmoningai bendradarbiavo su kitų valstybių specialiosiomis tarnybomis, nuo įrodymo dienos šio Seimo nario įgaliojimai nutraukiami.

3. Kiekvienas kandidatas į Seimo narius turi viešai paskelbti, jeigu jis po 1990 m. kovo 11 d. Lietuvos Respublikos teismo įsiteisėjusiu nuosprendžiu yra pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos arba įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu bet kada buvo pripažintas kaltu padaręs sunkų ar labai sunkų nusikaltimą. Tai jis nurodo kandidato į Seimo narius anketoje, nepaisant to, ar teistumas pasibaigęs ar panaikintas. Vyriausiosios rinkimų komisijos leidžiamame kandidato į Seimo narius rinkimų plakate, taip pat plakate su kandidatų sąrašu prie kandidato pavardės turi būti pažymėta: „Teismo nuosprendžiu yra pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos.“

4. Jeigu kandidatas to nenurodė ir yra po 1990 m. kovo 11 d. įsiteisėjęs Lietuvos Respublikos teismo nuosprendis, kuriuo asmuo pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos, arba yra įsiteisėjęs teismo nuosprendis, kad asmuo bet kada buvo pripažintas kaltu padaręs sunkų ar labai sunkų nusikaltimą, Vyriausioji rinkimų komisija jo neregistruoja kandidatų į Seimo narius, o jei buvo įregistravusi, nedelsdama panaikina jo registravimą kandidatų į Seimo narius. Jei kandidatas to nenurodė ir po Seimo rinkimų nustatoma, kad yra po 1990 m. kovo 11 d. įsiteisėjęs Lietuvos Respublikos teismo nuosprendis, kuriuo asmuo pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos, arba yra įsiteisėjęs teismo nuosprendis, kad asmuo bet kada buvo pripažintas kaltu padaręs sunkų ar labai sunkų nusikaltimą, Vyriausioji rinkimų komisija per 15 dienų teismo nuosprendžio ir kandidato į Seimo narius anketos nuorašus perduoda Lietuvos Respublikos Seimui, kad Seimas priimtų sprendimą dėl apkaltos proceso pradžios.

**3 ir 4 dalių redakcija nuo 2013-01-01:**

3. Kiekvienas kandidatas į Seimo narius turi viešai paskelbti, jeigu jis po 1990 m. kovo 11 d. Lietuvos Respublikos teismo įsiteisėjusiu nuosprendžiu yra pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos arba įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu bet kada buvo pripažintas kaltu padaręs sunkų ar labai sunkų nusikaltimą. Tai jis nurodo kandidato į Seimo narius anketoje, nepaisant to, ar teistumas išnykęs, ar panaikintas. Pateikdamas šiuos duomenis, kandidato į Seimo narius anketoje asmuo privalo nurodyti apkaltinamojo nuosprendžio (sprendimo) priėmimo valstybę (vietą), šį nuosprendį (sprendimą) priėmusios institucijos pavadinimą, apkaltinamojo nuosprendžio (sprendimo) priėmimo datą ir nusikalstamą veiką, už kurią jis buvo nuteistas. Šios informacijos nurodyti neprivaloma, jeigu asmuo okupacinio režimo teismo buvo pripažintas kaltu dėl nusikaltimo valstybei. Pateikiant šioje dalyje nurodytą informaciją, kandidato į Seimo narius anketoje taip pat pažymima, kad teismo nuosprendžiu asmuo buvo pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos, kuri vėliau dekriminalizuota, arba kad asmuo užsienio valstybės teismo buvo pripažintas kaltu dėl veikos, kuri pagal Lietuvos Respublikos teisę nelaikoma nusikalstama ar už kurią patraukimas baudžiamajon atsakomybėn laikomas politiniu persekiojimu. Vyriausiosios rinkimų komisijos leidžiamame kandidato į Seimo narius

rinkimų plakate, taip pat plakate su kandidatų sąrašu prie kandidato pavardės turi būti pažymėta: „Teismo nuosprendžiu yra pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos“ ir neturi būti pažymėta, jei kandidatas į Seimo narius anketoje pateikė duomenis, kad jis okupacinio režimo teismo buvo pripažintas kaltu dėl nusikaltimo valstybei, arba pagrįstai nurodė, kad teismo sprendimu jis buvo pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos, kuri vėliau dekriminalizuota, arba kai asmuo užsienio valstybės teismo buvo pripažintas kaltu dėl veikos, kuri pagal Lietuvos Respublikos teisę nelaikoma nusikalstama ar už kurią patraukimas baudžiamojon atsakomybėn laikomas politiniu persekiojimu.

4. Jeigu kandidatas to nenurodė ir yra po 1990 m. kovo 11 d. įsiteisėjęs Lietuvos Respublikos teismo nuosprendis, kuriuo asmuo pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos, arba yra įsiteisėjęs teismo nuosprendis, kad asmuo bet kada buvo pripažintas kaltu padaręs sunkų ar labai sunkų nusikaltimą (išskyrus atvejį, kai asmuo okupacinio režimo teismo buvo pripažintas kaltu dėl nusikaltimo valstybei), Vyriausioji rinkimų komisija jo neregistruoja kandidatų į Seimo narius, o jei buvo įregistravusi, nedelsdama panaikina jo registravimą kandidatų į Seimo narius. Jei kandidatas to nenurodė ir po Seimo rinkimų nustatoma, kad yra po 1990 m. kovo 11 d. įsiteisėjęs Lietuvos Respublikos teismo nuosprendis, kuriuo asmuo pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos, arba yra įsiteisėjęs teismo nuosprendis, kad asmuo bet kada buvo pripažintas kaltu padaręs sunkų ar labai sunkų nusikaltimą, Vyriausioji rinkimų komisija per 15 dienų teismo nuosprendžio ir kandidato į Seimo narius anketos nuorašus perduoda Lietuvos Respublikos Seimui, kad Seimas priimtų sprendimą dėl apkaltos proceso pradžios.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [IX-1454](#), 2003-04-03, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1699 (2003-04-24)

Nr. [XI-2268](#), 2012-10-02, *Žin.*, 2012, Nr. 119-5977 (2012-10-13)

LIETUVOS RESPUBLIKOS  
AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS  
PIRMININKAS

VYTAUTAS LANDSBERGIS

Vilnius, 1992 m. liepos 9 d.

Nr. I-2721

**Pakeitimai:**

1.

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba-Atkuriamasis Seimas, Įstatymas

Nr. [I-2826](#), 1992.08.04, *Žin.*, 1992, Nr. 24-710

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO KAI KURIŲ STRAIPSNIŲ  
PAKEITIMO IR PAPILDYMO

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-99](#), 1993.03.16, *Žin.*, 1993, Nr. 10-234

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO DALINIO PAKEITIMO IR  
PAPILDYMO

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-645](#), 1994.11.08, *Žin.*, 1994, Nr. 89-1718 (1994.11.18)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-756](#), 1995.01.12, Žin., 1995, Nr. 7-142 (1995.01.20)  
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 10, 12 IR 82 STRAIPSNIŲ  
PAKEITIMO

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [I-1408](#), 1996.06.27, Žin., 1996, Nr. 62-1467 (1996.07.02)  
LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS  
Nauja įstatymo redakcija

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [VIII-438](#), 1997.10.09, Žin., 1997, Nr. 93-2324 (1997.10.15)  
LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 15 STRAIPSNIO PAKEITIMO  
ĮSTATYMAS

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [VIII-1049](#), 1999.02.09, Žin., 1999, Nr. 19-513 (1999.02.24)  
LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 21, 36, 93 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO  
IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS  
Šis įstatymas įsigalioja nuo 1999 m. gegužės 1 d.

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [VIII-1335](#), 1999.09.23, Žin., 1999, Nr. 84-2494 (1999.10.08)  
LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 91 IR 96 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO  
ĮSTATYMAS

9.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [VIII-1870](#), 2000.07.18, Žin., 2000, Nr. 59-1760 (2000.07.19)  
SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS  
**Nauja įstatymo redakcija**

10.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [VIII-1913](#), 2000.08.31, Žin., 2000, Nr. 75-2275 (2000.09.07)  
SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 51 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

11.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [VIII-1937](#), 2000.09.19, Žin., 2000, Nr. 85-2575 (2000.10.11)  
SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 21 IR 94 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS  
Šis įstatymas įsigalioja nuo 2001 m. sausio 1 d.

12.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [IX-181](#), 2001 02 20, Žin., 2001, Nr. 21-689 (2001 03 09)  
SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 41 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

13.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. [IX-262](#), 2001 04 19, Žin., 2001, Nr. 39-1333 (2001 05 09)  
SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 23 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

14.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas



23.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-397](#), 2005-11-17, Žin., 2005, Nr. 143-5171 (2005-12-08)

SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO PAPILDYMO 5(1), 67(1) STRAIPSNIAIS IR 6, 18, 26, 27, 30, 31, 34, 35, 38, 47, 48, 49, 50, 51, 56, 61, 65, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 78, 79 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO BEI PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šio įstatymo 4, 9, 10 straipsniai įsigalioja nuo 2007 m. liepos 1 d.

24.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1490](#), 2008-04-15, Žin., 2008, Nr. 50-1839 (2008-04-30)

SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 2, 5(1), 6, 7, 15, 16, 18, 21, 22, 23, 25, 31, 34, 37, 38, 39, 41, 51, 61, 65, 67, 67(1), 72, 74, 78, 82, 90, 91 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

25.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-219](#), 2009-04-16, Žin., 2009, Nr. 46-1797 (2009-04-25)

SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 48 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

26.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-616](#), 2009-12-22, Žin., 2010, Nr. 1-27 (2010-01-05)

SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 96 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

27.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-815](#), 2010-05-18, Žin., 2010, Nr. 63-3093 (2010-05-31)

SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 38, 39, 41, 45, 46, 48, 49, 50, 51, 52 IR 53 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2010 m. rugsėjo 15 d.

28.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1226](#), 2010-12-14, Žin., 2010, Nr. 153-7793 (2010-12-28)

SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 67(1) STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

29.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1939](#), 2012-03-22, Žin., 2012, Nr. 42-2042 (2012-04-07)

SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

30.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1957](#), 2012-03-29, Žin., 2012, Nr. 44-2148 (2012-04-14)

SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO KETVIRTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO IR 5(1), 8, 11, 15, 16, 17, 18, 22, 23, 25, 29, 30, 31, 35, 38, 41, 44, 51, 56, 57, 65, 66, 67, 67(1), 69, 71, 72, 73, 74, 76, 78, 79, 82, 87, 97 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

31.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-2268](#), 2012-10-02, Žin., 2012, Nr. 119-5977 (2012-10-13)

SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 39 IR 98 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2013 m. sausio 1 d.

\*\*\* Pabaiga \*\*\*

**Konstitucinio Teismo nutarimai:**

1.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, [Nutarimas](#)

2012-09-05, Žin., 2012, Nr. 105-5330 (2012-09-08)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 2 STRAIPSNIO 5 DALIES (2012 M. KOVO 22 D. REDAKCIJA) ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI

\*\*\* Pabaiga \*\*\*

Redagavo Aušrinė Trapinskienė (2012-10-16)

ausrine.trapinskiene@lrs.lt